

FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉRTESÍTŐ

AZ AGRÁRMINISZTERIUM HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

5. Szám	Tárgy	Oldal
	Közlemény	
	Az Országos Főállatorvos 5/2025. számú határozata -----	21
	Egységes Trófeabírálati Útmutató -----	86
	A Fajtaoltalmi Nonprofit Kft. közleménye a 2025. évi őszi vetésekhez -----	110

Közlemények

Az Országos Főállatorvos 5/2025. számú határozata

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) 28. § d) pontja, 42. § (4) bekezdése és 52. § (3) bekezdése, a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet] 16. § (2) bekezdése, valamint az állatbetegségek bejelentésének rendjéről szóló 113/2008. (VIII. 30.) FVM rendelet 4. § (4) bekezdés, valamint az afrikai sertéspestis elleni védekezésről szóló 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet [a továbbiakban: 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet] 16. § (1) bekezdése alapján, élelmiszerlánc-felügyeleti jogkörömben eljárva, az élelmiszerlánc valamennyi érintett szereplőjére kiterjedő hatállyal, meghoztam az alábbi

HATÁROZATOT.

Az afrikai sertéspestis (a továbbiakban: ASP) leküzdésére, továbbá a betegség megelőzésére és korai felismerésére vonatkozó intézkedések hatékonyságának növelése érdekében meghozott, és a Földművelésügyi Értesítő LXXI. évfolyamának 8. számában megjelent 2/2021. számú határozatomat visszavonom és az alábbiakat rendelem el:

Jelen határozat mellékleteként kiadom Magyarország ASP felszámolására vonatkozó mentesítési tervét (a továbbiakban: Mentésítési terv).

Elrendelem, hogy az ország egész területén a jelen határozatom mellékletében kiadott Mentésítési tervben foglaltak szerint és az adott terület ASP kockázati kategóriájának – ASP-vel fertőzött terület, a fertőzött területen belüli szigorúan korlátozott terület (a továbbiakban: SZKT), az ASP szempontjából magas kockázatú, közepes kockázatú és alacsony kockázatú terület – megfelelően kell eljárni. A Mentésítési tervben előírt egyes feladatok végrehajtása során a járványügyi intézkedéssel érintettek az Éltv. szerinti kártalanításra jogosultak.

E határozatot az Agrárminisztérium hivatalos lapjában, honlapján, valamint a nemzeti hírügynökségen keresztül kell közzétenni. A határozat közlése időpontjának az első közzététel időpontja minősül.

E határozat rendelkezései azonnal végrehajtandóak.

E határozattal szemben fellebbezésnek helye nincs. A határozat közlésétől számított harminc napon belül a határozat ellen közigazgatási per indítható. A Fővárosi Törvényszéknek (1055 Budapest, Markó utca 27.) címzett keresetlevelet az Agrárminisztériumhoz (1052 Budapest, Kossuth tér 11.) kell benyújtani. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának illetéke 30.000 Ft, a feleket a perben tárgyi illeték-feljegyzési jog illeti meg. A keresetlevélnek a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a keresetlevélben a végrehajtás felfüggesztése kérhető. A keresetet a bíróság – tárgyalás tartására irányuló kérelem hiányában – tárgyaláson kívül bírálja el.

INDOKOLÁS

A Földművelésügyi Értesítő LXXI. évfolyamának 8. számában megjelent 2/2021. számú határozatom tartalmazza az ASP elleni védekezés során végrehajtandó Mentésítési tervet. Tekintettel a Mentésítési terv kiadása óta a járványhelyzetben bekövetkezett változásokra, valamint az Európai

Bizottság afrikai sertéspestisre vonatkozó különleges járványvédelmi intézkedések megállapításáról szóló, 2023. március 16-i (EU) 2023/594 végrehajtási rendeletének (a továbbiakban: 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet) előírásaira az egyes intézkedések felülvizsgálata és új Mentésítési terv kiadása vált szükségessé.

A 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet 56. cikke értelmében minden tagállamnak nemzeti cselekvési tervet kell kidolgoznia a területén található vadon élő sertésfélék populációira vonatkozóan az ASP Európai Unión belüli terjedésének megakadályozására, amelynek Magyarországon a Nemzeti akcióterv a vaddisznó állomány szabályozásáról, összefüggésben az afrikai sertéspestis megelőzésével, ellenőrzésével és leküzdésével című dokumentum (a továbbiakban: Nemzeti akcióterv) felel meg.

Az Éltv. 28. § d) pontja alapján az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős miniszter az élelmiszerlánc-felügyelet területén nagy nemzetgazdasági kárral fenyegető vagy közegészségügyi szempontból veszélyes állatbetegségek felszámolására állami pénzeszközökkel támogatott, az állatállományoknak a betegségtől való mentesítésére országos programot, valamint a betegség előfordulásának felmérésére ellenőrző, illetve monitoring-vizsgálati programot rendelhet el. A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdésében foglaltak értelmében a miniszternek az Éltv. 28. § d) pontja szerinti feladatait átruházott hatáskörben az országos főállatorvos gyakorolja.

Az Éltv. 42. § (4) bekezdés c) pontja szerint az országos főállatorvos rendkívüli élelmiszerlánc-eseményre vonatkozóan állatjárványügyi intézkedést tartalmazó határozatot hozhat, amely határozatot a minisztérium hivatalos lapjában, honlapján, valamint a nemzeti hírügynökségen keresztül kell közzétenni.

A fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 84. § a) pontja értelmében az országos főállatorvos rendkívüli élelmiszerlánc-eseményre vonatkozó határozata azonnal végrehajtandó.

Döntésemet a fenti jogszabályhelyek alapján, valamint az Ákr. 80. § (1) bekezdésében és 81. §-ában foglaltakra tekintettel hoztam meg.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás az Ákr. 113. § (1) bekezdésének a) pontján, a 114. § (1) bekezdésén, valamint a 116. § (4) bekezdésének a) pontján, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 39. § (1) bekezdésén, 12. § (1) bekezdésén, 13. §-ának (1) bekezdésén és (3) bekezdésének a) pontján alapul.

Hatáskörömet és illetékességemet az Éltv. 28. § d) pontja, 42. § (4) bekezdése, 52. § (3) bekezdése, a 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 16. § (2) bekezdése, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 54. §-ának 3. pontja alapozza meg.

*Dr. Pásztor Szabolcs s. k.
országos főállatorvos*

Melléklet az Országos Főállatorvos 5/2025. számú határozatához

**Magyarország afrikai sertéspestis felszámolására vonatkozó Mentésítési terve
(verziószám: 1.4)**

1. FEJEZET: Az afrikai sertéspestissel (a továbbiakban: ASP) fertőzött terület és az ASP szempontjából magas, közepes, illetve alacsony kockázatú területek meghatározása

Az ASP-vel fertőzött terület és az ASP szempontjából magas, közepes, illetve alacsony kockázatú területek meghatározása kockázatelemzés alapján és a Nemzeti Klasszikus Sertéspestis és Afrikai Sertéspestis Szakértői Csoport (a továbbiakban: Szakértői Csoport) javaslatainak figyelembevételével történik.

1.1. Az ASP-vel kapcsolatos kockázatelemzés és egyes kockázati területekhez tartozó vadgazdálkodási egységek hivatalos közzététele

A járványügyi helyzet minden jelentős változása esetén újabb kockázatelemzés készül és szükség esetén a kockázati területek módosulnak. Az egyes kockázati területekhez tartozó vadgazdálkodási egységek (a továbbiakban: VGE) naprakész felsorolása a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) honlapján kerül közzétételre. Ugyanakkor a betegség esetleges új területen való megjelenése esetén az országos főállatorvos azonnali utasításban állapítja meg az ideiglenes fertőzött területet. Az ASP-re vonatkozó hatályos országos főállatorvosi határozatok a Földművelésügyi Értesítőben kerülnek közzétételre, valamint a NÉBIH honlapjáról is letölthetőek, ahol a következő linken számos egyéb fontos információ és egy interaktív térkép is található: <http://portal.nebih.gov.hu/afrikai-sertespestis>. A fertőzött területhez tartozó VGE-k – az ideiglenes fertőzött terület kivételével – megtalálhatóak a 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet I. mellékletének II. részében (II. típusú korlátozás alatt álló körzet), míg a magas kockázatú területek ugyanezen rendelet I. mellékletének I. részében (I. típusú korlátozás alatt álló körzet). Az európai uniós tagállamok ASP járványhelyzetének változása esetén az Európai Bizottság a bizottsági rendelet mellékleteit módosítja.

2. FEJEZET: INTÉZKEDÉSEK AZ ASP-VEL FERTŐZÖTT TERÜLETEN

2.1 A fertőzött terület meghatározása, elrendelése és alapvető jellemzői

2.1.1. A fertőzött terület meghatározása és elrendelése

2.1.1.1. Az ASP-vel fertőzött terület meghatározása kockázatelemzés alapján, a vaddisznóállomány mozgását hatékonyan akadályozó természetes és mesterséges határok figyelembevételével, valamint a Szakértői Csoport javaslatainak megfelelően történik.

2.1.1.2. Ha az ASP elsődleges esetét olyan területen állapítják meg, ahol az még korábban nem fordult elő, az országos főállatorvos azonnali intézkedéseket rendel el, meghatározva az ideiglenes fertőzött területet és erről értesíti az Európai Bizottságot.

2.1.1.3. Az illetékes vármegyei kormányhivatal az afrikai sertéspestis elleni védekezésről szóló 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet [a továbbiakban: 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet] 15. § (2) bekezdése és az országos főállatorvosnak az azonnali intézkedésekre vonatkozó utasításának megfelelően határozatot hoz a fertőzött területről.

2.1.1.4. Ezt követően kockázatelemzést kell készíteni, amely alapján szükség esetén módosítani kell az ideiglenes fertőzött területet, illetve meg kell határozni a fertőzött területet körülölelő magas kockázatú területet. Az új kockázati területeket az 1.1 pontban foglaltak szerint kell közzétenni, illetve az ideiglenes fertőzött terület módosítása esetén a vármegyei kormányhivatalnak is új határozatot kell hoznia.

2.1.2. A fertőzött terület alapvető jellemzői

2.1.2.1. A fertőzött terület minimális területe mintegy 2.000 km².

2.1.2.2. Az ASP-vel fertőzött területen belül azt a területet, ahol az ASP elsődleges esete megállapításra került vaddisznóban szigorúan korlátozott területnek (SZKT-nak) nevezzük. Az SZKT-n a fertőzött terület egészére vonatkozó előírásokon felül további korlátozások is érvényesek.

2.2 Szigorúan korlátozott terület

2.2.1 A terület jellemzői

2.2.1.1 Az ASP vaddisznóban történt elsődleges vagy másodlagos esetének megállapítását követően annak a vadgazdálkodási egységnek a teljes területét, ahol az eset megállapításra került, SZKT-vá kell nyilvánítani.

2.2.1.2 Azt a vadgazdálkodási egységet ismét SZKT-vá kell nyilvánítani, amelyik SZKT státusza a 2.2.4. fejezetben foglaltak szerint megszüntetésre került, de ezt követően az ASP ismét megállapításra került a vadgazdálkodási egység vaddisznó állományában.

2.2.2 A vadállományra vonatkozó intézkedések

2.2.2.1 A vadászat szabályozása

2.2.2.1.1 Az ASP első megállapítást követően az SZKT-n meg kell tiltani a vaddisznók társas és egyéni vadászatát is. Ezen felül valamennyi egyéb vadászható állatfajra vonatkozóan a társas vadászatokat és az egyéni vadászatokat ideiglenesen fel kell függeszteni.

2.2.2.1.2 Egyéni vadászatot - minden vadászható állatfaj vonatkozásában, a vaddisznó kivételével - az első megállapítást követően – tekintet nélkül az első megállapítás óta eltelt időre – a Helyi Járványvédelmi Központ (a továbbiakban: HJK) vezetője engedélyezheti, amennyiben az SZKT-ról folyamatos mintaküldés történik elhullott vaddisznókból.

Egyéni és társas vadászatot - minden vadászható állatfaj vonatkozásában, a vaddisznó kivételével – a HJK vezetőjének engedélyével és csak az állategészségügyi hatóság által tartott járványvédelmi képzésen (a továbbiakban: járványvédelmi vadászképzés) részt vett és ott eredményes vizsgát tett vadász folytathat. Az a vendég- és bérvadász, aki a járványvédelmi vadászképzés eredményes elvégzését igazolni nem tudja, az SZKT-n csak az e képzést eredményesen elvégzett helyi vadász kíséretében vadászhat.

2.2.2.1.3 Társas vadászatokat - minden vadászható állatfaj vonatkozásában, a vaddisznó kivételével - az első megállapítást követően – tekintet nélkül az első megállapítás óta eltelt időre – a HJK vezetője engedélyezheti. A kérelmet a vadászatra jogosultnak a vadászat tervezett időpontja előtt legalább 5 munkanappal – a HJK vezetője által meghatározott módon - kell írásban benyújtania. A kérelemben minden esetben a 7. függelék 1.1. pontjában foglalt adatokat – a zsigerelés helye GPS koordinátáinak kivételével – az egyéb állatfajok vonatkozásában is meg kell adni. A társas vadászatot résztvevők adatait

(vadászjegy száma vagy név, lakcím) a vadászat során rögzíteni kell, és két évig meg kell őrizni, az ellenőrző hatóság kérésére be kell mutatni. További feltétel, hogy vadászterület illetékes tájegységi fővadásznak szakvéleménye alapján a területileg illetékes vadászati hatóság hozzájárulását adja a társas vadászat megtartásához a vadászatra kijelölt területen.

Abban az esetben, ha az adott területen nem kerül sor a 2.2.2.4.1 pont szerint vaddisznók csoportos diagnosztikai kilövésének engedélyezésére, az engedélyben (és a hozzájárulásban is) szerepelnie kell, hogy

- a) a vadászatra kijelölt terület térbeli kiterjedése nem haladja meg a 300 hektárt;
- b) a vadászatra kijelölt területen vaddisznó búvóhely nincs;
- c) a vadászatra kijelölt területen belül vaddisznó jelenlétére utaló egyéb jel nincs;
- d) a vadászat lefolytatása várhatóan semmilyen zavarást nem okoz a vaddisznóállományban.
- e) kutya csak apróvad vadászon alkalmazható, nagyvad társas vadászat csak kutya nélküli terelő vadászat formájában tartható.

2.2.2.1.4 Ha a vadász az általa megfigyelt vaddisznó esetében az ASP-re gyanút keltő tüneteket (elsősorban kifejezett mozgászavar vagy véres váladék ürülése a testnyílásokból) tapasztal, akkor a vadásznak diagnosztikai célból ki kell lőnie az érintett egyedeket és a tapasztalt klinikai tüneteket haladéktalanul jelentenie kell a HJK-nak. A továbbiakban a vadásznak a HJK utasításának megfelelően kell eljárnia.

2.2.2.2 Elhullott vaddisznók bejelentése és szervezett keresése

2.2.2.2.1 A vadászatra jogosultak az Éltv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése érdekében a 2.2.2.3 pontban foglaltak végrehajtásával egy időben kötelesek a HJK felé – a HJK vezetője által megadott módon bejelenteni minden tudomásukra jutott elhullott vaddisznót, a gázolás következtében elhullottakat is beleértve. A bejelentést a hulla észlelését követően minél előbb meg kell tenni, és annak tartalmaznia kell a hulla fellelési helyének földrajzi koordinátáit, vagy a helyszín részletes leírását. Az ASP-re vonatkozó rendelkezések szempontjából nem tekintendő elhullott vaddisznónak az az egyed, amelyet utánkeresés során találnak meg. Az így megtalált egyedeket a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók közé kell sorolni, és a mintaazonosító lapot ennek megfelelően kell kitölteni.

2.2.2.2.2 A bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében a vadász az általa talált elhullott vaddisznóról köteles haladéktalanul tájékoztatni a vadászatra jogosultat. A vadászatra jogosultnak írásban kell e kötelezettségre felhívnia az érintettek figyelmét.

2.2.2.2.3 Az SZKT-n azonnal meg kell kezdeni az elhullott vaddisznók rendszeres keresését, amely tevékenységet a hivatásos vadásznak dokumentálnia kell. Az elhullott vaddisznók megtalálásáért állami kártalanítás jár.

2.2.2.3 A megerősített passzív surveillance rendszer vaddisznók esetében

2.2.2.3.1 A HJK-nak gondoskodnia kell arról, hogy minden elhullottan talált és gázolt vaddisznóhulla esetében – a megerősített passzív surveillance keretében – a 2. függelékben foglaltaknak megfelelő mintavétel és mintaküldés történjen az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavételt elsősorban hatósági állatorvossal vagy szolgáltató állatorvos Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani, de szükség esetén más megfelelő jártassággal rendelkező személy (pl. vadhúsvizsgáló, hivatásos vadász) is aktív közreműködésre kötelezhető. Az aktív közreműködésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.2.2.3.2 Az SZKT-n minden elhullottan talált és gázolt, a megerősített passzív surveillance keretében vizsgálatra kerülő vaddisznót ASP fertőzöttségre gyanúnak kell tekinteni és a továbbiakban az erre vonatkozó szakmai útmutatóban részletezettek szerint kell eljárni.

2.2.2.3.3 A Nemzeti Referencia Laboratórium (NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatósága, a továbbiakban: NÉBIH ÁDI) minden elhullott vaddisznóból virológiai (PCR) vizsgálatot végez. Pozitív eredmény esetén a területen való első megállapításkor vírusizolálásra és szekvenálásra is sor kerül.

2.2.2.3.4 A tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókból minden esetben mintát kell venni az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavétel során az elhullott vaddisznókra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

2.2.2.4 A vaddisznóállomány gyérítése

2.2.2.4.1 Az SZKT-n a betegség első megállapítását követően a HJK-nak a vaddisznóállomány gyérítése és az egyenletes vizsgálati nyomás céljából a HJK-nak az Éltv. szerinti diagnosztikai célú kilövést kell elrendelnie a SZKT-vá nyilvánítást követő 15 napon belül, majd minden vadászati évben. A HJK a 2.2.2.1.3. pont első bekezdésében, a kérelem benyújtására vonatkozó feltételek betartása mellett engedélyezheti a vaddisznók csoportos diagnosztikai kilövését. Csoportos diagnosztikai kilövés csak ott engedélyezhető, ahol az adott VGE területén az alábbi két feltétel valamelyike teljesül: a) az első pozitív eset megállapításától már legalább 90 nap eltelt, a VGE területéről az utolsó 30 napban legalább az azt megelőző két 30 napos időszak átlagának megfelelő számú vaddisznóból került sor mintaküldésre, valamint az utolsó 30 napban az ASP viropozitív eredmények száma csökkent, vagy b) az a) pontban foglaltak nem teljesülnek, de az első pozitív eset megállapításától már legalább 180 nap telt el. Mind az a), mind a b) pontban foglaltak esetében további feltétel, hogy a csoportos diagnosztikai kilövés helyétől mért három km-es sugarú körön belül nem lehet alacsonyabb kockázatú terület. A vaddisznók csoportos diagnosztikai kilövése során hajtó kutya nem alkalmazható.

A diagnosztikai kilövések számát a diagnosztikai kilövés elrendelésének évét megelőző első és második lezárt vadászati évben a szabad területen esett vaddisznók kilövési darabszám átlagának (a továbbiakban együtt: átlagos vaddisznó kilövési darabszám) és az adott vadászati évi – a vadgazdálkodási egység teljes területe alapján számított – vaddisznó sűrűség értékének figyelembevételével kell meghatározni.

A diagnosztikai kilövés minimális száma az átlagos vaddisznó kilövési darabszám

- a) 110 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0 és 0,5 vaddisznó/km² között van,
- b) 120 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0,5 és 1 vaddisznó/km² között van,
- c) 130 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 1 és 2 vaddisznó/km² között van,
- d) 140 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 2 és 3 vaddisznó/km² között van,
- e) 150%-a abban az esetben, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 3 vaddisznó/km² felett van.

Az így meghatározott diagnosztikai tervszámok minimum értékek, amennyiben szükséges, azoktól magasabb kilövésszám is elrendelhető. A diagnosztikai kilövés során törekedni kell arra, hogy a kilőtt egyedek legalább 70%-a koca és süldő legyen. A vadászatra jogosult sem írott, sem íratlan formában nem korlátozhatja vagy tilthatja, és nem szankcionálhatja a kocák és a süldők kilövését.

2.2.2.4.2 A diagnosztikai kilövés csak az arra vonatkozó aktív közreműködésre kötelező határozat alapján végezhető.

2.2.2.4.3 Célzást segítő mesterséges fényforrás, elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszköz is használható a diagnosztikai kilövés során.

2.2.2.4.4 A kilövés végrehajtására a vadászatra jogosultat, vagy ha az eredményes végrehajtás érdekében szükséges, a mintavételre is alkalmas természetes személyt kell aktív közreműködésre kötelezni. Csak olyan személyek kötelezhetőek aktív közreműködésre, akik a járványvédelmi vadászképzést eredményesen teljesítették. Természetes személyek aktív közreműködésre kötelezése esetén az érintett vadászatra jogosult, a vadászati hatóság és a tájegységi fővadász javaslatot tehet a feladatot végrehajtó személyre, illetve személyekre. A diagnosztikai kilövésre aktív közreműködésre kötelezettet a kilövés elvégzéséért állami kártalanítás illeti meg.

2.2.2.4.5 Minden állománygyerítés céljából kilőtt egészségesnek látszó egyedből a 4. függelék szerint kell mintát venni. E tesztek nem használhatók fel, azokat a mintavétel után állami költségre ártalmatlanítani kell. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár. Az SZKT-n található vadászatra jogosultaknak a diagnosztikai kilövés során kilőtt vaddisznókból vett mintákat a kitöltött mintaazonosító lappal együtt a kilövést követő napon reggel 8-10 óra között kell leadniuk kijelölt mintaátvevő helyek valamelyikén, függetlenül attól, hogy a kilövés milyen napra esik. A HJK köteles arról gondoskodni, hogy elegendő mintaátvevő hely álljon rendelkezésre, ahol minden munkanapon járasonként, továbbá hétvégén, munkaszüneti- és ünnepnapokon vármegyénként legalább egy ügyeleti mintaátvevő helyen reggel 8-10 óra között átveszik a mintákat. Ennek érdekében a HJK-nak intézkednie kell, hogy minden mintaátvevő hely rendelkezzen az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel és az állatorvosi kísérőirat (vizsgálati megrendelő) kiállítására a mintaátvevő helyen is lehetőség legyen a mintaátvételi időben. A leadott mintáknak a laboratóriumba történő szállításáról a NÉBIH gondoskodik.

2.2.2.4.6 Az a vadászatra jogosult, amelynek területén a vaddisznót kilőtték, az ártalmatlanított egyedek után állami kártalanításra jogosult.

2.2.2.4.7 Az SZKT-n állománygyerítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt minden egyed esetén a NÉBIH ÁDI virológiai (PCR) és – ha azt a minta minősége lehetővé teszi - szerológiai (Ab-ELISA) vizsgálatot végez. A beküldő állatorvosnak a kísérőíratra (megrendelőre) fel kell vezetnie az „Állománygyerítés céljából kilőtt vaddisznó” szöveget.

2.2.2.4.8 A diagnosztikai kilövést fel kell függeszteni, ha a vadászatra jogosult területéről nem történik virológiai vizsgálat céljára rendszeresen mintaküldés elhullott vaddisznókból.

2.2.2.4.9 Belterületen történő kilövés esetén minden esetben értesíteni kell az illetékes vadászatra jogosultat. Ha a kilövést végrehajtó a mintavételre és a test ártalmatlanítására vonatkozóan nem rendelkezik aktív közreműködésre kötelezéssel, akkor az illetékes vadászatra jogosultnak gondoskodnia kell a mintavétel és az ártalmatlanítás végrehajtásáról. A feladatra aktív közreműködésre kötelezettet a feladat elvégzéséért állami kártalanítás illeti meg.

2.2.2.5 Az ártalmatlanítás szabályai

2.2.2.5.1 Az SZKT-n elhullottan talált, valamint gázolt, és a tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók (vaddisznóhulla) ártalmatlanítását 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban kell végezni. Ennek érdekében gyűjtőhelyeket kell működtetni a vaddisznóhullák összegyűjtésére és az ártalmatlanításra való elszállításig történő tárolására. Az állománygyerítés érdekében diagnosztikai célból

kilőtt egészségesnek látszó vaddisznók testeit is ezekre a gyűjtőhelyekre kell beszállítani. A gyűjtőhelyen minden nap át kell venni a vaddisznótesteket és a vaddisznóhullákat, és nyilvántartást kell vezetni a be- és kiszállításról. A virológiai vizsgálat céljából történő mintavételt is a gyűjtőhelyen kell elvégezni. A gyűjtőhely üzemeltetéséért állami kártalanítás jár.

2.2.2.5.2 A vaddisznóhulláknak (beleértve a gázolt vaddisznók hulláját is), valamint a diagnosztikai célból kilőtt egészségesnek látszó vaddisznók testeinek gyűjtőhelyekre történő beszállítására a vadászatra jogosultakat vagy más arra alkalmas jogi személyeket, illetve természetes személyeket kell aktív közreműködésre kötelezni. A beszállítás során a csorgás és csepegés mentességet biztosítani kell, összhangban 5. függelék 1. pontjában foglalt, a testek szállítására vonatkozó rendelkezéssel. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.2.2.5.3 Ha az 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban történő feldolgozás akadályba ütközik, akkor az 5. függelékben foglalt részletes szabályok szerint kell eljárni. A vaddisznóhullák esetében (a gázolt vaddisznók kivételével) a feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.2.2.5.4 Az ártalmatlanítás 2.2.2.5.3. pont szerinti elvégzését a járási főállatorvos ellenőrzi, és az ellenőrzés kedvező eredménye alapján igazolja a teljesítést.

2.2.2.6 Aktív (célzott) surveillance

Az SZKT-n tilos a vaddisznók vadászata, ennek megfelelően az aktív (célzott) surveillance program az állomány gyérítése érdekében a 2.2.2.4. pontban meghatározott feltételek szerint engedélyezett diagnosztikai célú kilövések esetében vett minták vizsgálatával valósul meg.

2.2.2.7 A kilőtt vaddisznók testeire vonatkozó szabályok

2.2.2.7.1 Az SZKT-n teljes vadászati tilalom érvényes a vaddisznók vonatkozásában, az állománygyérítés érdekében kizárólag diagnosztikai kilövést lehet elrendelni vagy engedélyezni a 2.2.2.4. pontban foglaltak szerint. Minden diagnosztikai célból kilőtt egyed testét a 2.2.2.5. pont szerint ártalmatlanítani kell.

2.2.2.7.2 Eltérően a 2.2.2.7.1 pontban foglaltaktól a HJK vezetője a vadászatra jogosult írásbeli kérelme alapján eseti engedélyt adhat arra, hogy az SZKT-n az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt egyedek egy részét a vadászatra jogosult magánfogyasztásra, mint végső fogyasztó az SZKT-n belül felhasználhassa, illetve a trófeát kikészíthesse.

2.2.2.7.3 A felhasználásra és/vagy a trófea kikészítésére csak a negatív virológiai (PCR) eredmény megérkezést követően kerülhet sor, addig a testet vadászatra jogosultnak kell a HJK által jóváhagyott helyen és módon tárolnia. Az egyedi engedély alapján fogyasztásra kerülő testek után állami kártalanítás illeti meg a vadászatra jogosultat, a zsigerek vagy az el nem fogyasztott testrészek ártalmatlanítása is állami költségre történik. Trófea kikészítése esetén, ha a test nem kerül felhasználásra, a fel nem használt testért állami kártalanítás illeti meg a vadászatra jogosultat. A zsigereket, az el nem fogyasztott testrészeket, illetve a trófea kikészítése után a vaddisznó fel nem használt testét a vadászatra jogosultnak a 2.2.2.5. pont szerinti gyűjtőhelyre kell szállítania.

2.2.2.7.4 Ha a virológiai vizsgálat eredménye nem negatív, akkor a nem negatív eredményt adó egyed testét és mindazokat a vaddisznótesteket, amelyekkel érintkezhetett, el kell kobozni és 1. kategóriájú melléktermékként ártalmatlanítani kell. A tárolót a kitarolás után takarítani és fertőtleníteni kell. Az elkobzott testekért – mint megsemmisített termékért - állami kártalanítás jár.

2.2.2.8 Az élő vaddisznó szállítására, a vadaskertekre, vadasparkokra és vadfarmokra vonatkozó egyéb előírások.

2.2.2.8.1 Élő, vadon élő vaddisznó (beleértve a vadaskertben élő vaddisznókat is) SZKT-n belüli és SZKT-n kívülre irányuló mozgatása tilos.

2.2.2.8.2 Minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadasparkot az SZKT elrendelését követő 90 napon belül kettős kerítéssel kell körülvenni, vagy más, az illetékes vármegyei főállatorvos által – a tájegységi fővadász véleményének figyelembevételével – elfogadott módszerrel kell megakadályozni a szabadtéri vaddisznóállománnyal való érintkezést. Nincs szükség kettős kerítésre akkor, ha a vadasparkot teljes egészében kerítés veszi körül és a vaddisznókat azon belül is egy másik kerítéssel körülvevett helyen tartják, továbbá ez a kerítés egyetlen szakaszán sem egyezik meg a park külső kerítésével.

2.2.2.8.3 Minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadaskert esetében a HJK-nak intézkednie kell arról, hogy a vadaskertben található vaddisznóállomány az adott vadászati év végéig diagnosztikai kilövés keretében, a diagnosztikai kilövésre vonatkozó kártalanítási szabályok mellett felszámolásra kerüljön. Ha a vadaskert SZKT-ba való bekerülése és a vadászati év vége között kevesebb, mint fél év van hátra, a felszámolás időtartamát maximum fél évben kell meghatározni.

2.2.2.8.4 Minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadfarm esetében a HJK-nak intézkednie kell, hogy a vadfarmon tartott vaddisznóállomány az SZKT-ba kerülést követő fél éven belül felszámolásra kerüljön. A vadfarmok kiürítésének részletes szabályait a 8. függelék tartalmazza. A felszámolt állományért az állatok tulajdonosát állami kártalanítás illeti meg.

2.2.2.8.5 Vadfarm létesítésére vonatkozó engedélyt az SZKT fennállásának időtartama alatt az engedélyező hatóság csak a vaddisznóktól eltérő állatfajokra vonatkozóan adhat ki, és a folyamatban lévő eljárások során a vaddisznó vadfarmra történő betelepítését fel kell függeszteni.

2.2.2.9 Az ellenőrzés rendje

2.2.2.9.1 A HJK-nak gondoskodnia kell arról, hogy az SZKT-n minden csoportos diagnosztikai kilövést kérelmező vadászatra jogosult a kilövés végrehajtása során biztosítsa és alkalmazza az alapvető járványvédelmi előírásokat. Azoknak a vadászatra jogosultaknak a listáját, amelyeket teljeskörűen ellenőrizni kell, a vadászati év lezárása után az Országos Járványvédelmi Központ (a továbbiakban: OJK) megküldi a HJK számára. Ha szükséges, az OJK az ellenőrzésekről készített jegyzőkönyveket bekérheti, illetve maga vagy megbízottja által felülvizsgálatot végezhet.

2.2.2.9.2 A HJK-nak gondoskodnia kell arról, hogy a gyűjtőhelyet üzemeltetők az ASP elleni védekezéssel kapcsolatosan elrendelt rájuk vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése céljából, vadászati évente legalább egyszer teljeskörűen ellenőrzésre kerüljenek.

2.2.2.9.3 A vadászati év lezárását követően a HJK-nak minden vadászatra jogosult esetében haladéktalanul össze kell vetni, hogy a vadászatra jogosult által a vadászati hatóságnak jelentett elhullott vaddisznók száma és a megmintázott hullák száma megegyezik-e. Ha a két adat között 2%-ot meghaladó eltérés mutatkozik, a HJK köteles kivizsgálni annak okát.

2.2.2.9.4 Ha a vadászatra jogosult a Mentésügyi tervben előírt kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget, úgy az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bírságot kell kiszabnia, vagy egyéb intézkedést kell elrendelnie.

2.2.2.10 A takarmányozás szabályai

Az SZKT-n a szabadtéri vaddisznóállomány fenntartó célú etetése tilos. A diagnosztikai kilövés, illetve annak előkészítése céljából a vadászatra jogosult leshelyenként hetente 10-15 kg takarmányt helyezhet ki a leshelyek közelében kialakított szórókon. Élve befogó berendezés üzemeltetése esetén berendezésenként és alkalmanként 10-15 kg takarmány használható. A vadászatra jogosultnak nyilvántartást kell vezetnie az e célból felhasznált takarmányokról (hova, mikor, milyen, mennyi takarmányt helyezett ki), a nyilvántartást legalább két évig meg kell őrizni, és azt az ellenőrző hatóságnak be kell tudni mutatni. Egyéb fajok etetését úgy kell megoldani, hogy az ilyen célból kihelyezett takarmányhoz a vaddisznó ne férhessen hozzá. A HJK-nak ki kell dolgoznia e rendelkezés betartásának ellenőrzésére vonatkozó eljárást.

2.2.3 A házisertés-állományokra vonatkozó intézkedések

2.2.3.1 A fertőzött terület egészén, beleértve az SZKT területét is, a házisertés-állományokra egységes intézkedések vonatkoznak, melyek a 2.3.3 pont alatt kerülnek részletezésre.

2.2.4 A szigorúan korlátozott terület megszüntetésének feltételei

2.2.4.1 Egy vadgazdálkodási egység SZKT státusza automatikusan megszűnik az adott vadgazdálkodási egységben a vaddisznóban megállapított utolsó ASP esetet követő 180. napon.

2.2.4.2 A 2.2.4.1. pont rendelkezése azokra az SZKT státuszba tartozó vadgazdálkodási egységekre is érvényes, amelyek SZKT státuszát még a jelen Mentésítési terv hatályba lépését megelőzően rendelték el, és amelyek területén a vaddisznóban megállapított utolsó esetet követően már legalább 180 nap telt el.

2.3 Fertőzött terület szigorúan korlátozott területen kívüli részére vonatkozó intézkedések

2.3.1 A terület jellemzői

A fertőzött területnek az a része, amely körülveszi az SZKT-t. Azokat a magas kockázatú VGE-eket, amelyek a fertőzött terület határán elhelyezkedő, másodlagos ASP eset miatt szigorúan korlátozott területté nyilvánított VGE-vel határosak, fertőzött területté kell nyilvánítani.

2.3.2 A vadállományra vonatkozó intézkedések

2.3.2.1 A vadászat szabályozása

2.3.2.1.1 A fertőzött terület SZKT-n kívüli részén tilos a vaddisznók társas és egyéni vadászata. Ezen felül valamennyi egyéb vadászható állatfajra vonatkozóan a társas vadászatokat ideiglenesen fel kell függeszteni.

2.3.2.1.2 A vaddisznóktól eltérő állatfajok esetében egyéni és társas vadászatot csak a járványvédelmi vadászképzésen részt vett és ott eredményes vizsgát tett vadász folytathat. Az a vendég- és bérvadász, aki a járványvédelmi vadászképzés eredményes elvégzését igazolni nem tudja, a fertőzött területen csak az e képzést eredményesen elvégzett helyi vadász kíséretében vadászhat.

2.3.2.1.3 A HJK vezetője a betegség első megállapítását követően – tekintet nélkül az első megállapítás óta eltelt időre - engedélyezheti a vaddisznótól eltérő állatfajok társas vadászatát. Az

engedély kiadásához a területileg illetékes tájegységi fővadász írásos hozzájárulása is szükséges. A kérelmet a vadászatra jogosultnak a vadászat tervezett időpontja előtt legalább 5 munkanappal - a HJK vezetője által meghatározott módon - kell írásban benyújtania. A vadászatra jogosult egyszerre több társas vadászat megtartására is engedélyt kérhet. A kérelemben minden esetben a 7. függelék 1.1. pontjában foglalt adatokat - a zsigerelés helye GPS koordinátáinak kivételével – az egyéb állatfaj vonatkozásában is meg kell adni, több társas vadászat megtartása esetén minden egyes vadászatra külön-külön. A társas vadászaton résztvevők adatait (vadászjegy száma vagy név, lakcím) a vadászat során rögzíteni kell, és két évig meg kell őrizni, az ellenőrző hatóság kérésére be kell mutatni. A szomszédos vadászatra jogosultaknak a társas vadászatok időpontjait egymással össze kell hangolniuk, ennek koordinálására a HJK vezetőjének az illetékes tájegységi fővadászt kell felkérnie.

2.3.2.1.4 A vaddisznótól eltérő állatfajok társas vadászata nem engedélyezhető, ha a vadászatra jogosult területéről nem történik virológiai vizsgálat céljára rendszeresen mintaküldés elhullott vaddisznókból.

2.3.2.1.5 A fertőzött területen SZKT-n kívüli részén a vaddisznóállomány gyérítését a 2.3.2.4. pont szerinti diagnosztikai kilövésselel kell végrehajtani.

2.3.2.1.6 Ha a vadász az általa megfigyelt vaddisznó esetében az ASP-re gyanút keltő tüneteket (elsősorban kifejezett mozgászavar vagy véres váladék ürülése a testnyílásokból) tapasztal, akkor a vadásznak diagnosztikai célból ki kell lönie az érintett egyedeket vagy egyedeket, és a tapasztalt klinikai tüneteket a mintaazonosító lapon fel kell tüntetni.

2.3.2.2 Elhullott vaddisznók keresése és bejelentése

2.3.2.2.1 A vadászatra jogosultak az Éltv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése érdekében kötelesek a 2.3.2.3. pontban foglaltak végrehajtásával egy időben a HJK felé – a HJK vezetője által megadott módon - bejelenteni minden tudomásukra jutott elhullott vaddisznót, a gázolás következtében elhullottakat is beleértve. A bejelentést a hulla észlelését követően minél előbb meg kell tenni, és annak tartalmaznia kell a hulla fellelési helyének földrajzi koordinátáit, vagy a helyszín részletes leírását. Az ASP-re vonatkozó rendelkezések szempontjából nem tekintendő elhullott vaddisznónak az az egyed, amelyet utánkeresés során találnak meg. Az így megtalált egyedeket a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók közé kell sorolni, és a mintaazonosító lapot ennek megfelelően kell kitölteni.

2.3.2.2.2 A bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében a vadász az általa talált elhullott vaddisznóról köteles haladéktalanul tájékoztatni a vadászatra jogosultat. A vadászatra jogosultnak írásban kell e kötelezettségre felhívnia az érintettek figyelmét.

2.3.2.2.3 A fertőzött terület SZKT-n kívüli részén azonnal meg kell kezdeni az elhullott vaddisznók keresését, amely tevékenységet a hivatásos vadásznak dokumentálnia kell. Az elhullott vaddisznók megtalálásáért állami kártalanítás jár.

2.3.2.3 A megerősített passzív surveillance rendszer vaddisznók esetében

2.3.2.3.1 A HJK-nak gondoskodnia kell arról, hogy minden elhullottan talált és gázolt vaddisznóhulla esetében – a megerősített passzív surveillance keretében – a 2. függelékben foglaltaknak megfelelő mintavétel és mintaküldés történjen az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavételt elsősorban hatósági állatorvossal vagy szolgáltató állatorvos Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani, de szükség esetén más megfelelő

jártassággal rendelkező személy (pl. vadhúsvizsgáló, hivatásos vadász) is aktív közreműködésre kötelezhető. Az aktív közreműködésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.3.2.3.2 Ha a mintavétellel megbízott személy - a megerősített passzív surveillance keretében vizsgálatra kerülő elhullott vaddisznó, vagy az aktív surveillance során megmintázott kilőtt vaddisznó esetében - az erre vonatkozó szakmai útmutatóban részletezettek alapján az ASP-re gyanút keltő kórbonctani elváltozások valamelyikét találja meg a mintavétel során, akkor ezt haladéktalanul jelentenie kell a HJK-nak. A továbbiakban a mintavétellel megbízott személynek a HJK utasításának megfelelően kell eljárnia.

2.3.2.3.3 A NÉBIH ÁDI minden elhullott vaddisznóból virológiai (PCR) vizsgálatot végez. Pozitív eredmény esetén a területen való első megállapításkor vírusizolálásra és szekvenálásra is sor kerül.

2.3.2.3.4 A tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókból minden esetben mintát kell venni az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavétel során az elhullott vaddisznókra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

2.3.2.4 A vaddisznóállomány gyérítése

2.3.2.4.1 Az ASP megelőzése érdekében a fertőzött terület SZKT-n kívüli részén a vaddisznóállomány gyérítése és az egyenletes vizsgálati nyomás céljából a HJK-nak az Éltv. szerinti diagnosztikai célú kilövést kell elrendelnie a fertőzött területtől nyilvánítást követő 15 napon belül, majd minden vadászati évben.

2.3.2.4.2 A diagnosztikai kilövések számát a diagnosztikai kilövés elrendelésének évét megelőző első és második lezárt vadászati évben a szabad területen esett vaddisznó kilövési darabszám átlagának (a továbbiakban együtt: átlagos vaddisznó kilövési darabszám) és az adott vadászati évi – a vadgazdálkodási egység teljes területe alapján számított – vaddisznó sűrűség értékének figyelembevételével kell meghatározni.

A diagnosztikai kilövés minimális száma az átlagos vaddisznó kilövési darabszám

- a) 110 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0 és 0,5 vaddisznó/km² között van,
- b) 120 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0,5 és 1 vaddisznó/km² között van,
- c) 130 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 1 és 2 vaddisznó/km² között van,
- d) 140 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 2 és 3 vaddisznó/km² között van,
- e) 150%-a abban az esetben, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 3 vaddisznó/km² felett van.

Az így meghatározott diagnosztikai tervszámok minimum értékek, amennyiben szükséges, azoktól magasabb kilövésszám is elrendelhető. A diagnosztikai kilövés során törekedni kell arra, hogy a kilőtt egyedek legalább 70%-a koca és süldő legyen. A vadászatra jogosult sem írott, sem íratlan formában nem korlátozhatja vagy tilthatja, és nem szankcionálhatja a kocák és a süldők kilövését.

2.3.2.4.3 A fertőzött területen a vaddisznó vadászata tilos, így az állomány szabályozás a diagnosztikai kilövés teljesülésével valósul meg. A diagnosztikai kilövés során az előírt egyedszámok 40%-át szeptember 30-ig kell teljesíteni minden vadászati évben, a teljesítést a HJK-nak október 31-ig ellenőriznie kell. Célzást segítő mesterséges fényforrás, elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból

álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszköz is használható a diagnosztikai kilövés során. Ha a járványügyi helyzet a védekezés, az állománygyérítés intenzitásának fokozását teszi szükségessé, a külső segítség igénybevételét az OJK vezetője a vadászati év bármely időpontjában, soron kívül elrendelheti. Külső segítség igénybevétele történhet állami fegyveres szervek bevonásával vagy egyéb olyan személyek bevonásával, akik rendelkeznek érvényes vadászjeggyel, vadászlőfegyver tartására jogosító engedéllyel, és nem állnak tagsági vagy kötelmi jogviszonyban az érintett vadászatra jogosulttal (külső/külsős vadász). A vadászatra jogosult köteles együttműködni a külső segítségnyújtásban részt vevő személyekkel, továbbá köteles elősegíteni a diagnosztikai kilövések előkészítéséhez szükséges feladatok és a kilövések végrehajtását. A külső segítség igénybevételével elejtett vaddisznók teste után járó kártalanítás a vadászatra jogosultat illeti meg.

2.3.2.4.4 A kilövés végrehajtására a vadászatra jogosultat, vagy ha az eredményes végrehajtás érdekében szükséges, a mintavételre is alkalmas természetes személyt kell aktív közreműködésre kötelezni, de csak olyan személyek kötelezhetőek aktív közreműködésre, akik a járványvédelmi vadászképzést eredményesen teljesítették. Természetes személyek aktív közreműködésre kötelezése esetén az érintett vadászatra jogosult, a vadászati hatóság és a tájegységi fővadász javaslatot tehet a feladatot végrehajtó személyre, illetve személyekre. A diagnosztikai kilövésre aktív közreműködésre kötelezett a kilövés elvégzéséért állami kártalanítás illeti meg.

2.3.2.4.5 Belterületen történő kilövés esetén minden esetben értesíteni kell az illetékes vadászatra jogosultat. Ha a kilövést végrehajtó a mintavételre és a test ártalmatlanítására vonatkozóan nem rendelkezik aktív közreműködésre kötelezéssel, akkor az illetékes vadászatra jogosultnak gondoskodnia kell a mintavétel és az ártalmatlanítás végrehajtásáról. A feladatra aktív közreműködésre kötelezett a feladat elvégzéséért állami kártalanítás illeti meg.

2.3.2.4.6 Minden állománygyérítés céljából kilőtt egészségesnek látszó egyedből a 4. függelék szerint kell mintát venni. E testek nem használhatók fel, azokat a mintavétel után állami költségére ártalmatlanítani kell. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár. A fertőzött területen található vadászatra jogosultaknak a diagnosztikai kilövés során kilőtt vaddisznókból vett mintákat a kitöltött mintaazonosító lappal együtt a vadászatot követő napon reggel 8-10 óra között kell leadniuk kijelölt mintaátvevő helyek valamelyikén, függetlenül attól, hogy a kilövés vagy a mintaátvétel napja milyen napra esik. A HJK köteles arról gondoskodni, hogy elegendő mintaátvevő hely álljon rendelkezésre, ahol minden munkanapon járasonként, továbbá hétvégén, munkaszüneti- és ünnepnapokon vármegyénként legalább egy ügyeleti mintaátvevő helyen reggel 8-10 óra között átveszik a mintákat. Ennek érdekében a HJK-nak intézkednie kell, hogy minden mintaátvevő hely rendelkezzen az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel, és az állatorvosi kísérorrat (vizsgálati megrendelő) kiállítására a mintaátvevő helyen is lehetőség legyen a mintaátvételi időben. A leadott mintáknak a laboratóriumba történő szállításról a NÉBIH gondoskodik.

2.3.2.4.7 Az a vadászatra jogosult, amelynek területén a vaddisznót kilőtték, az ártalmatlanított egyedek után állami kártalanításra jogosult.

2.3.2.4.8 Az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt minden egyed esetén a NÉBIH ÁDI virológiai (PCR) vizsgálatot végez. A beküldő állatorvosnak a kísérorratra (megrendelőre) fel kell vezetnie az „Állománygyérítés céljából kilőtt vaddisznó” szöveget.

2.3.2.4.9 A fertőzött területnek az SZKT-n kívüli részén a HJK vezetője a betegség első megállapítását követően – tekintet nélkül az első megállapítás óta eltelt időre - engedélyezheti a vaddisznók csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövését is, amennyiben a 2.3.2.4.1 pont alapján a diagnosztikai célú kilövések elrendelése megtörtént. A HJK vezetője az engedélyt akkor adhatja meg, ha

azt a vadászatra jogosult írásban kéri, és a 7. függelékben foglalt, a vaddisznó társas vadászatra vonatkozó járványügyi követelmények - az 1.8 és 2. pontok zsigerezésre vonatkozó részeinek kivételével - is maradéktalanul teljesülnek. Az engedély kiadásához a területileg illetékes tájegységi fővadász írásos hozzájárulása is szükséges. A kérelmet a vadászatra jogosultnak a csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövés tervezett időpontja előtt legalább 5 munkanappal - a HJK vezetője által meghatározott módon - kell írásban benyújtania. A vadászatra jogosult egyszerre több, csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövés megtartására is engedélyt kérhet, de ilyenkor a 7. függelék 1.1. pontjában foglalt adatokat minden tervezett csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövésre külön-külön meg kell adni. A csoportos diagnosztikai kilövésen résztvevők adatait (vadászjegy száma vagy név, lakcím) a vadászat során rögzíteni kell, és két évig meg kell őrizni, az ellenőrző hatóság kérésére be kell mutatni. A szomszédos vadászatra jogosultaknak a csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövés időpontjait egymással össze kell hangolniuk, ennek koordinálására a HJK vezetőjének az illetékes tájegységi fővadászt kell felkérnie. Jelen pont esetében a hivatkozott 7. függelékben használt „vaddisznó társas vadászata” kifejezés alatt „vaddisznók csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövését” kell érteni.

2.3.2.4.10 A vaddisznók egyéni vagy csoportosan végrehajtott diagnosztikai kilövését csak a járványvédelmi vadászkepzésen részt vett és ott eredményes vizsgát tett vadász folytathat.

2.3.2.4.11 A csoportos diagnosztikai kilövés nem engedélyezhető, ha a vadászatra jogosult területéről nem történik rendszeresen mintaküldés elhullott vaddisznókból virológiai vizsgálat céljára.

2.3.2.5 Az ártalmatlanítás szabályai

2.3.2.5.1 A fertőzött területnek az SZKT-n kívüli részén az elhullottan talált, valamint gázolt és a tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók (vaddisznóhulla) ártalmatlanítását 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban kell végezni. Ennek érdekében gyűjtőhelyeket kell működtetni a vaddisznóhullák összegyűjtésére és az ártalmatlanításra való elszállításig történő tárolására. Az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók testeit is ezekre a gyűjtőhelyekre kell beszállítani. A gyűjtőhelyen minden nap át kell venni a vaddisznótesteket és a vaddisznóhullákat, és nyilvántartást kell vezetni a be- és kiszállításokról. A virológiai vizsgálat céljából történő mintavételt a gyűjtőhelyen kell elvégezni. A gyűjtőhely üzemeltetéséért állami kártalanítás jár.

2.3.2.5.2 A vaddisznóhulláknak (beleértve a gázolt vaddisznók hulláját is), valamint a diagnosztikai kilövés során kilőtt vaddisznók testeinek gyűjtőhelyre történő beszállítására a vadászatra jogosultakat vagy más arra alkalmas jogi személyeket, illetve természetes személyeket kell aktív közreműködésre kötelezni. A beszállítás során a csorgás- és csepegés-mentességet biztosítani kell, összhangban az 5. függelék 1. pontjában foglalt, a testek szállítására vonatkozó rendelkezéssel. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.3.2.5.3 Ha 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban történő feldolgozás akadályba ütközik, akkor az 5. függelékben foglalt részletes szabályok szerint kell eljárni. A vaddisznóhullák esetében (a gázolt vaddisznók kivételével) a feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.3.2.5.4 Az ártalmatlanítás 2.3.2.5.3. pont szerinti elvégzését a járási főállatorvos ellenőrzi és az ellenőrzés kedvező eredménye alapján igazolja a teljesítést.

2.3.2.6 Aktív (célzott) surveillance

2.3.2.6.1 A fertőzött területnek az SZKT-n kívüli részén tilos a vaddisznók vadászata, ennek megfelelően aktív (célzott) surveillance az állomány gyérítése érdekében a - 2.3.2.4. pont szerint - elrendelt diagnosztikai célú kilövések esetében vett minták vizsgálatával valósul meg.

2.3.2.7 A kilőtt vaddisznók testeire vonatkozó szabályok

2.3.2.7.1 A fertőzött területnek az SZKT-n kívüli részén teljes vadászati tilalom érvényes a vaddisznók vonatkozásában, a gyérítés érdekében diagnosztikai kilövést kell elrendelni a 2.3.2.4. pontban foglaltak szerint. Minden diagnosztikai célból kilőtt egyed testét a 2.3.2.5. pont szerint ártalmatlanítani kell.

2.3.2.7.2 A 2.3.2.7.1 pontban foglaltaktól eltérően a HJK vezetője a vadászatra jogosult írásbeli kérelme alapján eseti engedélyt adhat, hogy a fertőzött terület SZKT-n kívüli részén az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt egyedek egy részét a vadászatra jogosult magánfogyasztásra, mint végső fogyasztó a fertőzött területen belül felhasználhassa, vagy a trófeát kikészíthesse.

2.3.2.7.3 A felhasználásra és/vagy a trófea kikészítésére csak a negatív virológiai (PCR) eredmény megérkezését követően kerülhet sor, addig a testet vadászatra jogosultnak kell a HJK által jóváhagyott helyen és módon tárolnia. Az egyedi engedély alapján fogyasztásra kerülő testek után állami kártalanítás illeti meg a vadászatra jogosultat, a zsigerek vagy az el nem fogyasztott testrészek ártalmatlanítása is állami költségére történik. A trófea kikészítése esetén, ha a test nem kerül felhasználásra, a fel nem használt testért állami kártalanítás illeti meg a vadászatra jogosultat. A zsigereket, az el nem fogyasztott testrészeket, illetve a trófea kikészítése után a vaddisznó fel nem használt testét a vadászatra jogosultnak 2.3.2.5. pont szerinti gyűjtőhelyre kell szállítania.

2.3.2.7.4 Ha a virológiai vizsgálat eredménye nem negatív, akkor a nem negatív eredményt adó egyed testét és mindazokat a vaddisznótesteket, amelyekkel érintkezhetett, el kell kobozni és 1. kategóriájú melléktermékként ártalmatlanítani kell. Az elkobzott testekért – mint megsemmisített termékért – állami kártalanítás jár.

2.3.2.8 Az élő vaddisznó szállítására, vadaskertekre, vadasparkokra és vadfarmokra vonatkozó egyéb előírások

2.3.2.8.1 Élő vadon élő vaddisznó (beleértve a vadaskertben élő állományt is) a fertőzött területen belüli és fertőzött területen kívülre irányuló mozgása tilos.

2.3.2.8.2 Minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadasparkot a fertőzött terület elrendelését követő 90 napon belül kettős kerítéssel kell körülvenni, vagy más, az illetékes vármegyei főállatorvos által – a tájegységi fővadász véleményének figyelembevételével – elfogadott módszerrel kell megakadályozni a szabadtéri vaddisznóállománnyal való érintkezést. Nincs szükség kettős kerítésre akkor, ha a vadasparkot teljes egészében kerítés veszi körül, és a vaddisznókat azon belül is egy másik kerítéssel körülvett helyen tartják, továbbá ez a kerítés egyetlen szakaszán sem egyezik meg a vadaspark külső kerítésével.

2.3.2.8.3 Minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadaskert esetében a HJK-nak intézkednie kell arról, hogy a vadaskertben található vaddisznó állomány az adott vadászati év végéig diagnosztikai kilövés keretében, a diagnosztikai kilövésre vonatkozó kártalanítási szabályok mellett felszámolásra kerüljön. Ha a vadaskert fertőzött területbe való bekerülése és a vadászati év vége között kevesebb, mint fél év van hátra, a felszámolás időtartamát maximum fél évben kell meghatározni.

2.3.2.8.4 Minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadfarm esetében a HJK-nak intézkednie kell, hogy a vadfarmon tartott vaddisznó állomány a fertőzött területbe kerülést követő fél éven belül felszámolásra kerüljön. A vadfarmok kiürítésének részletes szabályait a 8. függelék tartalmazza. A felszámolt állományokért a tulajdonosát állami kártalanítás illeti meg.

2.3.2.8.5 Vadfarm létesítésére vonatkozó új engedélyt a fertőzött terület fennállásának időtartama alatt az engedélyező hatóság csak a vaddisznóktól eltérő állatfajokra vonatkozóan adhat ki, és a folyamatban lévő eljárások során a vaddisznó vadfarmra történő betelepítését fel kell függeszteni.

2.3.2.9 Az ellenőrzés rendje

2.3.2.9.1 A HJK-nak intézkednie kell, hogy a fertőzött területnek az SZKT-n kívüli részén minden csoportos diagnosztikai kilövést kérelmező vadászatra jogosult a kilövés végrehajtása során biztosítsa és alkalmazza az alapvető járványvédelmi előírásokat. A vadászati év lezárása után a bekért adatok elemzését követően az OJK megküldi a HJK számára azoknak a vadászatra jogosultaknak a listáját, amelyeket teljes körűen ellenőrizni kell. Ha szükséges, az OJK az ellenőrzésekről készített jegyzőkönyvet bekérheti, illetve maga vagy megbízottja által felülvizsgálatot végezhet.

2.3.2.9.2 A HJK-nak gondoskodnia kell arról, hogy a gyűjtőhelyet üzemeltetők az ASP elleni védekezéssel kapcsolatosan elrendelt és rájuk vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése céljából vadászati évente legalább egyszer teljes körűen, a vadászatra jogosultak ezen felül október 31-ig az állománygyérítés 40%-nak szeptember végéig történő teljesülése tekintetében ellenőrzésre kerüljenek.

2.3.2.9.3 A vadászati évet követően a HJK-nak minden vadászatra jogosult esetében össze kell vetni, hogy a vadászatra jogosult által a vadászati hatóságnak jelentett elhullott vaddisznók száma és a megmintázott hullák száma megegyezik-e. Ha a két adat között 5%-ot meghaladó eltérés mutatkozik, akkor a HJK köteles kivizsgálni annak okát.

2.3.2.9.4 A vadászati év lezárása után az országos adatok elemzése és az év során bekövetkezett minden külső tényező figyelembevételével az OJK határozza meg azokat a paramétereket, amelyek alapján a Mentésítési tervben előírt kötelezettségeiket nem vagy nem megfelelően végrehajtó vadászatra jogosultak részére az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bírságot kell kiszabnia, vagy egyéb intézkedést kell elrendelnie. Ha a vadászatra jogosult rajta kívül álló okból nem tudta teljesíteni a számára előírt kötelezettségeket, és ezt a vadászati hatóság igazolja, valamint a tájegységi fővadász erről szakvéleményt ad ki, akkor az arra hatáskörrel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek nem kell bírságot kiszabnia vagy egyéb intézkedést hoznia.

2.3.2.10 A takarmányozás szabályai

A fertőzött területnek az SZKT-n kívüli részén a szabadtéri vaddisznóállomány fenntartó célú etetése tilos. A vaddisznóállomány gyérítése, illetve annak előkészítése céljából a vadászatra jogosult leshelyenként hetente 10-15 kg takarmányt helyezhet ki a leshelyek közelében kialakított szórókon. Élve befogó berendezés üzemeltetése esetén berendezésenként és alkalmanként 10-15 kg takarmány helyezhető ki. A vadászatra jogosultnak nyilvántartást kell vezetnie az e célból felhasznált takarmányokról (hova, mikor, milyen, mennyi takarmányt helyezett ki), a nyilvántartást legalább két évig meg kell őrizni, és azt az ellenőrző hatóságnak be kell tudni mutatni. Egyéb fajok etetését úgy kell megoldani, hogy az ilyen célból kihelyezett takarmányhoz a vaddisznó ne férhessen hozzá. A HJK-nak ki kell dolgoznia e rendelkezés betartásának ellenőrzésére vonatkozó eljárást.

2.3.3 A házisertés-állományokra vonatkozó intézkedések

2.3.3.1 A sertésállományok felmérése

2.3.3.1.1 A HJK-nak gondoskodnia kell arról, hogy a fertőzött terület elrendelését követő 60 napon belül a fertőzött területen található valamennyi sertésstartó gazdaság felkeresésre kerüljön a sertésállományok korcsoportonkénti összeírása, valamint az állattartók járványügyi tájékoztatása, a fertőzött területen minden sertésstartó számára kötelezően betartandó „Jó Sertésstartási Gyakorlat” nyomtatott formában történő átadása céljából. A tájékoztatásnak ki kell térnie a tartók azon kötelezettségére, hogy a sertésstartásban bekövetkező változást (tartás befejezése, szüneteltetése, újraindítása, tartási hely változása stb.) be kell jelenteniük a területileg illetékes állategészségügyi hatóságnak. A feladatot hatósági állatorvosokkal, vagy ha ez nem megoldható, akkor szolgáltató állatorvosok, vagy egyéb természetes személyek Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.3.3.1.2 A HJK az összeírás eredménye, valamint a rendelkezésére álló adatok alapján köteles besorolni az alábbi kategóriákba a fertőzött terület SZKT-n kívüli részén tartott sertésállományokat:

- nagylétszámú állományok
- kislétszámú árutermelő állományok,
- kislétszámú nem árutermelő állományok.

2.3.3.1.3 A HJK-nak fel kell mérnie, hogy az illetékességi területén lévő sertésállományok között van-e ideiglenesen vagy tartósan kültéren tartott állomány. Az ilyen állományokról külön nyilvántartást kell vezetni. Kültéri sertésstartásnak minősül, ha a sertéseket állandóan vagy ideiglenesen olyan helyen tartják, ahol nem áll rendelkezésre egy akkora alapterületű zárható istálló, ahol a sertések – a szabad területre való kijutásukat megakadályozható módon, az állatjóléti előírásokat is figyelembe véve – tartósan elhelyezhetők, vagy a sertések szabad területre történő kijutását, vagy onnan vadon élő állatok bejutását megakadályozó, határoló elemekkel épített karám (kifutó) közvetlenül érintkezik a külvilággal, és nem az állattartó helyet körülvevő folyamatos kerítésen belül helyezkedik el, vagy az épülethez tartozó karám (kifutó) területe több, mint háromszorosa a tartott állatok állatjóléti előírásoknak is megfelelő elhelyezésére szolgáló istálló alapterületének.

2.3.3.1.4 A nagylétszámú vagy kislétszámú állományok közé való besorolásnál az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet (a továbbiakban: ÁSZ) 1. számú függeléke szerinti meghatározásokat kell alapul venni. A nagylétszámú állományok mindegyikét egyúttal árutermelő állománynak is kell tekinteni, továbbá minden olyan kislétszámú sertésállományt árutermelő állománynak kell besorolni, amelyben a sertéseket nem saját fogyasztás céljából tartják. Kislétszámú nem árutermelő az az állomány, ahol tenyész-sertéseket (sem kocát, sem kant) nem tartanak, a sertéseket kizárólag saját fogyasztás céljára hizlalják, sem a sertések, sem a belőlük készült termékek nem hagyják el a tartási helyet.

2.3.3.1.5 Mindaddig, amíg a terület nem kerül közepes vagy alacsony kockázati besorolás alá, a 2.3.3.1.1 pontban foglaltakat háromévente, a 2.3.3.1.2-2.3.3.1.3. pontokban foglaltakat évente legkésőbb a tárgyév végéig el kell végezni.

2.3.3.2 Azonnali intézkedések a sertésállományokban

A HJK az ASP-vel fertőzött terület elrendelését követően köteles haladéktalanul hatósági megfigyelés alá helyezni a sertésstartó gazdaságokat, és elrendelni az alábbiakat:

- a) Valamennyi gazdaságban a sertéseket korcsoportok szerinti nyilvántartásba kell venni a 2.3.3.1.1 pont szerint.

- b) A gazdaságban lévő összes sertést a szállásán vagy más olyan helyen kell tartani, hogy vaddisznókkal ne érintkezhessenek,
- c) A sertéstartó gazdaságokban takarmányt, alomanyagot úgy kell elhelyezni, hogy vaddisznók ne férhessenek hozzá.
- d) A sertéstartó épületek, illetve a gazdaság ki- és bejáratánál megfelelő kéz és lábfertőtlenítő eszközt kell elhelyezni és azt folyamatosan működtetni kell.
- e) A sertéstartó gazdaságok személyforgalmát a lehető legminimálisabbra kell korlátozni. Aki a sertéstartó gazdaságokba be- vagy onnan kilép, köteles betartani az ASP elhurcolásának megelőzésére hozott hatósági intézkedéseket.
- f) A vaddisznóval érintkezett személyek csak átöltözés és fertőtlenítés után mehetnek sertéstartó gazdaságba.
- g) Tilos a sertéstartó gazdaságba bevinni a kilőtt vagy elhullottan talált vaddisznó bármilyen testrészét, illetve minden olyan anyagot vagy felszerelést, amely fertőződhetett az ASP vírusával.

2.3.3.3 Általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) intézkedések

2.3.3.3.1 Mind a nagylétszámú, mind kislétszámú állományok esetében a HJK-nak fokozott figyelmet kell fordítania az ÁSZ-ban részletezett általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) előírások betartatására. Az ÁSZ-ban foglaltakon túl valamennyi sertéstartónak be kell tartania a 6. függelékben meghatározott, az ASP megelőzése szempontjából kiemelt jelentőségű általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) követelményeket is. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek minden sertéstartó gazdaságban végrehajtott ellenőrzés során ki kell térnie e követelmények betartására, különösen az élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom betartásának ellenőrzésére. Az érintett sertésállományt állami kártalanítás nélkül le kell ölni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszegték.

2.3.3.3.2 A kültéri sertéstartás helyét kettős kerítéssel körülvéve, vagy más, a HJK vezetője által elfogadott módszerrel kell megakadályozni a házi sertések és vaddisznók érintkezését. Azt a sertésállományt, amely a gazdaság zártságára vonatkozó előírásnak a fertőzött területté nyilvánítástól számított 90 napon belül nem felel meg, állami kártalanítás nélkül fel kell számolni.

2.3.3.4 A kislétszámú házisertés-állományokra vonatkozó speciális járványvédelmi (biológiai biztonsági) előírások

Tekintettel arra, hogy az ÁSZ-ban előírt, kislétszámú állományokra vonatkozó járványvédelmi (biológiai biztonsági) előírások enyhébbek, mint a nagylétszámú állományok esetében, a fertőzött területen további speciális, az ASP megelőzése szempontjából fontos előírásokra van szükség.

2.3.3.4.1 Minden sertéstartónak állomány-nyilvántartást kell vezetnie, amely legalább az alábbiakat tartalmazza: az adott naptári napon tartott sertések darabszámát, korcsoporti bontásban, állatmozgásra vonatkozó adatokat (elhullás, házi vágás, értékesítés stb.). Az állomány-nyilvántartást és az állatszállításokhoz kapcsolódó bizonyítványokat (sertésszállító levél, állatorvosi igazolás, állattartói nyilatkozat) szigorúan meg kell őrizni (minimum 3 évig).

2.3.3.4.2 Nyilvántartást kell vezetni minden olyan személyről (állatorvos, inszeminátor, sertéságazati területi felelős, böllér, rokon, ismerős stb.), akik a sertések közelébe mentek vagy velük érintkezhetnek.

2.3.3.4.3 Csak az állatok tulajdonosa vagy gondozója járhat be rendszeresen az állatok tartására szolgáló gazdasági udvarba.

- 2.3.3.4.4 Az állatok gondozásakor arra a célra elkülönített munkaruhát és lábbelit kell használni.
- 2.3.3.4.5 A gazdasági udvarba (vagy a sertések közelébe) csak kéz- és lábfertőtlenítő használatát követően lehet szabadon be- és kilépni.
- 2.3.3.4.6 Idegenek (szomszéd, vadász stb.) csak nagyon indokolt esetben (pl. házi vágás) és az állattartó által biztosított külön munkaruhában, lábbeliben vagy egyszer használatos védőköpeny és védőlábbeli felvétele után mehetnek a sertések közelébe, amelyet dokumentálni kell (név, belépés ideje, belépés indoka).
- 2.3.3.4.7 Járműforgalom: Bármilyen jármű csak kerék- és járműfertőtlenítés után mehet be a sertéstartó gazdasági udvarrészbe.
- 2.3.3.4.8 Az állategészségügyi kezeléseket a szolgáltató állatorvosnak az állomány-nyilvántartásba is fel kell vezetnie (állatorvosi vizsgálat, kezelés esetén az állatorvos nevének és a vizsgálat időpontjának feljegyzése).
- 2.3.3.4.9 Állandóan vagy időszakosan karámban tartott állatok esetén biztosítani kell, hogy a házisertéseket kétsoros kerítés válassza el a vadonélő állatoktól. A kerítések egymástól való távolsága legalább 0,5 méter kell, hogy legyen, és a kerítéseket úgy kell kialakítani, hogy a két sor közötti közrezárt terület rendszeres karbantartása, gyomtalanítása elvégezhető legyen. Magassága legalább 1 méterrel meg kell, hogy haladja a bent tartott állatok marmagasságát. Zárt tartás esetén folyamatosan biztosítani kell az ingatlan körülkerítettségének épségét, amely alkalmas ember, kóbor állat vagy vadon élő állat behatolásának megakadályozására. Ha a karám fala az ingatlant határoló kerítés is egyben, annak teljesen zártnak, erősnek, résmentesnek kell lennie. Minden más esetben külön kerítés szükséges, megfelelő távolságra (minimum 0,5 méter) a karámtól, úgy, hogy a közrezárt terület rendszeres karbantartása, gyomtalanítása elvégezhető legyen.
- 2.3.3.4.10 A fertőzött területen lévő sertéstartók kötelesek bejelenteni a saját célra történő vágást a járási főállatorvosnak legalább 48 órával a vágást megelőzően. A járási főállatorvos a járványügyi kockázat alapján dönt a szükséges vizsgálatok (szükség esetén virológiai vizsgálat céljából történő mintaküldés) előírásáról.

Ha a járási főállatorvos – a kockázatok mérlegelése alapján – szükségesnek ítéli, az Éltv. szerint aktív közreműködésre kötelezett szolgáltató állatorvos elvégzi a levágásra kerülő sertés vizsgálatát, a mintavételt és mintaküldést. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.3.3.5 Megerősített passzív surveillance házisertések esetében

2.3.3.5.1 A sertéstartóknak az Éltv. 18. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során az észleléstől számított 24 órán belül kell jelenteniük a szolgáltató állatorvosnak, ha az ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszanak, továbbá, ha sertésük elhullott vagy megbetegedett. Ha az állattartó ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszik, akkor közvetlenül a HJK-nak vagy a járási főállatorvosnak, valamint a NÉBIH zöld számán (+36/80/263-244) keresztül is bejelentést tehet a megadott határidőn belül.

2.3.3.5.2 Ha a szolgáltató állatorvos az ASP vagy a klasszikus sertéspestis gyanúját állapítja meg az erre vonatkozó szakmai útmutatóban leírtak alapján, akkor haladéktalanul jelentést kell tennie a HJK-nak. A HJK-nak késlekedés nélkül vizsgálatot kell végeznie a helyszínen a gyanú megerősítése, illetve

kizárása céljából. Ha a helyszíni vizsgálat során a gyanú megerősítésre kerül, akkor a 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet 4. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt.

2.3.3.5.3 Az ASP hatóságilag megerősített gyanújakor a HJK-nak haladéktalanul gondoskodnia kell a mintáknak a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére való szállításáról. A gyanú megerősítéséről a vármegyei főállatorvost haladéktalanul értesíteni kell. A vármegyei főállatorvos az országos főállatorvost 24 órán belül köteles értesíteni. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

2.3.3.5.4 Ha a szolgáltató állatorvos kizárja az ASP gyanúját, de a sertés előzetes tünetek nélkül, hirtelen elhullott, vagy annak 40 °C feletti láza három napig tartó gyógykezelés alatt sem múlt el, vagy a lázas állat a gyógykezelés ellenére elhullott, akkor a szolgáltató állatorvosnak az ilyen egyedből (vagy egyedekből) laboratóriumi vizsgálat céljára – a megerősített ASP passzív surveillance keretében – mintákat kell küldenie a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni. A beküldés ebben az esetben a laboratóriumi vizsgálatra szánt mintákat összegyűjtő központi körjárat használatával is történhet.

2.3.3.5.5 Nagylétszámú sertésállományok esetében az állattartó és – amennyiben tudomására jutott – a szolgáltató állatorvos köteles jelenteni a HJK-nak, ha a napi elhullás bármely korcsoportban az adott napon észlelt elhullást megelőző 10 nap átlagához képest megemelkedett.

2.3.3.5.6 Ha a 2.3.3.5.5. pontban meghatározott nagyarányú elhullásról értesül a HJK, akkor a helyszínen haladéktalanul klinikai és kórbonctani vizsgálatot köteles végezni. Az ASP gyanújának megerősítése esetén a 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendeletben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt. A gyanú kizárása esetén megfigyelési zárlatot nem kell elrendelni, de – a megerősített ASP passzív surveillance keretében – mintát kell venni, ha az állományban hirtelen, előzetes tünetek nélküli elhullás fordult elő, vagy olyan egyed található az állományban, amely három napig tartó gyógykezelés után is lázas, vagy ha az állomány lázas egyedei között a gyógykezelés ellenére is történt elhullás. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

2.3.3.5.7 A HJK-nak intézkednie kell, hogy a fertőzött területen tartott kislétszámú sertésállományok esetében az elhullott és a sertéstartók által bejelentett minden 2 hónaposnál idősebb házisertésből – a megerősített passzív surveillance keretében – megtörténjen az ASP kizárására, illetve megerősítésre irányuló laboratóriumi vizsgálat. A mintavétel végrehajtására szolgáltató állatorvosokat kell igénybe venni aktív közreműködésre kötelezéssel. Az aktív közreműködésre kötelezésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

2.3.3.5.8 A HJK-nak intézkednie kell, hogy a fertőzött területen tartott nagylétszámú sertésállományok esetében hetente legalább két elhullott, két hónapnál idősebb sertésből mintavétel és virológiai vizsgálat céljából a NÉBIH ÁDI-ba mintaküldés történjen a megerősített passzív surveillance keretében, ha a heti elhullás elérte vagy meghaladta ebben a korcsoportban a kettőt a gazdaságban. Ezen felül csak akkor kell további elhullott egyedből mintát venni, ha az ASP-re gyanús vagy – összhangban 2.3.3.5.4. ponttal – a sertés előzetes tünetek nélkül vagy a gyógykezelés ellenére hullott el. Ezekben az esetekben a mintaküldés a gazdaságot ellátó szolgáltató állatorvos kötelessége.

2.3.3.6 Az elhullott sertések ártalmatlanításának szabályai

2.3.3.6.1 A fertőzött területen elhullott házisertések hulláját 1. vagy 2. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozó üzemben kell ártalmatlanítani.

Figyelemmel a betegség területen való jelenlétére, a fertőzött területen lévő kislétszámú gazdaságok esetében a HJK-nak kell – az Éltv.-ben, az egyes állat-járványügyi intézkedésekről és az azokkal összefüggő állami kártalanításról szóló 74/2013. (VIII. 30.) VM rendeletben [a továbbiakban: 74/2013. (VIII. 30.) VM rendelet], valamint a 2023/594 bizottsági végrehajtási rendeletben foglaltaknak megfelelően – gondoskodnia az elhullott házisertések testének bejelentendő állatbetegség megelőzése során keletkezett állati eredetű melléktermékként történő ártalmatlanításáról.

2.3.3.7 Állat- és termékforgalmazás szabályozása fertőzött területről Magyarország területén belül

2.3.3.7.1 Ha a sertések származási létesítménye nem felel meg a 2.3.3.7.2-2.3.3.7.7 pontokba foglalt előírásoknak, az ott tartott sertések kizárólag azonnali vágás céljából hagyhatják el a tenyészetet. Az állatok azonnali vágásra csak Magyarországon belül és csak összefüggő, azonos kockázati besorolású területen belüli vágóhídra szállíthatók, ahol ezen állatok elkülönített vágása, feldolgozása és a belőlük előállított termékek különleges állategészségügyi vagy azonosító jelölése biztosított. Az ilyen sertésekből előállított friss hús és húskészítmény kizárólag Magyarországon belül forgalmazható.

2.3.3.7.2 Élő sertések a fertőzött területen kívülre, illetve a fertőzött területen belül szabadon, továbbtartásra vagy azonnali vágásra csak akkor szállíthatók, ha a gazdaság járványügyi rendszere megfelel a kiemelt járványügyi előírásoknak és intézkedéseknek (9. függelék). A gazdaságnak évente két alkalommal hatósági állatorvos, vagy vele azonos jogállású személy által végzett ellenőrzés során, dokumentált módon kell az előírásoknak megfelelnie.

2.3.3.7.3 A gazdaságnak rendelkeznie kell a járási hivatal főállatorvosa által jóváhagyott, a 9. függelék 1. i) pontja szerinti járványvédelmi intézkedési tervvel.

2.3.3.7.4 A továbbtartásra szállítandó sertéseket a kiszállítás időpontját megelőző legalább 30 napos időszakban, vagy – ha azok 30 naposnál fiatalabbak – születésük óta a feladó létesítményben kell tartani. Ebben az időszakban fertőzött területről sertést tilos az adott létesítménybe, vagy azon járványügyi egységbe bevinni, ahol az elszállítandó sertéseket elkülönítve tartják. A fertőzött területről érkező sertéseknek az ASP-re meghatározott nyomonkövetési időszakban, azaz 15 napig a rendeltetési létesítményben kell maradniuk.

2.3.3.7.5 A gazdaságból a 2.3.3.5.7-2.3.3.5.8 pontokban leírtakkal összhangban minden héten PCR vizsgálatra mintát kell küldeni minden járványügyi egységből az első két 60 naposnál idősebb, vagy annak hiányában az elválasztást követően elhullott sertések hullájából. Az kiszállítást megelőző 15 napon belül virológiai (PCR) vizsgálat céljából alvadásban gátolt vért kell venni legalább annyi állatból, ami lehetővé teszi a létesítményben tartott állatok számának megfelelően 95%-os biztonsággal a 10%-os előfordulási gyakoriság kimutatását. A vérminták felének az elszállításra kerülő sertésekkel egy légtérben tartott állatokból, a másik felének a létesítmény egyéb járványügyi egységeiből kell származnia.

2.3.3.7.6 A kiszállítást megelőző 24 órán belül a hatósági – jogosult vagy egyéb módon kijelölt – állatorvosnak klinikai vizsgálatot kell végeznie a létesítményben tartott és a mozgatni kívánt állatokon, amely vizsgálat magába foglalja a 2.3.3.7.5 pont szerint meghatározott számú sertés hőmérőzését is.

2.3.3.7.7 A mozgatást kizárólag az állatokért felelős személy által kijelölt, a szállítási dokumentumokban rögzített, a fő közúti és vasúti útvonalakat előnyben részesítő útvonalon kell megtervezni és végrehajtani. A szállítójárművekre vonatkozó minimum követelményeket a 10. függelék

tartalmazza. A szállítmány (akár továbbtartásra, akár azonnali vágásra) csak a NÉBIH honlapján megtalálható, kijelölt létesítménybe indítható. A szállítmányt kísérő állatorvosi bizonyítvány V. pontjában nyilatkozni kell az állomány állategészségügyi státusáról, amelyet hatósági állatorvosnak is le kell igazolni:

„Az afrikai sertéspestisre vonatkozóan az (EU) 2023/594 bizottsági végrehajtási rendeletben megállapított különleges járványvédelmi intézkedéseknek megfelelően II. típusú korlátozás alatt álló körzetben tartott sertésfélék”.

2.3.3.7.8 A fertőzött területen tartott sertésekből származó szaporítóanyag az összefüggő fertőzött területen kívülre, Magyarország területén csak akkor forgalmazható, ha a gazdaság a 30 napos bennállási kötelezettség kivételével teljesíti a 2.3.3.7.2 – 2.3.3.7.6. pontokban foglaltakat. A szaporítóanyag gyűjtését megelőző 30 napon belül fertőzött területről csak a 2.3.3.7.2 – 2.3.3.7.6. pontoknak megfelelő telepről szállítható be élő sertés a létesítménybe.

2.3.3.8. Élő sertések fertőzött területen lévő létesítményből másik tagállamba, illetve harmadik országba történő mozgatása

2.3.3.8.1 A 2.3.3.7 pontban foglaltakon túl másik tagállamba történő szállítás (akár továbbtartás, akár azonnali vágás) esetén az alábbiakat is be kell tartani:

2.3.3.8.2 Fertőzött területről csak másik tagállam II-III. típusú korlátozás alatt álló körzetébe lehet sertéseket kiszállítani.

2.3.3.8.3 A szállítmány indítása előtt a területileg illetékes járási állategészségügyi hatóságnak a szállítás kockázatának minimálisra csökkentése érdekében a szállítóeszközre, a szállítmányra és az útközben bekövetkező rendkívüli eseményekre vonatkozóan eljárásrendet kell kialakítania és működtetnie a Rendelet 26. cikkében leírtaknak megfelelően (ún. terelőeljárás). A szállítmány berakodása után a hatósági állatorvosnak a szállítóeszközt haladéktalanul plombával kell lezárnia.

2.3.3.8.4 Ha a szállítmány nem összefüggő fertőzött területen halad át, az ASP terjedése ellen hozott hazai intézkedéseket az áthaladás helye szerinti és a fogadó tagállammal a sertések mozgatása előtt jóvá kell hagyatni. Erről a központi hatóságnak haladéktalanul tájékoztatnia kell a Bizottságot és a többi tagállamot. Ilyen sertésszállítások indítását csak az OJK előzetes jóváhagyása után engedélyezheti a területileg illetékes vármegyei állategészségügyi hatóság.

2.3.3.8.5 A szállítmányt kísérő állategészségügyi (TRACES) bizonyítványt az érvényben lévő eljárásrendnek megfelelően kell kitölteni. Az eljárásrend a NÉBIH honlapján érhető el az alábbi linkeken:
<https://portal.nebih.gov.hu/-/sertesfelek-mozgatasa-az-europai-unio-tagallamai-kozott>
<https://portal.nebih.gov.hu/afrikai-sertespestis>

2.3.3.8.6 Fertőzött területről élő sertésfélék harmadik országba történő kiszállítása tilos.

2.3.3.8.7 A fertőzött területen tartott sertésekből származó szaporítóanyag harmadik országba nem szállítható. Közösségen belül csak másik tagállam II. és III. típusú korlátozás alatt álló területére szállítható a HJK előzetes engedélyével, az OJK hozzájárulásával és a fogadó tagország jóváhagyásával. A HJK az engedélyt az alábbi feltételek teljesülése esetén adhatja meg:

- a) Az származási létesítmény megfelel a 2.3.3.7.2 – 2.3.3.7.6. pontokban foglaltaknak.
- b) A származási létesítmény a 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet 34. cikk (2) pont szerinti előírásainak megfelelően szerepel a NÉBIH honlapján.

- c) Az állatokat születésük óta, vagy a szaporítóanyag gyűjtésének időpontját megelőző három hónapban az engedélyezett létesítményben tartották.
- d) a létesítménybe a szaporítóanyag gyűjtését vagy előállításának időpontját megelőző legalább 30 napos időszakban nem vittek be más tartott sertésfélét II. vagy III. típusú korlátozás alatt álló körzetből.
- e) Az engedélyezett feladó létesítményben tartott valamennyi sertést évente legalább egyszer alávetették az ASP kimutatására irányuló laborvizsgálatnak, és a vizsgálat eredménye negatív volt.

2.3.3.9 Takarmányozás, almozás

2.3.3.9.1 Az állati eredetű anyagot tartalmazó élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom következetes betartását minden sertéstartó gazdaságban történő ellenőrzés során vizsgálnia kell az állategészségügyi hatóságnak.

2.3.3.9.2 Az engedélyezett takarmány-előállítótól származó, nyilvántartott takarmány-forgalmazótól vásárolt keverék-takarmányokon kívül csak olyan helyben termesztett és betakarított, közvetlenül a termőföldről származó gabona és szalastakarmány etethető, amely hatékony, az ASP vírust ártalmatlanító kezeléssel esett át, vagy amelyet felhasználás előtt legalább 30 napig vaddisznóktól elzártan tároltak. Fertőzött területről származó friss, lekaszált fűvet és egyéb zöldtakarmányt sertések takarmányozására felhasználni tilos.

2.3.3.9.3 A fertőzött területről származó szalmát, mielőtt azt sertések almozására használnák, 90 napig olyan helyen kell tárolni, ahol vaddisznó nem férhet hozzá.

2.3.3.9.4 A takarmányozáshoz felhasznált keveréktakarmányok, alapanyagok beszerzésének, a saját előállítású takarmány-alapanyagok betakarításának, a várakozási idő betartásának dokumentálása az állattartó feladata. Az alapanyag beszerzési, betakarítási idejének, a várakozási idő betartásának dokumentálása szintén az állattartó kötelezettsége. A nyilvántartást legalább 1 évig meg kell őrizni.

2.3.3.10 Egyéb intézkedések

2.3.3.10.1 Minden sertéstartónak írásos állategészségügyi-járványvédelmi ellátási szerződést kell kötnie egy szolgáltató állatorvossal. A szolgáltató állatorvos köteles tájékoztatni az állattartót az állategészségügyi, járványvédelmi előírások betartásának rendjéről. Fel kell hívnia a sertéstartó figyelmét a hiányosságokra, és javaslatot kell tenni ezek kijavítására. A tájékoztatást dokumentálni kell és minden érintettnek alá kell írnia.

2.3.3.10.2 A mezőgazdasági földterületekre csak a füllesztéssel ártalmatlanított trágya helyezhető ki. A trágyázásra használt eszközök, gépek használatot követő azonnali mosása és fertőtlenítése az állattartó kötelezettsége.

2.3.4 A fertőzött terület megszüntetésének feltételei

2.3.4.1 Az ASP-vel fertőzött terület megszüntetésére az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos jegyzékbe foglalt betegségek megelőzésére és az e betegségekkel szembeni védekezésre vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2019. december 17-i (EU) 2020/687 bizottsági felhatalmazáson alapuló rendelet 67. cikkében foglaltakkal összhangban a Szakértői Csoport tehet javaslatot, ha az adott terület járványügyi helyzetének elemzését követően az ASP vírus jelenléte a területen már kizárható, és a kockázatelemzés alapján a terület már nem minősül kiemelt kockázatúnak. A járványügyi helyzet elemzésére vonatkozó szakmai szempontok kidolgozása az ASP Szakértői Akciócsoport feladata.

2.3.4.2 A Szakértői Csoport határozati javaslata alapján az országos főállatorvos utasítására az OJK előterjesztést készít az Európai Bizottság számára az ASP-vel fertőzött terület módosításával kapcsolatosan.

2.3.4.3 ASP-vel fertőzött terület módosítására, illetve megszüntetésére az erre vonatkozó európai bizottsági végrehajtási rendeletnek az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének napját követően kerülhet sor.

3. FEJEZET: INTÉZKEDÉSEK A MAGAS KOCKÁZATÚ TERÜLETEN

3.1 A terület jellemzői

A magas kockázatú terület az 1. fejezetben leírt kockázatelemzés alapján az országos főállatorvos által meghatározott terület.

3.2 A vadállományra vonatkozó intézkedések

3.2.1 A vadászat szabályozása

3.2.1.1 A magas kockázatú területen a vaddisznók egyéni, valamint az egyéb vadászható állatfajok egyéni és társas vadászata állategészségügyi szempontból nem esik korlátozás alá.

3.2.1.2 A magas kockázatú területen vaddisznó társas vadászatot – beleértve a vadaskertekben folytatott társas vadászatot is – csak a HJK vezetőjének (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) egyedi engedélye alapján lehet tartani. A HJK vezetője az engedélyt akkor adhatja meg, ha azt a vadászatra jogosult írásban kéri, és 7. függelékben foglalt, a vaddisznó társas vadászatra vonatkozó járványügyi követelmények maradéktalanul teljesülnek. Az engedély kiadásához a területileg illetékes tájegységi fővadász írásos hozzájárulása is szükséges. A kérelmet a vadászatra jogosultnak a vadászat tervezett időpontja előtt legalább 5 munkanappal – a HJK vezetője által meghatározott módon – kell írásban benyújtania. A vadászatra jogosult egyszerre több társas vadászat megtartására is engedélyt kérhet, de ilyenkor a 7. függelék 1.1. pontjában foglalt adatokat minden tervezett társas vadászatra külön-külön meg kell adni. A társas vadászatban résztvevők adatait (vadászjegy száma vagy név, lakcím) a vadászat során rögzíteni kell, és két évig meg kell őrizni, az ellenőrző hatóság kérésére be kell mutatni. A szomszédos vadászatra jogosultaknak a társas vadászatok időpontjait egymással össze kell hangolniuk, ennek koordinálására a HJK vezetőjének az illetékes tájegységi fővadászt kell felkérnie.

3.2.1.3 A vaddisznó társas vadászat nem engedélyezhető, ha a vadászatra jogosult területéről nem történik rendszeresen mintaküldés virológiai vizsgálat céljára elhullott vaddisznókból.

3.2.1.4 Ha a vadász az általa megfigyelt vaddisznó esetében az ASP-re gyanút keltő tüneteket (elsősorban kifejezett mozgászavar vagy véres váladék ürülése a testnyílásokból) tapasztal, akkor a vadásznak diagnosztikai célból ki kell lőnie az érintett egyedeket és a tapasztalt klinikai tüneteket haladéktalanul jelentenie kell a HJK-nak (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a járási főállatorvosnak). A továbbiakban a vadásznak a HJK (járási főállatorvos) utasításának megfelelően kell eljárnia.

3.2.2 Az elhullott vaddisznók bejelentése és szervezett keresése

3.2.2.1 A vadászatra jogosultak az Éltv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során kötelesek bejelenteni – a HJK vezetője (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei

főállatorvos) által megadott módon – minden tudomásukra jutott elhullott vaddisznót, a gázolás következtében elhullottakat is beleértve. A bejelentést a hulla észlelésétől számított 24 órán belül meg kell tenni, és annak tartalmaznia kell a hulla fellelési helyének földrajzi koordinátáit, vagy a helyszín részletes leírását. Az ASP-re vonatkozó rendelkezések szempontjából nem tekintendő elhullott vaddisznónak az az egyed, amelyet utánkeresés során találnak meg. Az így megtalált egyedeket a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók közé kell sorolni, és a mintaazonosító lapot ennek megfelelően kell kitölteni.

3.2.2.2 A bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében a vadász az általa talált elhullott vaddisznóról köteles haladéktalanul, de legkésőbb az észlelést követő 12 órán belül tájékoztatni a vadászatra jogosultat. A vadászatra jogosultnak írásban kell e kötelezettségre felhívnia az érintettek figyelmét.

3.2.2.3 A magas kockázatú területen az elhullott vaddisznókat intenzíven kell keresni, amely tevékenységet a hivatásos vadásznak dokumentálnia kell. Az elhullott vaddisznók megtalálásáért állami kártalanítás jár.

3.2.3 A megerősített passzív surveillance rendszer vaddisznók esetében

3.2.3.1 A HJK vezetőjének (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a járási főállatorvosnak) gondoskodnia kell arról, hogy minden bejelentett, keresés során elhullottan talált, valamint gázolt vaddisznóhulla esetében – a megerősített passzív surveillance keretében – a 2. függelékben foglaltaknak megfelelő mintavétel és mintaküldés történjen az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavételt elsősorban hatósági állatorvossal vagy szolgáltató állatorvos Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani, de szükség esetén más megfelelő jártassággal rendelkező személy (pl. vadhúsvizsgáló, hivatásos vadász) is aktív közreműködésre kötelezhető. Az aktív közreműködésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.2.3.2 Ha a mintavétellel megbízott személy – a megerősített passzív surveillance keretében vizsgálatra kerülő elhullott vaddisznó, vagy az aktív surveillance során megmintázott kilőtt vaddisznó esetében – az erre vonatkozó szakmai útmutató alapján a mintavétel során az ASP-re gyanút keltő kórbonctani elváltozások valamelyikét észleli, akkor ezt haladéktalanul jelentenie kell a HJK-nak (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a járási főállatorvosnak). A továbbiakban a mintavétellel megbízott személynek a HJK (járási főállatorvos) utasításának megfelelően kell eljárnia.

3.2.3.3 A NÉBIH ÁDI minden elhullott vaddisznóból virológiai (PCR) vizsgálatot végez. Pozitív eredmény esetén vírusizolálást és szekvenálást is kell végezni.

3.2.3.4 A tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókból minden esetben mintát kell venni az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavétel során az elhullott vaddisznókra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

3.2.4 A vaddisznóállomány gyérítése

3.2.4.1 Az ASP megelőzése érdekében a magas kockázatú területen a vaddisznóállomány gyérítése és az egyenletes vizsgálati nyomás céljából a HJK-nak (ha a vármegyében nincs HJK, akkor az Éltv. szerint arra jogosultnak) az Éltv. szerinti diagnosztikai célú kilövést kell elrendelnie, a terület magas kockázatú területté nyilvánítását követő 15 napon belül, majd minden vadászati évben. A diagnosztikai kilövést elrendelő határozatban – a 3.2.4.2. pont alapján – előírt irányszám felett kilőtt vaddisznó is elszámolható diagnosztikai kilövésként, illetve a teljesítésbe a vadászat során kilőtt vaddisznók is beleszámítanak.

3.2.4.2 A diagnosztikai kilövés számát a diagnosztikai kilövés elrendelésének évét megelőző első és második lezárt vadászati évben a szabad területen esett vaddisznók kilövési darabszám átlagának (a továbbiakban együtt: átlagos vaddisznó kilövési darabszám) és az adott vadászati évi – a vadgazdálkodási egység teljes területe alapján számított – vaddisznó sűrűség értékének figyelembevételével kell meghatározni.

A diagnosztikai kilövés minimális száma az átlagos vaddisznó kilövési darabszám

110 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0 és 0,5 vaddisznó/km² között van,

120 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0,5 és 1 vaddisznó/km² között van,

130 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 1 és 2 vaddisznó/km² között van,

140 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 2 és 3 vaddisznó/km² között van,

150%-a abban az esetben, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 3 vaddisznó/km² felett van.

Az így meghatározott diagnosztikai tervszámok minimum értékek, amennyiben szükséges, azoktól magasabb kilövésszám is elrendelhető. A diagnosztikai kilövés során törekedni kell arra, hogy a kilőtt egyedek legalább 70%-a koca és süldő legyen. A vadászatra jogosult sem írott, sem íratlan formában nem korlátozhatja vagy tilthatja, és nem szankcionálhatja a kocák és a süldők kilövését. A diagnosztikai kilövés teljesítésével az állományszabályozás megvalósul, így az éves vadgazdálkodási terv állományszabályozásra vonatkozó részének tervszámait vaddisznó esetében nem kell meghatározni. Vadaskertek esetében a diagnosztikai kilövés darabszámát a vadaskertben található vaddisznók száma és a létesítményben maximálisan tartható vaddisznó létszám figyelembevételével kell meghatározni. A diagnosztikai kilövés során az előírt egyedszámok 40%-át szabad területen szeptember 30-ig kell teljesíteni minden vadászati évben, a teljesítést a HJK-nak október 31-ig ellenőriznie kell. Célzást segítő mesterséges fényforrás, elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszköz is használható a diagnosztikai kilövés során. Ha a járványügyi helyzet a védekezés, az állománygyerítés intenzitásának fokozását teszi szükségessé, a külső segítség igénybevételét az OJK vezetője a vadászati év bármely időpontjában soron kívül elrendelheti. Külső segítség igénybevétele történhet állami fegyveres szervek bevonásával vagy egyéb olyan személyek bevonásával, akik rendelkeznek érvényes vadászjeggyel, vadászlőfegyver tartására jogosító engedéllyel, és nem állnak tagsági vagy kötelmi jogviszonyban az érintett vadászatra jogosulttal (külső/külsős vadász). A vadászatra jogosult köteles együttműködni a külső segítségnyújtásban részt vevő személyekkel. Továbbá köteles elősegíteni a diagnosztikai kilövés előkészítéséhez szükséges feladatok és a kilövés végrehajtását. A külső segítség igénybevételével elejtett vaddisznók teste után járó kártalanítás a vadászatra jogosultat illeti meg.

3.2.4.3 A kilövés végrehajtására a vadászatra jogosultat, vagy ha az eredményes végrehajtás érdekében szükséges, a mintavételre is alkalmas természetes személyt kell aktív közreműködésre kötelezni. Természetes személy aktív közreműködésre kötelezése esetén az érintett vadászatra jogosult, a vadászati hatóság és a tájegységi fővadász javaslatot tehet a feladatot végrehajtó személyre, illetve személyekre. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.2.4.4 A 3.2.4.1. pontban foglalt feladat végrehajtása során kizárólag egészségesnek látszó vaddisznókat kell kilőni, a megszokottól eltérően, bizonytalanul mozgó, vagy a bágyadtnak tűnő, illetve kifejezetten senyvesnek látszó és emiatt kilőtt egyedek nem számítanak bele ebbe a számba, Minden kilőtt egyedből a 4. függelék szerint kell mintát venni, a feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.2.4.5 Belterületen történő kilövés esetén minden esetben értesíteni kell az illetékes vadászatra jogosultat. Ha a kilövést végrehajtó a mintavételre és a test ártalmatlanítására vonatkozóan nem rendelkezik aktív közreműködésre kötelezéssel, akkor az illetékes vadászatra jogosultnak gondoskodnia

kell a mintavétel és az ártalmatlanítás végrehajtásáról. A feladatra aktív közreműködésre kötelezettet a feladat elvégzéséért állami kártalanítás illeti meg.

3.2.4.6 A vadászatra jogosult a kizárólag diagnosztikai kilövés elrendelése miatt kilőtt vaddisznók testeit is felhasználhatja. A vadászatra jogosult a felhasználás tényéről a HJK-t, illetve járási főállatorvost a felhasznált vaddisznók nagyvad azonosítójának felsorolásával az állami kártalanításra vonatkozó havi jelentés leadásával egy időben tájékoztatni köteles. Ebben az esetben a 3.2.7. pontban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Minden más esetben a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók testeit állami költségre ártalmatlanítani kell.

3.2.4.7 Az a vadászatra jogosult, amelynek a területén a vaddisznót kilőtték, a fel nem használt, ártalmatlanított egyedek után állami kártalanításra jogosult.

3.2.4.8 Az állománygyerítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt minden egyed esetén a NÉBIH ÁDI virológiai (PCR) vizsgálatot végez. A beküldő állatorvosnak a kísérőiratra (megrendelőre) fel kell vezetnie az „Állománygyerítés céljából kilőtt vaddisznó” szöveget.

3.2.5 Az ártalmatlanítás szabályai

3.2.5.1 A magas kockázatú területen elhullottan talált, valamint gázolt és a tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók (vaddisznóhulla) ártalmatlanítását 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban kell elvégezni. Ennek érdekében gyűjtőhelyeket kell működtetni a vaddisznóhullák összegyűjtésére és az ártalmatlanításra való elszállításig történő tárolására. Az állománygyerítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók fel nem használt testeit is ezekre a gyűjtőhelyekre kell beszállítani. A gyűjtőhelyen minden nap át kell venni a vaddisznótesteket és vaddisznóhullákat, a be- és kiszállításról nyilvántartást kell vezetni. A virológiai vizsgálat céljából történő mintavételt a gyűjtőhelyen kell elvégezni. A gyűjtőhely üzemeltetéséért állami kártalanítás jár.

3.2.5.2 A vaddisznóhullák (beleértve a gázolt vaddisznók hulláját is) gyűjtőhelyekre történő beszállítására a vadászatra jogosultakat vagy más arra alkalmas jogi személyeket, illetve természetes személyeket kell aktív közreműködésre kötelezni. A beszállítás során a csorgás- és csepegés-mentességet biztosítani kell, összhangban 5. függelék 1. pontjában foglalt, a testek szállítására vonatkozó rendelkezéssel. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.2.5.3 Ha az 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban történő feldolgozás akadályba ütközik, akkor az 5. függelékben foglalt részletes szabályok szerint kell eljárni. A vaddisznóhullák (a gázolt vaddisznók kivételével) esetében a feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.2.5.4 Az ártalmatlanítás 3.2.5.3. pont szerinti elvégzését a járási főállatorvos ellenőrzi és az ellenőrzés kedvező eredménye alapján igazolja a teljesítést.

3.2.5.5 Az ASP szempontjából magas kockázatú területen a kilőtt, felhasználásra kerülő vaddisznók zsigereit a vadászatra jogosultaknak össze kell gyűjteniük állati eredetű melléktermék feldolgozóba való szállítás, illetve – ha az állati eredetű melléktermék feldolgozóba szállítás akadályba ütközik – a vadászatra jogosult által az elhullott vaddisznók ártalmatlanítására létesített gödörben való ártalmatlanítás céljából. A zsigerek ártalmatlanítása csak kivételesen történhet helyszíni elásással. A gödörben történő elhelyezés vagy az elásás esetén az érintett területet az ASP vírusával szemben hatékony fertőtlenítőszerrel le kell locsolni. A társas vadászat során kilőtt vaddisznók zsigereit a 7. függelék 1.8. pontja szerinti, erre kijelölt helyen lehet végezni. Egyéni vadászat során elejtett vaddisznók esetében is a kijelölt helyen kell végezni a zsigereit.

3.2.6 Aktív (célzott) surveillance

3.2.6.1 A magas kockázatú területen mind a vadászat, mind az állománygyerítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt minden egészséges vaddisznó esetében mintát kell venni virológiai vizsgálat céljára.

3.2.6.2 A vadászat és az állománygyerítés során kilőtt egészséges vaddisznók esetében virológiai vizsgálat céljára a vadászatra jogosult megbízottjának a 4. függelékben foglaltaknak megfelelően véralvadékot (elsősorban szívből, esetleg valamely nagyobb érből), továbbá mandulamintát kell vennie. A mintavételnél oda kell figyelni arra, hogy a mellüregbe vagy a hasüregbe kifolyt vérből nem szabad mintát venni. A mintavételt végző személynek a mintaazonosító lap hiánytalan és pontos kitöltésére fokozott figyelmet kell fordítania. A kilövés helyét vagy földrajzi koordináta (GPS) feltüntetésével kell megadni, vagy ha ezt megbízhatóan nem tudják meghatározni a mintavételkor, akkor úgy kell a helyet megjelölni, hogy szükség esetén ez pótolható legyen.

3.2.6.3 Az ASP szempontjából magas kockázatú területen található vadászatra jogosultaknak a vadászat során kilőtt vaddisznókból vett mintákat a kitöltött mintaazonosító lappal együtt a vadászatot követő napon 8-10 óra között kell leadniuk kijelölt mintaátvevő helyek valamelyikén, függetlenül attól, hogy a kilövés vagy a mintaátvétel napja milyen napra esik. A HJK (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) köteles arról gondoskodni, hogy elegendő mintaátvevő hely álljon rendelkezésre, ahol minden munkanapon jársonként, továbbá hétvégén, munkaszüneti- és ünnepnapokon vármegyénként legalább egy ügyeleti mintaátvevő helyen 8-10 óra között átveszik a mintákat. Ennek érdekében a HJK-nak intézkednie kell, hogy minden mintaátvevő hely rendelkezzen az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel és az állatorvosi kísézőirat (vizsgálati megrendelő) kiállítására a mintaátvevő helyen is lehetőség legyen a mintaátvételi időben. A leadott mintáknak a laboratóriumba történő szállításról minden nap a NÉBIH gondoskodik.

3.2.7 A vadászat során kilőtt vaddisznók testeire vonatkozó szabályok

3.2.7.1 A magas kockázatú területen kilőtt valamennyi vaddisznó teste – ideértve az állománygyerítés során diagnosztikai célból kilőtt, felhasznált egyedek testeit is –, vagy annak bármely része csak a NÉBIH ÁDI által a véralvadékból elvégzett virológiai (PCR) vizsgálat negatív eredményének kézhezvételét követően használható fel. A vadászok részére trófea is csak negatív eredményt szolgáltató állatból adható ki. Ha az eredmény nem negatív, akkor a nem negatív eredményt adó egyed testét és mindazokat a vaddisznótesteket, amelyekkel érintkezhetett, el kell kobozni és 1. kategóriájú melléktermékként ártalmatlanítani kell. Az elkobzott testekért – mint megsemmisített termékért – állami kártalanítás jár. A tárolót a kitérés után takarítani és fertőtleníteni kell.

3.2.7.2 A virológiai vizsgálat negatív eredményének megérkezését megelőzően a magas kockázatú területen kilőtt vaddisznók teste a vadászterületet nem hagyhatja el, a felhasználás nélkül ártalmatlanításra kerülő testek kivételével. A testeket vadhűtőben, illetve a vadászterületen található, a kis mennyiségű, helyi és marginális élelmiszer-előállítás és -értékesítés higiéniai feltételeiről szóló 60/2023. (XI.15.) AM rendelet [a továbbiakban: 60/2023. (XI.15.)/ AM rendelet] alapján korábban már nyilvántartásba vett vadbegyűjtőben függesztve kell tárolni a laboratóriumi vizsgálati eredmény megérkezéséig. A testek a tárolás során egymással nem érintkezhetnek. Ha a 60/2023. (XI.15.) AM rendeletben előírt, a vadászatra jogosult által üzemeltetett vadbegyűjtőre vonatkozó feltételek nem teljesülnek, akkor a rendeletben foglaltakkal összhangban a vadászatra jogosult a vadhűtőben tárolt testeket a negatív virológia eredmény megérkezését követően csak közvetlenül vadfeldolgozónak vagy az élelmiszer-higiénéről szóló, 2004. április 29-i 852/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [a továbbiakban: 852/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet] előírásainak megfelelő vadbegyűjtőnek adhatja át, illetve értékesítheti.

Ezen felül a 60/2023. (XI.15.) AM rendeletben foglaltak szerint a vadhűtőben tárolt testeket magánfogyasztásra, mint végső fogyasztó felhasználhatja, illetve a vadászjeggyel rendelkező elejtőnek átadhatja, eladhatja. A vadászatra jogosult által magánfogyasztásra szánt testek tárolását a negatív eredmény megérkezéséig a HJK (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a járási főállatorvos) a fent leírtaktól eltérő módon is szabályozhatja.

3.2.7.3 Ha a vadászatra jogosult nem rendelkezik vadhűtővel, illetve a területén nincs korábban már nyilvántartásba vett vadbegyűjtő, akkor a 3.2.7.2. ponttól eltérően a HJK (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a járási főállatorvos) engedélyével a vadászatra jogosult felhasználásra szánt testeket csorgásmentes járművön – már a negatív virológiai eredmény megérkezése előtt – elszállíthatja egy a vadászterületen kívüli, de még a magas kockázatú területen belül található és a magas kockázatú terület elhagyása nélkül elérhető, a 852/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásainak megfelelő vadbegyűjtőbe. A szállítás során úgy kell eljárni, hogy a testek egymást ne szennyezzék. Törekedni kell a függesztve szállításra. A szállítójárműveket és a szállításban közreműködő személyeket fertőtleníteni kell. A vadászatra jogosultnak, illetve a vadbegyűjtő üzemeltetőjének nyilvántartást kell vezetnie a tárolt egyedek nagyvad azonosítójáról, a betárolás idejéről, a laboreredményről, az eredményközlő számáról és a kitérés idejéről. A HJK (járási főállatorvos) által kijelölt hatósági állatorvosnak a nyilvántartást legalább havonta ellenőriznie és az ellenőrzést aláírásával dokumentálnia kell.

3.2.7.4 A HJK vezetője (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) külön kérelemre engedélyezheti, hogy a szomszédos, szintén magas kockázatú területen gazdálkodó vadászatra jogosultak egy vadhűtőt közösen üzemeltessenek, ha a vadászati évben kilőtt vaddisznók alacsony száma ezt indokolja.

3.2.7.5 A 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet értelmében a magas kockázatú területről a kilőtt vaddisznók teste a negatív eredmény birtokában is csak magyarországi rendeltetési helyre szállítható, továbbá a test vagy az abból származó hús és egyéb termék kizárólag Magyarország területén kerülhet forgalomba. Az így forgalomba hozott terméket a 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet 47. cikke szerinti (ovális alakú, két, egymással párhuzamos átlós vonallal áthúzott) jelöléssel kell ellátni. Ha a magas kockázatú területen a vadászatra jogosult a kilőtt vaddisznók testét nem tudja értékesíteni, akkor testeket 1. kategóriájú állati eredetű mellékterméknek kell tekinteni és mintavétel után állami költségre ártalmatlanítani kell. E testek után állami kártalanítás illeti meg a vadászatra jogosultat.

3.2.8 Az élő vaddisznó szállítása

3.2.8.1 Élő, vadon élő vaddisznót (beleértve a vadaskertben élő állományokat is) a magas kockázatú területen kívülre és a magas kockázatú területen belül is tilos mozgatni. Magas kockázatú területen lévő vadaskertbe élő vaddisznó – a 8. függelékben meghatározott feltételek teljesülése esetén – csak fertőzött vagy magas kockázatú területen lévő vadfarmról szállítható be. Magas kockázatú területen lévő vadaskert vadon élő vaddisznók befogásával vagy másik vadaskertből való átszállításával történő feltöltése tilos. A magas kockázatú területen lévő engedélyezett vadfarmról magas kockázatú területen lévő vadaskertbe, vadsparkba vagy vadfarmra a HJK (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a járási főállatorvos) engedélyével szabad élő vaddisznót kiszállítani. A HJK (járási főállatorvos) az engedélyt akkor adhatja meg, ha a szállítást megelőző 15 napon belül vett, alvadásban gátolt vérmintából 10%-os előfordulás és 95%-os biztonság mellett végzett virológiai (PCR) vizsgálat negatív eredményre vezetett. A megmintázandó állatok számát a létesítményben tartott vaddisznóállomány létszáma- alapján kell meghatározni. Az olyan vadaskert, vadspark vagy vadfarm vaddisznóállományát állami kártalanítás nélkül ki kell lőni, illetve fel kell számolni, ahol bizonyítást nyert, hogy a szállítással kapcsolatos szabályokat megszegték. Magas kockázatú területen lévő vadfarmról élő vaddisznó alacsonyabb kockázatú területre történő kiszállítása a 8. függelékben foglaltak alapján történhet.

3.2.9 A vadaskertekre, vadasparkokra, vadfarmokra vonatkozó egyéb előírások

3.2.9.1 A magas kockázatú területen minden vaddisznót, vaddisznót is tartó vadaskertet, vadasparkot és vadfarmot a magas kockázatú területbe való sorolást követő 90 napon belül kettős kerítéssel kell körülvenni vagy más, a HJK vezetője (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) által – a tájegységi fővadász véleményének figyelembevételével – elfogadott módszerrel kell megakadályozni a szabadtéri vaddisznóállománnyal való érintkezést. Ha ez határidőre nem történik meg, az állományt állami kártalanítás nélkül ki kell löni, illetve fel kell számolni. Vadaskertekre vonatkozóan ezen túlmenően a Nemzeti akciótervben leírtak az alkalmazandók. A vadasparkok esetében azonban nincs szükség kettős kerítésre akkor, ha a vadasparkot teljes egészében kerítés veszi körül és a vaddisznókat azon belül is egy másik kerítéssel körülvelt helyen tartják, továbbá ez a kerítés egyetlen szakaszán sem egyezik meg a park külső kerítésével.

3.2.9.2. Vadfarm létesítésére engedélyt magas kockázatú területen az engedélyező hatóság csak a vaddisznóktól eltérő állatfajokra vonatkozóan adhat ki.

3.2.10 Az ellenőrzés rendje

3.2.10.1 A HJK (ha nincs a vármegyében HJK, akkor a kormányhivatal) köteles gondoskodni arról, hogy a magas kockázatú területen minden vaddisznót tartó vadaskertben, vadasparkban és vadfarmon rendszeresen ellenőrzésre kerüljön, hogy nem történik-e az előírások ellenére élelmiszerhulladék (moslék) etetés. Az érintett állományt állami kártalanítás nélkül ki kell löni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszegték.

3.2.10.2 A HJK-nak (kormányhivatalnak) gondoskodnia kell arról, hogy a magas kockázatú területen gyűjtőhelyet üzemeltetők az ASP elleni védekezéssel kapcsolatosan elrendelt és rájuk vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése céljából vadászati évente legalább egyszer teljeskörűen, a vadászatra jogosultak az állománygyérítés 40%-nak szabad területen szeptember végéig történő teljesülése tekintetében október 31-ig ellenőrzésre kerüljenek.

3.2.10.3 A vadászati év lezárása után a bekért adatok elemzését követően az OJK megküldi a HJK (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) számára azoknak a vadászatra jogosultaknak a listáját, amelyeket teljes körűen ellenőrizni kell. Ha szükséges, az OJK az ellenőrzésekről készített jegyzőkönyvet bekérheti, illetve maga vagy megbízottja által felülvizsgálatot végezhet.

3.2.10.4 A vadászati évet követően a HJK-nak (kormányhivatal) minden vadászatra jogosult esetében össze kell vetni, hogy a vadászatra jogosult által a vadászati hatóságnak jelentett elhullott vaddisznók száma és a megmintázott hullák száma megegyezik-e. Ha a két adat között 5%-ot meghaladó eltérés mutatkozik, akkor a HJK (kormányhivatal) köteles kivizsgálni annak okát.

3.2.10.5 A vadászati év lezárása után az országos adatok elemzése és az év során bekövetkezett minden külső tényező figyelembevételével az OJK határozza meg azokat az általános paramétereket, amelyek alapján a Mentésítési tervben előírt kötelezettségeiket nem vagy nem megfelelően végrehajtó vadászatra jogosultaknak az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bírságot kell kiszabnia, vagy egyéb intézkedést kell elrendelnie. Ha a vadászatra jogosult rajta kívül álló okból nem tudta teljesíteni a számára előírt kötelezettségeket, és ezt a vadászati hatóság igazolja, valamint a tájegységi fővadász erről szakvéleményt ad ki, akkor az arra hatáskörrel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek nem kell bírságot kiszabnia vagy egyéb intézkedést hoznia.

3.2.11 A takarmányozás szabályai

3.2.11.1.A magas kockázatú területeken a szabadon élő vaddisznók állományfenntartás céljából történő takarmányozása tilos. A vaddisznók etetése csak vadászati célból, valamint a vaddisznóállomány gyéritése, illetve annak előkészítése céljából engedélyezett. A takarmány mennyisége leshelyenként nem haladhatja meg a 10-15 kg mennyiséget hetente. Élve befogó berendezés üzemeltetése esetén csapdánként és alkalmanként 10-15 kg takarmány helyezhető ki. A vadászatra jogosultnak nyilvántartást kell vezetnie az e célból felhasznált takarmányokról (hova, mikor, milyen, mennyi takarmányt helyezett ki). Egyéb fajok etetését úgy kell megoldani, hogy az ilyen célból kihelyezett takarmányhoz a vaddisznó ne férhessen hozzá. A HJK-nak (vármegyei főállatorvosnak) ki kell dolgoznia e rendelkezés betartásának ellenőrzésére vonatkozó eljárást.

3.3 A házisertés-állományokra vonatkozó intézkedések

3.3.1 A sertésállományok felmérése

3.3.1.1 A HJK-nak (ha nincs a vármegyében HJK, akkor a járási főállatorvosnak) gondoskodnia kell arról, hogy a terület elrendelését követő 60 napon belül a magas kockázatú területen található valamennyi sertésstartó gazdaság felkeresésre kerüljön a sertésállományok korcsoportonkénti összeírása, valamint az állattartók járványügyi tájékoztatása, a magas kockázatú területen ajánlott „Jó Sertésstartási Gyakorlat” nyomtatott formában történő átadása céljából. A tájékoztatásnak ki kell térnie a tartók azon kötelezettségére, hogy a sertésstartásban bekövetkező változást (tartás szüneteltetése, befejezése, újraindítása, tartási hely változása stb.) be kell jelenteniük a területileg illetékes állategészségügyi hatóságnak. A feladatot hatósági állatorvosokkal, vagy ha ez nem megoldható, akkor szolgáltató állatorvosok vagy egyéb természetes személyek Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.3.1.2 A HJK (járási főállatorvos) az összeírás eredménye, valamint a rendelkezésre álló adatok alapján köteles besorolni az alábbi kategóriákba a magas kockázatú területen tartott sertésállományokat:

- nagylétszámú állományok
- kislétszámú árutermelő állományok,
- kislétszámú nem árutermelő állományok.

3.3.1.3 A HJK-nak (járási főállatorvosnak) fel kell mérnie, hogy az illetékességi területén lévő sertésállományok között vannak-e ideiglenesen vagy tartósan kültéren tartott állományok. Az ilyen állományokról külön nyilvántartást kell vezetni. Kültéri sertésstartásnak minősül, ha a sertéseket állandóan vagy ideiglenesen olyan helyen tartják, ahol nem áll rendelkezésre egy akkora alapterületű, zárható istálló, ahol a sertések – a szabad területre való kijutásukat megakadályozható módon, az állatjóléti előírásokat is figyelembe véve – tartósan elhelyezhetők, vagy a sertések szabad területre történő kijutását, vagy onnan vadon élő állatok bejutását megakadályozó, határoló elemekkel épített karám (kifutó) közvetlenül érintkezik a külvilággal, és nem az állattartó helyet körülvevő folyamatos kerítésen belül helyezkedik el, vagy az épülethez tartozó karám (kifutó) területe több, mint háromszorosa a tartott állatok állatjóléti előírásoknak is megfelelő elhelyezésére szolgáló istálló alapterületének.

3.3.1.4 A nagylétszámú vagy kislétszámú állományok közé való besorolásnál az ÁSZ 1. számú függeléke szerinti meghatározásokat kell alapul venni. A nagylétszámú állományok mindegyikét egyúttal árutermelő állománynak is kell tekinteni, továbbá minden olyan kislétszámú sertésállományt árutermelő állománynak kell besorolni, amelyben a sertéseket nem saját fogyasztás céljából tartják. Kislétszámú nem árutermelő az az állomány, ahol tenyészsertéseket (sem kocát, sem kant) nem tartanak, a sertéseket

kizárólag saját fogyasztás céljára hizlalják, és sem a sertések, sem a belőlük készült termékek nem hagyják el a tartási helyet.

3.3.1.5 Mindaddig, amíg a terület nem kerül közepes vagy alacsony kockázati besorolás alá, a 3.3.1.1 pontban foglaltakat háromévente, a 3.3.1.2-3.3.1.3. pontokban foglaltakat évente legkésőbb a tárgyév végéig el kell végezni.

3.3.2 Általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) intézkedések

3.3.2.1 Mind a nagylétszámú, mind kislétszámú állományok esetében a HJK-nak (ha nincs a vármegyében HJK, a járási főállatorvosnak) fokozott figyelmet kell fordítania az ÁSZ-ban részletezett általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) előírások betartására. Az ÁSZ-ban foglaltakon túl valamennyi sertéstartónak be kell tartania a 6. függelékben foglalt, az ASP megelőzése szempontjából kiemelt jelentőségű általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) követelményeket is. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek minden sertéstartó gazdaságban végrehajtott ellenőrzés során ki kell térnie e követelmények betartására, különösen az élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom betartásának ellenőrzésére. Az érintett sertésállományt állami kártalanítás nélkül le kell ölni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszegték.

3.3.2.2 A kültéri sertéstartás helyét kettős kerítéssel körülvéve, vagy más, a HJK vezetője (ha nincs a vármegyében HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) által elfogadott módszerrel kell megakadályozni a házi sertések és vaddisznók érintkezését. Azt a sertésállományt, amely a gazdaság zártságára vonatkozó előírásnak a magas kockázatú területbe való sorolást követő 90 napon belül nem tesz eleget, állami kártalanítás nélkül fel kell számolni.

3.3.3 Megerősített passzív surveillance házisertések esetében

3.3.3.1 A sertéstartóknak az Éltv. 18. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során az észleléstől számított 24 órán belül kell jelenteniük a szolgáltató állatorvosnak, ha az ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszanak, továbbá, ha sertésük elhullott vagy megbetegedett. Ha az állattartó ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszik, akkor közvetlenül a HJK-nak, a járási főállatorvosnak vagy a NÉBIH zöld számán (+36/80/263-244) keresztül is bejelentést tehet a megadott határidőn belül.

3.3.3.2 Ha a szolgáltató állatorvos az ASP vagy a klasszikus sertéspestis gyanúját állapítja meg az erre vonatkozó szakmai útmutatóban leírtak alapján, akkor haladéktalanul jelentést kell tennie a HJK-nak (ha nincs a vármegyében HJK, akkor a járási főállatorvosnak). A HJK-nak, illetve a járási főállatorvosnak - vagy az általa megbízott hatósági állatorvosnak - késlekedés nélkül vizsgálatot kell végeznie a helyszínen a gyanú megerősítése, illetve kizárása céljából. Ha a helyszíni vizsgálat során a gyanú megerősítésre kerül, akkor a 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet 4. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és a laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt.

3.3.3.3 Az ASP hatóságilag megerősített gyanújakor a HJK-nak (járási főállatorvosnak) haladéktalanul gondoskodnia kell a mintáknak a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére való szállításáról. A gyanú megerősítéséről a vármegyei főállatorvost haladéktalanul értesíteni kell. A vármegyei főállatorvos az országos főállatorvost 24 órán belül köteles értesíteni. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

3.3.3.4 Ha a szolgáltató állatorvos kizárja az ASP gyanúját, de a sertés előzetes tünetek nélkül, hirtelen elhullott, vagy annak 40 °C feletti láza három napig tartó gyógykezelés alatt sem múlt el, vagy a lázas állat a gyógykezelés ellenére elhullott, akkor a szolgáltató állatorvosnak az ilyen egyedből (vagy egyedekből) laboratóriumi vizsgálat céljára - a megerősített ASP passzív surveillance keretében - mintákat kell küldenie a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni. A beküldés ebben az esetben a laboratóriumi vizsgálatra szánt mintákat összegyűjtő központi körjárat használatával is történhet.

3.3.3.5 Nagylétszámú sertésállományok esetében az állattartó és – amennyiben tudomására jutott – a szolgáltató állatorvos köteles jelenteni a HJK-nak (járási főállatorvosnak), ha a napi elhullás bármely korcsoportban az elmúlt 10 nap átlagához képest megemelkedett.

3.3.3.6 Ha a 3.3.3.5. pontban meghatározott nagyarányú elhullásról értesül a HJK (járási főállatorvos), akkor ő vagy az általa kijelölt hatósági állatorvos a helyszínen haladéktalanul klinikai és kórbonctani vizsgálatot köteles végezni. Az ASP gyanújának megerősítése esetén a 98/2003. (VIII.22.) FVM rendeletben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt. A gyanú kizárása esetén megfigyelési zárlatot nem kell elrendelni, de - a megerősített ASP passzív surveillance keretében - mintát kell venni, ha az állományban hirtelen, előzetes tünetek nélküli elhullás fordult elő, vagy olyan egyed található az állományban, amely három napig tartó gyógykezelés után is lázas, vagy ha az állomány lázas egyedei között a gyógykezelés ellenére is történt elhullás. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

3.3.3.7 A HJK (járási főállatorvosnak) gondoskodnia kell arról, hogy a magas kockázatú területen tartott kislétszámú sertésállományok esetében az elhullott és a sertéstartók által bejelentett minden 2 hónaposnál idősebb házisertésből – a megerősített passzív surveillance keretében - megtörténjen az ASP kizárására, illetve megerősítésére irányuló laboratóriumi vizsgálat. A mintavétel végrehajtására szolgáltató állatorvosokat kell igénybe venni aktív közreműködésre kötelezéssel. Az aktív közreműködésre kötelezésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

3.3.3.8 A HJK-nak (járási főállatorvosnak) gondoskodnia kell arról, hogy a magas kockázatú területen tartott nagylétszámú sertésállományok esetében hetente legalább két elhullott, két hónapnál idősebb sertésből mintavétel és virológiai vizsgálat céljából a NÉBIH ÁDI-ba mintaküldés történjen a megerősített passzív surveillance keretében, ha a heti elhullás elérte vagy meghaladta ebben a korcsoportban a kettőt a gazdaságban. Ezen felül csak akkor kell további elhullott egyedből mintát venni, ha az ASP-re gyanús vagy – összhangban 3.3.3.4. ponttal - a sertés előzetes tünetek nélkül vagy a gyógykezelés ellenére hullott el. Ezekben az esetekben a mintaküldés a gazdaságot ellátó szolgáltató állatorvos kötelessége.

3.3.4 Az elhullott sertések ártalmatlanításának szabályai

A magas kockázatú területen tartott és elhullott házisertések hulláját 1. vagy 2. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozó üzemben kell ártalmatlanítani. Figyelemmel a betegség behurcolásának fokozott kockázatára, a magas kockázatú területen tartott kislétszámú sertéstartó gazdaságok esetében a HJK-nak (járási főállatorvosnak) kell – az Éltv. és a 74/2013. (VIII. 30.) VM rendelet szerint – gondoskodnia az elhullott házisertések testének bejelentendő állatbetegség megelőzése során keletkezett állati eredetű melléktermékként történő ártalmatlanításáról.

3.3.5 Az állat- és termékforgalmazás szabályozása

3.3.5.1 A magas kockázatú területen belül és a magas kockázatú területről az ország más területére élő házisertések korlátozás nélkül szállíthatók. A szállítmányt kísérő állatorvosi bizonyítvány V. pontjában nyilatkozni kell az állomány ASP-re vonatkozó állategészségügyi státuszáról: I. típusú korlátozás alatt álló körzetben tartott sertésfélék (magas kockázatú terület).

3.3.6 Élő sertések magas kockázatú területen lévő másik tagállamba, illetve harmadik országba történő mozgatása

3.3.6.1 Élő sertések magas kockázatú területen lévő gazdaságból másik tagállamba továbbtartásra vagy azonnali vágásra csak akkor szállíthatók, ha a gazdaság járványügyi rendszere megfelel a kiemelt járványügyi előírásoknak és intézkedéseknek (9. függelék). A gazdaságnak évente két alkalommal hatósági állatorvos, vagy vele azonos jogállású személy által végzett ellenőrzés során, dokumentált módon kell az előírásoknak megfelelnie.

3.3.6.2 A gazdaságnak rendelkeznie kell a járási hivatal főállatorvosa által jóváhagyott, a 9. függelék 1. i) pontjának megfelelő járványvédelmi intézkedési tervvel.

3.3.6.3 A gazdaságból a 3.3.3.7-3.3.3.8 pontokban leírtakon túlmenően minden héten PCR vizsgálatra mintát kell küldeni minden járványügyi egységből az első két 60 naposnál idősebb, vagy annak hiányában az elválasztást követően elhullott sertések hullájából. A kiszállítást megelőző 15 napon belül virológiai (PCR) vizsgálat céljából alvadásban gátolt vért kell venni legalább annyi állatból, ami lehetővé teszi a létesítményben tartott állatok számának megfelelően 95%-os biztonsággal a vírus 10%-os előfordulási gyakoriságát feltételezve a vírus kimutatását. A vérminták felének az elszállításra kerülő sertésekkel egy légtérben tartott állatokból, a másik felének a létesítmény egyéb járványügyi egységeiből kell származnia.

3.3.6.4 A kiszállítást megelőző 24 órán belül a hatósági – jogosult vagy egyéb módon kijelölt – állatorvosnak klinikai vizsgálatot kell végeznie a létesítményben tartott és a mozgatni kívánt állatokon, amely vizsgálat magába foglalja a 3.3.6.3 pont szerint meghatározott számú sertések hőmérőzését is.

3.3.6.5 A szállítmányt kísérő állategészségügyi (TRACES) a bizonyítványt az érvényben lévő eljárásrendnek megfelelően kell kitölteni. Az eljárásrend a NÉBIH honlapján érhető el az alábbi linkeken:
<https://portal.nebih.gov.hu/-/sertesfelek-mozgatasa-az-europai-unio-tagallamai-kozott>
<https://portal.nebih.gov.hu/afrikai-sertespestis>

3.3.6.6 Harmadik országba irányuló kiszállítás esetén az adott országra vonatkozó speciális előírásokat, a kísérő bizonyítványban foglalt követelményeket is be kell tartani.

3.3.7 Takarmányozás, almozás

3.3.7.1 Az állati eredetű anyagot tartalmazó élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom következetes betartását minden sertéstartó gazdaságban történő ellenőrzés során vizsgálnia kell az állategészségügyi hatóságnak.

3.3.7.2 Fertőzött területről, közvetlenül a termőföldről származó takarmány vagy alomanyag esetében a 2.3.3.9 pontban leírtakat kell betartani.

3.3.8 A megszüntetés feltételei

Az adott VGE magas kockázatú területi besorolása addig tart, amíg az elvégzett kockázatbecslés értelmében a terület már közepes vagy alacsony kockázatúnak minősül és az Európai Bizottság hozzájárult a 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet I. részének módosításához.

4. FEJEZET: INTÉZKEDÉSEK A KÖZEPES KOCKÁZATÚ TERÜLETEN

4.1. A terület jellemzői

A közepes kockázatú terület az 1. fejezetben leírt kockázatelemzés alapján az országos főállatorvos által meghatározott terület.

4.2. A vadállományra vonatkozó intézkedések

4.2.1. A vadászat szabályozása

4.2.1.1. A közepes kockázatú területen sem a vaddisznók egyéni és társas vadászata, sem az egyéb vadászható állatfajok egyéni és társas vadászata állategészségügyi szempontból nem esik korlátozás alá.

4.2.1.2. Ha a vadász az általa megfigyelt vaddisznó esetében az ASP-re gyanút keltő tüneteket (elsősorban kifejezett mozgászavar vagy véres váladék ürülése a testnyílásokból) tapasztal, akkor a vadásznak diagnosztikai célból ki kell lőnie az érintett egyedet vagy egyedeket és a tapasztalt klinikai tüneteket haladéktalanul jelentenie kell a járási főállatorvosnak. A továbbiakban a vadásznak a járási főállatorvos utasításának megfelelően kell eljárnia.

4.2.2. Az elhullott vaddisznók bejelentése és szervezett keresése

4.2.2.1. A vadászatra jogosultak az Éltv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során kötelesek bejelenteni - az illetékes vármegyei főállatorvos által megadott módon - minden tudomásukra jutott elhullott vaddisznót, a gázolás következtében elhullottakat is beleértve. A bejelentést a hulla észlelésétől számított 24 órán belül meg kell tenni, és annak tartalmaznia kell a hulla fellelési helyének földrajzi koordinátáit, vagy a helyszín részletes leírását. Az ASP-re vonatkozó rendelkezések szempontjából nem tekintendő elhullott vaddisznónak az az egyed, amelyet utánkeresés során találnak meg. Az így megtalált egyedeket a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók közé kell sorolni, és a mintaazonosító lapot ennek megfelelően kell kitölteni.

4.2.2.2. A bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében a vadász az általa talált elhullott vaddisznóról köteles haladéktalanul, de legkésőbb az észlelést követő 12 órán belül tájékoztatni a vadászatra jogosultat. A vadászatra jogosultnak írásban kell e kötelezettségre felhívnia az érintettek figyelmét.

4.2.2.3. A közepes kockázatú területen a terület besorolására vonatkozó határozat közlését követően az elhullott vaddisznókat a vadászatra jogosultaknak rendszeresen kell keresniük, amely tevékenységet a hivatásos vadásznak dokumentálnia kell. Az elhullott vaddisznók megtalálásáért állami kártalanítás jár.

4.2.3. A megerősített passzív surveillance rendszer vaddisznók esetében

4.2.3.1. A járási főállatorvosnak gondoskodnia kell arról, hogy minden bejelentett és talált, valamint gázolt vaddisznóhulla esetében – a megerősített passzív surveillance keretében – a 2. függelékben foglaltaknak megfelelő mintavétel és mintaküldés történjen az ASP kimutatására, illetve

kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavételt elsősorban hatósági állatorvossal vagy szolgáltató állatorvos Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani, de szükség esetén más megfelelő jártassággal rendelkező személy (pl. vadhúsvizsgáló, hivatásos vadász) is aktív közreműködésre kötelezhető. Az aktív közreműködésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

4.2.3.2. Ha a mintavétellel megbízott személy - a megerősített passzív surveillance keretében vizsgálatra kerülő elhullott vaddisznó, vagy az aktív surveillance során megmintázott kilőtt vaddisznó esetében - az erre vonatkozó szakmai útmutatóban részletezettek alapján az ASP-re gyanút keltő kórbonctani elváltozások valamelyikét találja meg a mintavétel során, akkor ezt haladéktalanul jelentenie kell a járási főállatorvosnak. A továbbiakban a mintavétellel megbízott személynek a járási főállatorvos utasításának megfelelően kell eljárni.

4.2.3.3. A NÉBIH ÁDI minden elhullott vaddisznóból virológiai (PCR) vizsgálatot végez. Pozitív eredmény esetén vírusizolálást és szekvenálást is kell végezni.

4.2.3.4. A tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókból minden esetben mintát kell venni az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavétel során az elhullott vaddisznókra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

4.2.4. A vaddisznóállomány gyérítése

4.2.4.1. Az ASP megelőzése érdekében a közepes kockázatú területen a vaddisznóállomány gyérítése és az egyenletes vizsgálati nyomás céljából az illetékes járási főállatorvosnak az Éltv. szerinti diagnosztikai célú kilövést kell elrendelnie, a terület közepes kockázatú területté nyilvánítását követő 15 napon belül, majd ezt követően minden további vadászati évben. A diagnosztikai kilövést elrendelő határozatban – a 4.2.4.2. pont alapján – előírt irányszám felett kilőtt vaddisznó is elszámolható diagnosztikai kilövésként, illetve a teljesítésbe a vadászat során kilőtt vaddisznók is beleszámítanak.

4.2.4.2. A diagnosztikai kilövések számát a diagnosztikai kilövés elrendelésének évét megelőző első és második lezárt vadászati évben a szabad területen esett vaddisznók kilövési darabszám átlagának (a továbbiakban együtt: átlagos vaddisznó kilövési darabszám) és az adott vadászati évi – a vadgazdálkodási egység teljes területe alapján számított – vaddisznó sűrűség értékének figyelembevételével kell meghatározni.

A diagnosztikai kilövés minimális száma az átlagos vaddisznó kilövési darabszám

- f) 110 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0 és 0,5 vaddisznó/km² között van,
- g) 120 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 0,5 és 1 vaddisznó/km² között van,
- h) 130 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 1 és 2 vaddisznó/km² között van,
- i) 140 %-a, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 2 és 3 vaddisznó/km² között van,
- j) 150%-a abban az esetben, ha a vadgazdálkodási egység adott évi vaddisznósűrűsége 3 vaddisznó/km² felett van.

Az így meghatározott diagnosztikai tervszámok minimum értékek, amennyiben szükséges, azoktól magasabb kilövésszám is elrendelhető. A diagnosztikai kilövés során törekedni kell arra, hogy a kilőtt egyedek legalább 70%-a koca és süldő legyen. A vadászatra jogosult sem írott, sem íratlan formában nem korlátozhatja vagy tilthatja, és nem szankcionálhatja a kocák és a süldők kilövését. A diagnosztikai kilövés teljesítésével az állomány szabályozás megvalósul, így az éves vadgazdálkodási terv

állományszabályozásra vonatkozó részének tervszámait vaddisznó esetében nem kell meghatározni. Vadaskertek esetében a diagnosztikai kilövés darabszámát a vadaskertben található vaddisznók száma és a létesítményben maximálisan tartható vaddisznó létszám figyelembevételével kell meghatározni. A diagnosztikai kilövés során az előírt egyedszámok 40%-át a szabad területen szeptember 30-ig kell teljesíteni minden vadászati évben a teljesítést a járási főállatorvosnak október 31-ig ellenőriznie kell. Célzást segítő mesterséges fényforrás, elektronikus képnagyítóból vagy képátalakítóból álló, éjszakai lövésre alkalmas célzóeszköz is használható a diagnosztikai kilövés során. Ha a járványügyi helyzet a védekezés, az állománygyérítés intenzitásának fokozását teszi szükségessé, külső segítség igénybevételét az OJK vezetője a vadászati év bármely időpontjában soron kívül elrendelheti. Külső segítség igénybevétele történhet állami fegyveres szervek bevonásával vagy egyéb olyan személyek bevonásával, akik rendelkeznek érvényes vadászjeggyel, vadászlőfegyver tartására jogosító engedéllyel, és nem állnak tagsági vagy kötelmi jogviszonyban az érintett vadászatra jogosulttal (külső/külsős vadász). A vadászatra jogosult köteles együttműködni a külső segítségnyújtásban részt vevő személyekkel. Továbbá köteles elősegíteni a diagnosztikai kilövések előkészítéséhez szükséges feladatok és a kilövések végrehajtását. A külső segítség igénybevételével elejtett vaddisznók testeit után járó kártalanítás a vadászatra jogosultat illeti meg.

4.2.4.3. A kilövés végrehajtására a vadászatra jogosultat, vagy ha az eredményes végrehajtás érdekében szükséges, a mintavételre is alkalmas természetes személyt kell aktív közreműködésre kötelezni. Természetes személy aktív közreműködésre kötelezése esetén az érintett vadászatra jogosult, a vadászati hatóság és a tájegységi fővadász javaslatot tehet a feladatot végrehajtó személyre, illetve személyekre. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

4.2.4.4. Belterületen történő kilövés esetén minden esetben értesíteni kell az illetékes vadászatra jogosultat. Ha a kilövést végrehajtó a mintavételre és a test ártalmatlanítására vonatkozóan nem rendelkezik aktív közreműködésre kötelezéssel, akkor az illetékes vadászatra jogosultnak gondoskodnia kell a mintavétel és az ártalmatlanítás végrehajtásáról. A feladatra aktív közreműködésre kötelezettet a feladat elvégzéséért állami kártalanítás illeti meg.

4.2.4.5. A 4.2.4.1. pontban foglalt feladat végrehajtása során kizárólag egészségesnek látszó vaddisznókat kell kilőni, a megszokottól eltérően, bizonytalanul mozgó, vagy a bágyadtnak tűnő, illetve kifejezetten senyvesnek látszó és emiatt kilőtt egyedek nem számítanak bele ebbe a számba. A diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókból történő mintavétel rendjét az országos főállatorvos az aktuális hazai ASP járványügyi helyzet, illetve a szomszédos országok ASP járványügyi helyzetének függvényében határozza meg. Szükség esetén a közepes kockázatú terület egészére vagy egyes részeire elrendelheti, hogy minden kilőtt vaddisznóból mintát kell venni ASP kimutatása céljából. Ha az országos főállatorvos másként nem rendelkezik, a mintát oly módon kell venni, hogy a vírus 10%-os előfordulás és 95%-os biztonság mellett végzett virológiai vizsgálattal kimutatható legyen. A szükséges mintaszámot a diagnosztikai kilövést elrendelő határozatban kell a járási főállatorvosnak előírnia. A mintavételt 4. függelék szerint kell elvégezni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

4.2.4.6. A vadászatra jogosult a kizárólag a diagnosztikai kilövés során kilőtt vaddisznók testeit is felhasználhatja. A felhasználás tényéről a járási főállatorvost a felhasznált vaddisznók nagyvad azonosítójának felsorolásával az állami kártalanításra vonatkozó havi jelentés leadásával egy időben tájékoztatni köteles. Ebben az esetben a 4.2.7. pontban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Minden más esetben a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók testeit állami költségre ártalmatlanítani kell.

4.2.4.7. A vármegyei főállatorvos köteles arról gondoskodni, hogy elegendő mintaátvevő hely álljon rendelkezésre, ahol minden munkanap 8-10 óra között átveszik a mintákat. Ennek érdekében a vármegyei főállatorvosnak intézkednie kell annak érdekében, hogy minden mintaátvevő hely

rendelkezzen az ehhez szükséges személyi és tárgyi feltételekkel és az állatorvosi kísérőirat (vizsgálati megrendelő) kiállítására a mintaátvevő helyen is lehetőség legyen a mintaátvételi időben.

4.2.4.8. Az a vadászatra jogosult, amelynek a területén a vaddisznót kilőtték, a 4.2.7. pontban részletezett módon fel nem használt, ártalmatlanított egyedek után állami kártalanításra jogosult.

4.2.4.9. Az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók 4.2.4.5. pontban előírt darabszámából vett mintából a NÉBIH ÁDI virológiai (PCR) vizsgálatot végez. A beküldő állatorvosnak a kísérőíratra (megrendelőre) fel kell vezetnie az „Állománygyérítés céljából kilőtt vaddisznó” szöveget.

4.2.5. Az ártalmatlanítás szabályai

4.2.5.1. Az ASP szempontjából közepes kockázatú területen elhullottan talált, valamint gázolt vaddisznók és a tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók (vaddisznóhulla) ártalmatlanítását 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban kell végezni. Ennek érdekében gyűjtőhelyeket kell működtetni a vaddisznóhullák összegyűjtésére és az ártalmatlanításra való elszállításig történő tárolására. Az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók fel nem használt testeit is ezekre a gyűjtőhelyekre kell beszállítani. A gyűjtőhelyen lehetőség szerint minden nap át kell venni a vaddisznótesteket és vaddisznóhullákat, illetve a vármegyei főállatorvosnak gondoskodnia kell róla, hogy a vármegyében minden nap rendelkezésre álljon elegendő gyűjtőhely a vaddisznótestek és vaddisznóhullák fogadására. A gyűjtőhelyre történő be- és kiszállításról nyilvántartást kell vezetni. A virológiai vizsgálat céljából történő mintavételt is a gyűjtőhelyen kell elvégezni. A gyűjtőhely üzemeltetéséért állami kártalanítás jár.

4.2.5.2. A vaddisznóhulláknak (beleértve a gázolt vaddisznók hulláját is) és a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók felhasználásra nem kerülő testeinek gyűjtőhelyekre történő beszállítására a vadászatra jogosultakat vagy más arra alkalmas jogi személyeket, illetve természetes személyeket kell aktív közreműködésre kötelezni. A beszállítás során a csorgás- és csepegés-mentességet biztosítani kell, összhangban az 5. függelék 1. pontjában foglalt, a testek szállítására vonatkozó rendelkezéssel. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

4.2.5.3. Ha 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban történő feldolgozás akadályba ütközik, akkor az 5. függelékben foglalt részletes szabályok szerint kell eljárni. A vaddisznóhullák esetében (a gázolt vaddisznók kivételével) a feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

4.2.5.4. Az ártalmatlanítás 4.2.5.3 pont szerinti elvégzését a járási főállatorvos ellenőrzi és az ellenőrzés kedvező eredménye alapján igazolja a teljesítést.

4.2.6. Aktív (célzott) surveillance

A közepes kockázatú területen csak az állománygyérítés érdekében diagnosztikai célból kilőtt egészséges vaddisznókból, a 4.2.4.5. pontban meghatározottak szerint kell mintát venni virológiai vizsgálat céljára. E minták vizsgálatával valósul meg az aktív surveillance.

4.2.7. A kilőtt vaddisznótestekre vonatkozó szabályok

A közepes kockázatú területen az ASP szempontjából nem vonatkoznak speciális szabályok a vadászat során kilőtt vaddisznók testével való eljárásra. A vadászatra jogosult a kizárólag az elrendelt diagnosztikai kilövés miatt kilőtt vaddisznók testét is felhasználhatja, a 4.2.4.6. pontban foglaltak szerint.

Ha a felhasználásra kerülő testekből mintavétel történt virológiai vizsgálat céljára, a test felhasználásával nem kell megvárni a vizsgálat eredményét.

4.2.8. Az élő vaddisznó szállítása

4.2.8.1. Élő vadon élő vaddisznó (beleértve a vadaskertben élő állományokat is) közepes kockázatú területen belül és a közepes kockázati területen kívülre irányuló mozgatása is tilos. Közepes kockázatú területen lévő vadaskertbe élő vaddisznó – a 8. függelékben részletezett feltételek teljesülése esetén - csak fertőzött, magas vagy közepes kockázatú területen lévő vadfarmról szállítható be, a vadászatra jogosult VGE-n kívüli területen történő befogással, illetve másik vadaskertből való átszállítással feltöltésük tilos. A közepes kockázatú területen belül is csak engedélyezett vadfarmról vagy vadasparkból a járási főállatorvos engedélyével szabad élő vaddisznót mozgatni. A járási főállatorvos az engedélyt akkor adhatja meg, ha a szállítást megelőző 15 napon belül vett alvadásban gátolt vérmintából 10%-os előfordulást feltételezve és 95%-os biztonság mellett végzett virológiai (PCR) vizsgálat negatív eredményre vezetett. A megmintázandó állatok számát a létesítményben tartott vaddisznóállomány létszáma alapján kell meghatározni. Az olyan vadaskert, vadaspark vagy vadfarm vaddisznóállományát állami kártalanítás nélkül ki kell löni, illetve fel kell számolni, ahol bizonyítást nyert, hogy a szállítással kapcsolatos szabályokat megszegték.

4.2.8.2. A diagnosztikai kilövésrel végrehajtott állománygyérítés sikeres, eredményes végrehajtása érdekében a vármegyei főállatorvos engedélyezheti a vadászatra jogosult szabad vadgazdálkodási területén, azonos élőhelyen befogott vaddisznóknak a vadászatra jogosult vadgazdálkodási területén belül elhelyezkedő vadaskertjébe történő áthelyezését. A befogott és áthelyezett vaddisznókról naprakész nyilvántartást kell vezetni, és azt havonta a járási főállatorvosnak le kell adni. Állami kártalanítás a befogott és áthelyezett vaddisznók után nem, csak a vadaskertben történt kilövés után illeti meg a vadászatra jogosultat, de az áthelyezett vaddisznókat a szabad területre előírt gyérítési darabszámba a vadászati év végén a vadászatra jogosult elszámolhatja. Vaddisznóknak vadaskertből szabad területre történő áthelyezése tilos.

4.2.8.3. A származási vármegye vármegyei főállatorvosa engedélyezheti a közepes kockázatú területről Magyarország alacsony kockázatú területére történő élő, vadfarmról vagy vadasparkból származó tartott vaddisznó szállítását az alábbi feltételek teljesülése esetén:

- a) A fogadás helye szerint illetékes vármegyei főállatorvos előzetesen hozzájárult a szállításhoz és a hozzájárulás igazolja, hogy a fogadási helyen biztosított a fogadott állomány zárt tartása és megfigyelése (karanténozása).
- b) Engedélyezett és a TIR-ben regisztrált vadfarmról történő szállítás esetén az elszállításra kerülő egyedek a vadfarmon születettek vagy azokat legalább 30 napig ott tartották, és az elszállítást megelőző 15 napon belül 10% prevalenciát feltételezve és 95% biztonság mellett végzett virológiai vizsgálata negatív eredményre vezetett.

4.2.9. Vadaskertekre, vadasparkokra, vadfarmokra vonatkozó egyéb előírások

4.2.9.1 A közepes kockázatú területen a közepes kockázatú területté nyilvánítást követő 90 napon belül minden vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadaskertet, vadasparkot és vadfarmot kettős kerítéssel kell körülvenni vagy olyan más az illetékes vármegyei főállatorvos által – a tájegységi fővadász véleményének figyelembevételével – elfogadott módszert kell alkalmazni, ami kizárja a szabadtéri vaddisznóállománnyal való érintkezést. Ha ez határidőre nem történik meg, az állományt állami kártalanítás nélkül ki kell löni, illetve fel kell számolni. Vadaskertekre vonatkozóan ezen túlmenően a Nemzeti akciótervben leírtak az irányadók. A vadasparkok esetében azonban nincs szükség kettős

kerítésre akkor, ha a vadasparkot teljes egészében kerítés veszi körül és a vaddisznókat azon belül is egy másik kerítéssel körülvevő helyen tartják, továbbá ez a kerítés egyetlen szakaszán sem egyezik meg a park külső kerítésével.

4.2.10 Az ellenőrzés rendje

4.2.10.1. A kormányhivatal köteles gondoskodni arról, hogy a közepes kockázatú területen minden vaddisznót tartó vagy vaddisznót is tartó vadaskertben és vadfarmon rendszeresen ellenőrzésre kerüljön, hogy nem történik-e az előírások ellenére élelmiszerhulladék (moslék) etetés. Az érintett állományt állami kártalanítás nélkül ki kell löni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszegték.

4.2.10.2. A vadászati évet követően az illetékes kormányhivatalnak minden vadászatra jogosult esetében össze kell vetni, hogy a vadászatra jogosult által a vadászati hatóságnak jelentett elhullott vaddisznók száma és a megmintázott hullák száma megegyezik-e. Ha a két adat között 10%-ot meghaladó eltérés mutatkozik, akkor az illetékes kormányhivatal köteles kivizsgálni annak okát.

4.2.10.3. A kormányhivatalnak gondoskodnia kell arról, hogy a közepes kockázatú területen a gyűjtőhelyet üzemeltetőket az ASP elleni védekezéssel kapcsolatosan elrendelt szabályok betartásának ellenőrzése céljából vadászati évente legalább egyszer teljeskörűen, a vadászatra jogosultak az állománygyérítés 40%-nak szabad területen szeptember végéig történő teljesülése tekintetében október 31-ig ellenőrzésre kerüljenek. Ha az állománygyérítés a vadászati év végéig sem kerül teljesítésre, a vadászatra jogosultnak jelentést kell küldenie a járási főállatorvos részére az elmaradás okairól. Ha a vadászatra jogosult a Mentésítési tervben előírt kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget, úgy az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bírságot kell kiszabnia, vagy egyéb intézkedést kell elrendelnie.

4.2.10.4 A vadászati év lezárása után a bekért adatok elemzését követően az OJK megküldi a HJK (ha a vármegyében nincs HJK, akkor a vármegyei főállatorvos) számára azoknak a vadászatra jogosultaknak a listáját, amelyeket teljeskörűen ellenőrizni kell. Ha szükséges, az OJK az ellenőrzésekről készített jegyzőkönyvet bekérheti, illetve maga vagy megbízottja által felülvizsgálatot végezhet.

4.2.10.5 A vadászati év lezárása után az országos adatok elemzése és az év során bekövetkezett minden külső tényező figyelembevételével az OJK határozza meg azokat az általános paramétereket, amelyek alapján a Mentésítési tervben előírt kötelezettségeiket nem vagy nem megfelelően végrehajtó vadászatra jogosultaknak az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bírságot kell kiszabnia, vagy egyéb intézkedést kell elrendelnie. Ha a vadászatra jogosult rajta kívül álló okból nem tudta teljesíteni a számára előírt kötelezettségeket, és ezt a vadászati hatóság igazolja, valamint a tájegységi fővadász erről szakvéleményt ad ki, akkor az arra hatáskörrel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek nem kell bírságot kiszabnia vagy egyéb intézkedést hoznia.

4.3. A házisertés-állományokra vonatkozó intézkedések

4.3.1. A sertésállományok besorolása

4.3.1.1. A járási főállatorvosok minden évben legkésőbb a tárgyév végéig kötelesek besorolni az alábbi kategóriákba az illetékességi területükön tartott sertésállományokat:

- nagylétszámú állományok
- kislétszámú árutermelő állományok,
- kislétszámú nem árutermelő állományok.

4.3.1.2. Az illetékes járási főállatorvosnak fel kell mérnie, hogy az illetékességi területén lévő sertésállományok között vannak-e ideiglenesen vagy tartósan kültéren tartott állományok. Az ilyen állományokról külön nyilvántartást kell vezetni. Kültéri sertésstartásnak minősül, ha a sertéseket állandóan vagy ideiglenesen olyan helyen tartják, ahol nem áll rendelkezésre egy akkora alapterületű, zárható istálló, ahol a sertések – a szabad területre való kijutásukat megakadályozható módon, az állatjóléti előírásokat is figyelembe véve – tartósan elhelyezhetők, vagy a sertések szabad területre történő kijutását, vagy onnan vadon élő állatok bejutását megakadályozó, határoló elemekkel épített karám (kifutó) közvetlenül érintkezik a külvilággal, és nem az állattartó helyet körülvevő folyamatos kerítéssel belül helyezkedik el, vagy az épülethez tartozó karám (kifutó) területe több, mint háromszorosa a tartott állatok állatjóléti előírásoknak is megfelelő elhelyezésére szolgáló istálló alapterületének.

4.3.1.3. A nagylétszámú vagy kislétszámú állományok közé való besorolásnál az ÁSZ 1. számú függelék szerinti meghatározásokat kell alapul venni. A nagylétszámú állományok mindegyikét egyben árutermelő állománynak is kell tekinteni, továbbá minden olyan kislétszámú sertésállományt árutermelő állománynak kell besorolni, amelyben a sertéseket nem saját fogyasztás céljából tartják. Kislétszámú nem árutermelő az az állomány, ahol tenyészsertéseket (sem kocát, sem kant) nem tartanak, a sertéseket kizárólag saját fogyasztás céljára hizlalják, sem a sertések, sem a belőlük készült termékek nem hagyják el a tartási helyet

4.3.2. Általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) intézkedések

4.3.2.1. Mind a nagylétszámú, mind kislétszámú állományok esetében az illetékes járási főállatorvosnak fokozott figyelmet kell fordítania az ÁSZ-ban részletezett általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) előírások betartására. Az ÁSZ-ban foglaltakon túl valamennyi sertésstartónak be kell tartania a 6. függelék I. részében foglalt, az ASP megelőzése szempontjából kiemelt jelentőségű általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) követelményeket is.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek minden sertésstartó gazdaságban végrehajtott ellenőrzés során ki kell térnie e követelmények betartására, különösen az élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom betartásának ellenőrzésére. Az érintett sertésállományt állami kártalanítás nélkül le kell ölni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszegték.

4.3.2.2. A kültéri sertésstartás helyét kettős kerítéssel körülvéve, vagy más, az illetékes vármegyei főállatorvos által elfogadott módszerrel kell megakadályozni a házi sertések és vaddisznók érintkezését. Azt a sertésállományt, amely a gazdaság zártságára vonatkozó előírásnak a közepes kockázatú területbe való sorolást követő 90 napon belül nem tesz eleget, állami kártalanítás nélkül fel kell számolni.

4.3.3. Megerősített passzív surveillance házisertések esetében

4.3.3.1. A sertésstartóknak az Éltv.18. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során az észleléstől számított 24 órán belül kell jelenteniük a szolgáltató állatorvosnak, ha az ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszanak, továbbá, ha sertésük elhullott vagy megbetegedett. Ha az állattartó ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszik, akkor közvetlenül a járási főállatorvosnak vagy a NÉBIH zöld számán (+36/80/263-244) is bejelentést tehet a megadott határidőn belül.

4.3.3.2. Ha a szolgáltató állatorvos az ASP vagy a klasszikus sertéspestis gyanúját állapítja meg az erre vonatkozó szakmai útmutatóban leírtak alapján, akkor haladéktalanul jelentést kell tennie az illetékes járási főállatorvosnak. A járási főállatorvosnak - vagy az általa megbízott hatósági állatorvosnak -

késlekedés nélkül vizsgálatot kell végeznie a helyszínen a gyanú megerősítése, illetve kizárása céljából. Ha a helyszíni vizsgálat során a gyanú megerősítésre kerül, akkor a 98/2003. (VIII.22.) FVM rendelet 4. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt.

4.3.3.3. Az ASP hatóságilag megerősített gyanújakor az illetékes járási főállatorvosnak haladéktalanul gondoskodnia kell a mintáknak a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére való szállításáról. A gyanú megerősítéséről a vármegyei főállatorvost haladéktalanul értesíteni kell. A vármegyei főállatorvos az országos főállatorvost 24 órán belül köteles értesíteni. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

4.3.3.4. Ha a szolgáltató állatorvos kizárja az ASP gyanúját, de a sertés előzetes tünetek nélkül, hirtelen elhullott, vagy annak 40 °C feletti láza három napig tartó gyógykezelés alatt sem múlt el, vagy a lázas állat a gyógykezelés ellenére elhullott, akkor a szolgáltató állatorvosnak az ilyen egyedből (vagy egyedekből) laboratóriumi vizsgálat céljára - a megerősített ASP passzív surveillance keretében - mintákat kell küldenie a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni. A beküldés ebben az esetben a laboratóriumi vizsgálatra szánt mintákat összegyűjtő központi körjárat használatával is történhet.

4.3.3.5. Nagylétszámú sertésállományok esetében az állattartó és – amennyiben tudomására jutott – a szolgáltató állatorvos köteles jelenteni a járási főállatorvosnak, ha a napi elhullás bármely korcsoportban az elmúlt 10 nap átlagához képest megemelkedett.

4.3.3.6. Ha a 4.3.3.5. pontban meghatározott nagyarányú elhullásról értesül az illetékes járási főállatorvos, akkor ő vagy az általa kijelölt hatósági állatorvos a helyszínen klinikai és kórbonctani vizsgálatot köteles végezni. Az ASP gyanújának megerősítése esetén a 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendeletben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt. A gyanú kizárása esetén megfigyelési zárlatot nem kell elrendelni, de - a megerősített ASP passzív surveillance keretében - mintát kell venni, ha az állományban hirtelen, előzetes tünetek nélküli elhullás fordult elő, vagy olyan egyed található az állományban, amely három napig tartó gyógykezelés után is lázas, vagy ha az állomány lázas egyedei között a gyógykezelés ellenére is történt elhullás. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

4.3.3.7. Függetlenül attól, hogy előfordult-e az ASP gyanúja vagy találtak-e a 4.3.3.4. pontban leírt állatokat, a járási főállatorvosnak gondoskodnia kell arról, hogy a közepes kockázatú területen tartott kislétszámú sertésállományok esetében az elhullott és a sertéstartók által bejelentett házisertésekből járásonként havonta legalább kettő, két hónaposnál idősebb sertés hullája esetében történjen mintavétel és mintaküldés a NÉBIH ÁDI-ba az ASP kizárására, illetve megállapítására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavétel végrehajtására szolgáltató állatorvosokat kell igénybe venni aktív közreműködésre kötelezéssel. Az aktív közreműködésre kötelezésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

4.3.3.8. Függetlenül attól, hogy előfordult-e az ASP gyanúja vagy találtak-e a 4.3.3.4. pontban leírt állatokat, a járási főállatorvosnak gondoskodnia kell arról, hogy a közepes kockázatú területen tartott nagylétszámú sertésállományok esetében havonta legalább egy, két hónaposnál idősebb elhullott sertésből mintavétel és a NÉBIH ÁDI-ba virológiai vizsgálat céljából mintaküldés történjen a megerősített passzív surveillance keretében, ha az adott hónapban volt ebben a korcsoportban elhullás a gazdaságban. Ezen felül csak akkor kell további elhullott egyedből mintát venni, ha az az ASP-re gyanús vagy – összhangban 4.3.3.6. ponttal – a sertés előzetes tünetek nélkül vagy a gyógykezelés ellenére hullott el. Ezekben az esetekben a mintaküldés a gazdaságot ellátó szolgáltató állatorvos kötelessége.

4.3.4. Az elhullott sertések ártalmatlanításának szabályai

A közepes kockázatú területen tartott és elhullott házisertések hulláját 1. vagy 2. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozó üzemben kell ártalmatlanítani. Figyelemmel a betegség behurcolásának fokozott kockázatára, a közepes kockázatú területen tartott kislétszámú sertéstartó gazdaságok esetében a HJK-nak (járási főállatorvosnak) kell – az Éltv. és a 74/2013. (VIII. 30.) VM rendelet szerint – gondoskodnia az elhullott házisertések testének bejelentendő állatbetegség megelőzése során keletkezett állati eredetű melléktermékként történő ártalmatlanításáról.

4.3.5. Takarmányozás

4.3.5.1. Az állati eredetű anyagot tartalmazó élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom következetes betartását minden sertéstartó gazdaságban történő ellenőrzés során vizsgálnia kell az állategészségügyi hatóságnak.

4.3.5.2. Fertőzött területről, közvetlenül a termőföldről származó takarmány vagy alomanyag esetében a 2.3.3.9 pontban leírtakat kell betartani.

4.4. A megszüntetés feltételei

Az adott VGE közepes kockázatú területi besorolása akkor szüntethető meg, amikor az elvégzett kockázatbecslés értelmében a terület már alacsony kockázatúnak minősül.

5. FEJEZET: INTÉZKEDÉSEK AZ ALACSONY KOCKÁZATÚ TERÜLETEN

5.1. A terület jellemzői

Az ország azon VGE-i, amelyek nem tartoznak sem a fertőzött, sem a magas vagy közepes kockázatú területbe, az ASP szempontjából alacsony kockázatúnak minősülnek.

A Mentésítési terv jelen (1.4) verziószámú változatának kiadásakor – 2025 júniusában – már nincsenek Magyarországon alacsony kockázatú területek. Ennek megfelelően az ebben a fejezetben található szabályokat csak akkor kell majd újra alkalmazni, ha járványügyi helyzet esetleges kedvező változása kapcsán egyes VGE-k ismét alacsony kockázatúnak fognak minősülni.

5.2. A vadállományra vonatkozó intézkedések

5.2.1. Vadászat szabályozása

5.2.1.1. Az alacsony kockázatú területen sem a vadászok egyéni és társas vadászata, sem az egyéb vadászható állatfajok egyéni és társas vadászata állategészségügyi szempontból nem esik korlátozás alá.

5.2.1.2. Ha a vadász az általa megfigyelt vadászó esetében az ASP-re gyanút keltő tüneteket (elsősorban kifejezett mozgászavar vagy véres váladék ürülése a testnyílásokból) tapasztal, akkor diagnosztikai célból ki kell lőnie az érintett egyedeket és a tapasztalt klinikai tüneteket haladéktalanul jelentenie kell a járási hivatalnak. A továbbiakban a vadásznak a járási hivatal utasításának megfelelően kell eljárnia.

5.2.2. Elhullott vaddisznók bejelentése

5.2.2.1. A vadászatra jogosultak az Éltv. 18. § (1) és (2) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során kötelesek írásban bejelenteni - az illetékes vármegyei főállatorvos által megadott módon - minden tudomásukra jutott elhullott vaddisznót, a gázolás következtében elhullottakat is beleértve. A bejelentést a hulla észlelésétől számított 24 órán belül kell megtenni, és annak tartalmaznia kell a hulla fellelési helyének földrajzi koordinátáit, vagy a helyszín részletes leírását. Az ASP-re vonatkozó rendelkezések szempontjából nem tekintendő elhullott vaddisznónak az az egyed, amelyet utánkeresés során találnak meg. Az így megtalált egyedeket a diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók közé kell sorolni, és a mintaazonosító lapot ennek megfelelően kell kitölteni.

5.2.2.2. A bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében a vadász az általa talált elhullott vaddisznóról köteles haladéktalanul, de legkésőbb az észlelést követő 12 órán belül tájékoztatni a vadászatra jogosultat. A vadászatra jogosultnak írásban kell e kötelezettségre felhívnia az érintettek figyelmét.

5.2.3. A megerősített passzív surveillance rendszer vaddisznók esetében

5.2.3.1. A járási főállatorvosnak gondoskodnia kell arról, hogy minden bejelentett vaddisznóhulla esetében – a megerősített passzív surveillance keretében – a

2. függelék foglaltaknak megfelelő mintavétel és mintaküldés történjen az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavételt elsősorban hatósági állatorvossal vagy szolgáltató állatorvos Éltv. szerinti aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani, de szükség esetén más megfelelő jártassággal rendelkező személy (pl. vadhúsvizsgáló, hivatásos vadász) is aktív közreműködésre kötelezhető. Az aktív közreműködésre vonatkozó határozatot az érintettel való előzetes egyeztetést követően kell kiadni. A feladat elvégzéséért állami kártalanítás jár.

5.2.3.2. Ha a mintavétellel megbízott személy – a megerősített passzív surveillance keretében vizsgálatra kerülő elhullott vaddisznó, vagy az aktív surveillance során megmintázott kilőtt vaddisznó esetében – az erre vonatkozó szakmai útmutatóban részletezettek alapján az ASP-re gyanút keltő kórbonctani elváltozások valamelyikét találja meg a mintavétel során, akkor ezt haladéktalanul jelentenie kell a járási főállatorvosnak. A továbbiakban a mintavétellel megbízott személynek a járási főállatorvos utasításának megfelelően kell eljárni.

5.2.3.3. A NÉBIH ÁDI minden elhullott vaddisznóból virológiai (PCR) vizsgálatot végez. Pozitív eredmény esetén vírusizolálást és szekvenálást is kell végezni.

5.2.3.4. A tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt vaddisznókból minden esetben mintát kell venni az ASP kimutatására, illetve kizárására irányuló virológiai vizsgálat céljából. A mintavétel során az elhullott vaddisznókra vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.

5.2.4. A vaddisznóállomány gyérítése

Az alacsony kockázatú területen nincsenek állategészségügyi szabályok a vaddisznó állomány gyérítésére vonatkozóan

5.2.5. Az ártalmatlanítás szabályai

Az alacsony kockázatú területen nincsenek az ASP-vel összefüggő speciális szabályok az elhullott vaddisznó testének ártalmatlanítására.

5.2.6. Aktív (célzott) surveillance

Az alacsony kockázatú területen nincsen ASP aktív surveillance program.

5.2.7. A vadászat során kilőtt vaddisznók testeire vonatkozó szabályok

Az alacsony kockázatú területen az ASP szempontjából nem vonatkoznak speciális szabályok a vadászat során kilőtt vaddisznók testével való eljárásra.

5.2.8. Az élő vaddisznó szállítása

5.2.8.1. Élő vaddisznót az alacsony kockázatú területről a közepes vagy a magas kockázatú területre kiszállítani tilos, illetve ezekről a területekről tilos az alacsony kockázatú területre élő vaddisznót szállítani. Az olyan vadaskert, vadaspark vagy vadfarm vaddisznóállományát állami kártalanítás nélkül ki kell löni, illetve fel kell számolni, ahol bizonyítást nyert, hogy a szállítással kapcsolatos szabályokat megszezték.

5.2.8.2. Élő vaddisznót más tagállamba vagy egy harmadik országba szállítani tilos, kivéve, ha azok engedélyezett vadfarmról származnak, engedélyezett vadfarmon születtek, valamint azokat szintén engedélyezett vadfarmra kívánják kiszállítani.

5.2.9. A vadaskertekre, vadasparkokra és vadfarmokra vonatkozó egyéb előírások

A járási főállatorvos köteles gondoskodni arról, hogy az alacsony kockázatú területen minden vaddisznót tartó, vagy vaddisznót is tartó vadaskertben, vadasparkban és vadfarmon rendszeresen ellenőrzésre kerüljön, hogy nem történik-e az előírások ellenére élelmiszerhulladék (moslék) etetés. Az érintett állományt állami kártalanítás nélkül ki kell löni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszezték.

5.2.10. Az ellenőrzés rendje

5.2.10.1. A vadászati évet követően az illetékes járási főállatorvosnak minden vadászatra jogosult esetében össze kell vetnie, hogy a vadászatra jogosult által a vadászati hatóságnak jelentett elhullott vaddisznók száma és a megmintázott hullák száma megegyezik-e. Ha a két adat között 10%-ot meghaladó eltérés mutatkozik, akkor az illetékes járási főállatorvos köteles kivizsgálni annak okát.

5.2.10.2. Ha a vadászatra jogosult a Mentésítési tervben előírt kötelezettségének nem vagy nem megfelelően tesz eleget, úgy az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bírságot kell kiszabnia, vagy egyéb intézkedést kell elrendelnie.

5.3. A házisertés-állományokra vonatkozó intézkedések

5.3.1. A sertésállományok besorolása

5.3.1.1. A járási főállatorvos minden évben legkésőbb március 31-ig köteles besorolni az alábbi kategóriákba az illetékességi területén tartott sertésállományokat:

- a) nagylétszámú állományok
- b) kislétszámú árutermelő állományok,
- c) kislétszámú nem árutermelő állományok.

5.3.1.2. Az illetékes járási főállatorvosnak fel kell mérnie, hogy az illetékességi területén lévő sertésállományok között vannak-e ideiglenesen vagy tartósan kültéren tartott állományok. Az ilyen állományokról külön nyilvántartást kell vezetni.

Kültéri sertésstartásnak minősül, ha a sertéseket állandóan vagy ideiglenesen olyan helyen tartják, ahol nem áll rendelkezésre egy akkora alapterületű, zárható istálló, ahol a sertések – a szabad területre való kijutásukat megakadályozható módon, az állatjóléti előírásokat is figyelembe véve – tartósan elhelyezhetők, vagy a sertések szabad területre történő kijutását, vagy onnan vadon élő állatok bejutását megakadályozó, határoló elemekkel épített karám (kifutó) közvetlenül érintkezik a külvilággal, és nem az állattartó helyet körülvevő folyamatos kerítésen belül helyezkedik el, vagy az épülethez tartozó karám (kifutó) területe több, mint háromszorosa a tartott állatok állatjóléti előírásoknak is megfelelő elhelyezésére szolgáló istálló alapterületének.

5.3.1.3. A nagylétszámú vagy kislétszámú állományok közé való besorolásnál az ÁSZ 1. számú függeléke szerinti meghatározásokat kell alapul venni. A nagylétszámú állományok mindegyikét egyben árutermelő állománynak is kell tekinteni, továbbá minden olyan kislétszámú sertésállományt árutermelő állománynak kell besorolni, amelyben a sertéseket nem saját fogyasztás céljából tartják. Kislétszámú nem árutermelő az az állomány, ahol tenyész-sertéseket (sem kocát, sem kant) nem tartanak, a sertéseket kizárólag saját fogyasztás céljára hizlalják, sem a sertések, sem a belőlük készült termékek nem hagyják el a tartási helyet.

5.3.2. Általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) intézkedések

5.3.2.1. Mind a nagylétszámú, mind kislétszámú állományok esetében az illetékes járási főállatorvosnak fokozott figyelmet kell fordítania az ÁSZ-ban részletezett általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) előírások betartására.

Az ÁSZ-ban foglaltakon túl valamennyi sertésstartónak be kell tartania a 6. függelék I. részében foglalt, az ASP megelőzése szempontjából kiemelt jelentőségű általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) követelményeket is. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek minden sertésstartó gazdaságban végrehajtott ellenőrzés során ki kell térnie e követelmények betartására, különösen az élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom betartásának ellenőrzésére. Az érintett sertésállományt állami kártalanítás nélkül le kell ölni, ha bizonyítást nyer, hogy az élelmiszerhulladék (moslék) etetésre vonatkozó tilalmat szándékosan megszegték.

5.3.2.2. Az ASP szempontjából alacsony kockázatú területen az érintett állattartók figyelmét írásban kell felhívni arra, hogy az ÁSZ rendelkezései alapján olyan állattenyésztési, állattartási technológiát kell alkalmazni, amely lehetővé teszi az állatok fertőzésmentes, egészséges környezetben való tartását, éppen ezért kiemelt figyelmet kell fordítani az általános járványvédelmi intézkedések betartására és meg kell akadályozni a vadállománnyal való esetleges érintkezést. Ennek megfelelően - ha az ASP-vel kapcsolatos járványügyi helyzet azt indokolja - az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező élelmiszerlánc-felügyeleti szerv elrendelheti, hogy a kültéri sertésstartás helyét kettős kerítéssel kell körülvenni vagy olyan más módszert kell alkalmazni, ami kizárja a házi sertések és vaddisznók érintkezését.

5.3.3. Megerősített passzív surveillance házisertések esetében

5.3.3.1. A sertésstartóknak az Éltv.18. § (1) bekezdés f) pontjában foglalt bejelentési kötelezettségük teljesítése során az észleléstől számított 24 órán belül kell jelenteniük a szolgáltató állatorvosnak, ha az ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszanak, továbbá, ha sertésük elhullott vagy megbetegedett. Ha az állattartó ASP-re vagy klasszikus sertéspestisre gyanakszik, akkor közvetlenül

a járási főállatorvosnak vagy a NÉBIH zöld számán (+36/80/263-244) is bejelentést tehet a megadott határidőn belül.

5.3.3.2. Ha a szolgáltató állatorvos az ASP vagy a klasszikus sertéspestis gyanúját állapítja meg az erre vonatkozó szakmai útmutatóban leírtak alapján, akkor haladéktalanul jelentést kell tennie az illetékes járási főállatorvosnak. A járási főállatorvosnak – vagy az általa megbízott hatósági állatorvosnak – késlekedés nélkül vizsgálatot kell végeznie a helyszínen a gyanú megerősítése, illetve kizárása céljából. Ha a helyszíni vizsgálat során a gyanú megerősítésre kerül, akkor a 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendelet 4. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt.

5.3.3.3. Az ASP hatóságilag megerősített gyanújakor az illetékes járási főállatorvosnak haladéktalanul gondoskodnia kell a mintákna a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére való szállításáról. A gyanú megerősítéséről a vármegyei főállatorvost haladéktalanul értesíteni kell. A vármegyei főállatorvos az országos főállatorvost 24 órán belül köteles értesíteni. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

5.3.3.4. Ha a szolgáltató állatorvos kizárja az ASP gyanúját, de a sertés előzetes tünetek nélkül, hirtelen elhullott, vagy annak 40 °C feletti láza három napig tartó gyógykezelés alatt sem múlt el, vagy a lázas állat a gyógykezelés ellenére elhullott, akkor a szolgáltató állatorvosnak az ilyen egyedből (vagy egyedekből) laboratóriumi vizsgálat céljára - a megerősített ASP passzív surveillance keretében - mintákat kell küldenie a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni. A beküldés ebben az esetben a laboratóriumi vizsgálatra szánt mintákat összegyűjtő központi körjárat használatával is történhet.

5.3.3.5. Nagylétszámú sertésállományok esetében az állattartó és – amennyiben tudomására jutott – a szolgáltató állatorvos köteles jelenteni a járási főállatorvosnak, ha a napi elhullás bármely korcsoportban az elmúlt 10 nap átlagához képest megemelkedett.

5.3.3.6. Ha az 5.3.3.5. pontban meghatározott nagyarányú elhullásról értesül az illetékes járási főállatorvos, akkor ő vagy az általa kijelölt hatósági állatorvos a helyszínen klinikai és kórbonctani vizsgálatot köteles végezni. A 98/2003. (VIII. 22.) FVM rendeletben foglaltak szerint kell eljárni, ideértve a megfigyelési zárlat elrendelését és laboratóriumi vizsgálat céljából történő mintavételt. A gyanú kizárása esetén megfigyelési zárlatot nem kell elrendelni, de – a megerősített ASP passzív surveillance keretében – mintát kell venni, ha az állományban hirtelen, előzetes tünetek nélküli elhullás fordult elő, vagy olyan egyed található az állományban, amely három napig tartó gyógykezelés után is lázas, vagy ha az állomány lázas egyedei között a gyógykezelés ellenére is történt elhullás. A mintavétel során a 2. függelékben meghatározottak szerint kell eljárni.

5.3.4. Takarmányozás

5.3.4.1 Az állati eredetű anyagot tartalmazó élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom következetes betartását minden sertéstartó gazdaságban történő ellenőrzés során vizsgálnia kell az állategészségügyi hatóságnak.

5.3.4.2. Fertőzött területről, közvetlenül a termőföldről származó takarmány vagy alományag esetében a 2.3.3.9 pontban leírtakat kell betartani.

6. FEJEZET: JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

6.1 Hazai jogszabályok

- Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény és annak a végrehajtására kiadott jogszabályok, így különösen;
- A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról szóló 22/2012. (II. 29.) Korm. rendelet;
- A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet;
- Az állatbetegség bejelentésének rendjéről szóló 113/2008.(VIII. 30.) FVM rendelet;
- Az egyes állat-járványügyi intézkedésekről és az azokkal összefüggő állami kártalanításról szóló 74/2013. (VIII. 30.) VM rendelet;
- Az afrikai sertéspestis elleni védekezésről szóló 98/2003.(VIII. 22.) FVM rendelet.

6.2 Európai uniós jogszabályok

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/429 rendelete (2016. március 9.) a fertőző állatbetegségekről és egyes állategészségügyi jogi aktusok módosításáról és hatályon kívül helyezéséről („Állategészségügyi rendelet”)
- A Bizottság (EU) 2020/687 felhatalmazáson alapuló rendelete (2019. december 17.) az (EU) 2016/429 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a bizonyos jegyzékbe foglalt betegségek megelőzésére és az e betegségekkel szembeni védekezésre vonatkozó szabályok tekintetében történő kiegészítéséről;
- A Bizottság (EU) 2023/594 végrehajtási rendelete (2023. március 16.) az afrikai sertéspestisre vonatkozó különleges járványvédelmi intézkedések megállapításáról.

7. FEJEZET: HUMÁN ERŐFORRÁS

7.1 Központi szinten

Országosan a NÉBIH -en belül létrejött OJK személyi állománya.

7.2 Területi szinten

A vármegyei kormányhivatalok és járási hivatalok személyi állománya. Azon vármegyék esetében, ahol megállapításra került az ASP, a vármegyei kormányhivatal által létrehozott HJK állománya.

8. FEJEZET: PÉNZÜGYI HÁTTÉR

A védekezés pénzügyi háttérét (pénzügyi forrást) a központi költségvetés a Agrárminisztérium fejezetben külön alcímként biztosítja (állat, növény- és GMO-kártalanítás előirányzata). Az ASP felszámolására Magyarország uniós társfinanszírozást is igénybe vesz. A tárfinanszírozott program részleteit az erről szóló miniszteri rendelet tartalmazza.

9. FEJEZET: KÁRTALANÍTÁS

A Mentésítési tervben előírt egyes feladatok végrehajtása során a járványügyi intézkedéssel érintettek az Éltv. szerinti kártalanításra jogosultak. Az egyes feladatok végrehajtásával kapcsolatos állami kártalanításról szóló útmutató a NÉBIH honlapján kerül közzétételre.

10. FEJEZET: EGYÜTTMŰKÖDÉS, MÁS SZERVEZETEKKEL, A KÖZVÉLEMÉNY TÁJÉKOZTATÁSA (INFORMÁCIÓS KAMPÁNY)

10.1. Az állategészségügyi hatóság együttműködik a betegség felszámolása érdekében:

- az Agrárminisztérium Vadgazdálkodási Főosztályával
- a vármegyei vadászati hatóságokkal,
- az Országos Magyar Vadászkarával és a vármegyei vadászkarakkal,
- Országos Magyar Vadászati Védegylettel
- Magyar Vadgazdálkodók Egyesületével
- a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszékével (Országos Vadgazdálkodási Adattár),
- az Állatorvostudományi Egyetemmel,
- a Soproni Egyetemmel.

E szervezetek képviselői részt vesznek a Szakértői Csoport ülésein.

10.2. Az írott és elektronikus sajtóban a NÉBIH publikusan folyamatosan tájékoztat a betegség adott területen való megjelenéséről, megállapításáról, a lakosság teendőiről. A folyamatos és naprakész tájékoztatás a NÉBIH weboldalán a következő linken érhető el: (www.portal.nebih.gov.hu).

10.2.1. Kötelező járványügyi képzés a vadászok részére.

10.2.2. A sertéstartók tájékoztatása a NÉBIH által kiadott szórólap segítségével az ASP megállapításáról, a betegség klinikai tüneteiről, a betegséggel kapcsolatos kötelezettségükről, különös tekintettel a bejelentési kötelezettségre, valamint a jogszabályi előírásokról, jogszabálysértés esetén alkalmazásra kerülő szankciókról.

10.2.3. Minden új elsődleges eset megállapításakor a vármegyei kormányhivatalokat, társhatóságokat, szakmai érdekképviselőket, az ideiglenes fertőzött területtel érintett polgármestereket az országos főállatorvos levélben tájékoztatja.

11. FEJEZET: A TERV VÉGREHAJTÁSÁÉRT FELELŐS SZERVEK

11.1. Országosan

Országosan a végrehajtásért a NÉBIH -en belül létrejött OJK felelős, amely felügyeli a vármegyei kormányhivatalok, illetve a HJK-k tevékenységét.

11.2 Területi szinten

A vármegyei kormányhivatalok és járási hivatalok, valamint azon vármegyék esetében, ahol megállapításra került az ASP, a vármegyei kormányhivatal által létrehozott HJK felelős a terv végrehajtásáért.

12. FEJEZET: JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG

12.1. A HJK vezetője (illetve a vármegyei főállatorvos) rendszeresen, valamint az 1. függelékben részletezett megbeszéléseket követően a vadászati hatóság közreműködésével részletes írásos jelentést tesz az OJK-nak. A NÉBIH ÁDI haladéktalanul tájékoztatja az OJK-t minden pozitív vizsgálati eredményről. Az OJK ezek alapján tájékoztatja az országos főállatorvost, aki erről informálja az Európai Bizottságot.

12.2. Az OJK tájékoztatja a Szakértői Csoportot a Mentésítési tervben foglaltak gyakorlati végrehajtásáról és az aktuális járványügyi helyzetről.

13. FEJEZET: AZ ASP FELDERÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ LABORATÓRIUMI VIZSGÁLATOK

13.1. Az ASP felderítésre irányuló vizsgálatokat a NÉBIH ÁDI végezhet, amelynek budapesti telephelyén működik a Nemzeti Referencia Laboratórium. Az országos főállatorvos felderítő szerológiai vizsgálatok elvégzésére egyedi engedélyt adhat a NÉBIH számára külső laboratórium bevonására.

13.2. Az ASP felderítésére irányuló laboratóriumi vizsgálatokat az Állategészségügyi Világszervezet (World Organisation for Animal Health: WOAH) diagnosztikai tesztekre és vakcinákra vonatkozó kézikönyvében (Terrestrial Manual) foglaltak alapján kell végrehajtani.

13.3. A 13.1 és 13.2 pontokban foglaltak sérelme nélkül vaddisznók esetében virológiai vizsgálatként PCR módszert kell használni, azonban pozitív PCR eredmény esetén meg kell kísérelni a vírusizolálást, az adott területen történt első megállapításkor szekvenálást is kell végezni. Szerológiai vizsgálatokat csak az SZKT-ről származó, az állomány gyéritése érdekében diagnosztikai célból kilőtt egyedekből kell végezni.

14. FEJEZET: ELTÉRÉS A MENTESÍTÉSI TERVBEN FOGLALT INTÉZKEDÉSEKTŐL

A Mentésítési tervben foglalt intézkedésektől a terv módosítása nélkül eltérni kizárólag az országos főállatorvosnak a Szakértői Csoport véleményén alapuló utasítása alapján lehet.

15. FEJEZET: JÁRVÁNYÜGYI HELYZET

E Mentésítési terv kiadásának idején Magyarországon csak vaddisznóban került megállapításra az ASP, az alábbi tíz vármegyében:

- Heves vármegyében;
- Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében;
- Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében;
- Nógrád vármegyében;
- Hajdú-Bihar vármegyében;
- Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében.
- Pest vármegyében
- Békés vármegyében
- Komárom-Esztergom vármegyében;
- Fejér vármegyében.

16. FEJEZET: NEMZETI AKCIÓTERV A VADDISZNÓÁLLOMÁNY SZABÁLYOZÁSÁRÓL

A 2023/594 bizottsági végrehajtási rendelet 56. cikke és IV. melléklete alapján az ASP Unión belüli terjedésének megakadályozása érdekében minden EU tagországnak rendelkeznie kell nemzeti cselekvési tervvel (amelynek Magyarországon a Nemzeti akcióterv felel meg) a vaddisznóállomány szabályozására vonatkozóan. A Nemzeti akciótervet az országos főállatorvos hagyja jóvá a Nemzeti Klasszikus Sertéspestis és Afrikai Sertéspestis Szakértői csoporton belül működő ASP Szakértői Akciócsoport által összeállított tervezet alapján. A jóváhagyott Nemzeti akcióterv a NÉBIH honlapján kerül közzétételre.

*Függelék a Mentésítési tervhez**1. függelék***A Mentésítési tervben és a Nemzeti akciótervben foglaltak elrendelésével, irányításával és ellenőrzésével megbízottak egyeztető megbeszélésére vonatkozó előírások**

1. A vármegyei főállatorvosoknak valamennyi vármegyében évente legalább egyszer, szükség esetén félévente megbeszélést kell szervezniük a járási főállatorvosok, amennyiben van, a HJK vezetője, a vármegyei vadászati hatóság, a tájegységi fővadászok, valamint az ASP tanácsadói hálózat képviselője részvételével. A megbeszélésen résztvevőknek az ASP-től való mentésítés eredményes végrehajtása érdekében egyeztetniük kell az elhullott vaddisznók kereséséről, a Mentésítési terv és a Nemzeti akcióterv végrehajtásáról, az előző megbeszélés óta az ASP-vel kapcsolatban tudomásukra jutott információkról, továbbá az ASP-vel kapcsolatos egyéb, a vadászatra jogosultakra vonatkozó követelmények teljesüléséről rendelkezésükre álló adatokról. A megbeszélésről jegyzőkönyvet kell felvenni, a végső megállapításokról és javaslatokról emlékeztetőt kell készíteni. A jegyzőkönyvet a vármegyei főállatorvos, a HJK vezetője, a vármegyei vadászati hatóság képviselője és a tájegységi fővadászok írják alá. A jegyzőkönyvet és az emlékeztetőt a megbeszélést követő 15 napon belül meg kell küldeni az OJK-nak. Ha intézkedés elrendelésére kerül sor, úgy az érintett vadászatra jogosultakat 7 napon belül értesíteni kell.

2. A megbeszéléseken kiemelten kell foglalkozni és értékelni kell a Mentésítési tervben és a Nemzeti akciótervben vadászatra jogosultakra vonatkozó feladok végrehajtását. Minden résztvevőnek az értekezletre írásos beszámolót kell készítenie az általa elvégzett munkáról és az általa felügyelt, Mentésítési tervben vagy a Nemzeti akciótervben rá ruházott feladatokról, szükség szerint vadászatra jogosultakra bontott részletességgel. Ha szükséges, a beszámolót a többi résztvevő számára is hozzáférhetővé kell tennie. Elemezni kell a vadászatra jogosultak által leadott éves és ötéves terveket, azok realitását és megvalósulását, a diagnosztikai kilövések alakulását. Ha szükséges, a feltárt hiányosságok és elmaradások pótlása érdekében az arra jogosultaknak intézkedést kell hozniuk. Meg kell határozni azoknak a vadászatarra jogosultaknak a körét, amelyeket a rendelkezésre álló adatok alapján teljesszűrtően ellenőrizni szükséges.

A laboratóriumi vizsgálatokhoz szükséges minták

1. Élő sertések esetén alvadásában gátolt (EDTA) vér virológiai (PCR), és natív vér szerológiai vizsgálat céljára.

2. A megerősített passzív surveillance során az elhullott vagy tünetek miatt diagnosztikai célból kilőtt állatokból lép, egy bélfodri nyirokcsomó, mandula.

Az említett szervekből legalább kockacukor nagyságú darabok elegendőek, egy állatból egy gyűjtőedénybe (pl. SARSTEDT mandulavételi pohárba) kerüljön a minta.

3. Az ASP/KSP hatóságilag megerősített gyanúja esetén

3.1. Friss hullák esetében a mandulák, legalább egy bélfodri és egy egyéb (pl. garat mögötti, fültő alatti, áll alatti) nyirokcsomó, valamint a lép és a vese.

Az említett szervekből legalább kockacukor nagyságú darabok elegendőek, de a lépből és veséből legalább 10 g mintát kell venni. Egy állatból egy gyűjtőedénybe (pl. SARSTEDT mandulavételi pohárba) kerüljön a minta.

3.2. Önemésztett hulla esetében teljes csöves csont vagy szegycsont. A félbevágott csöves csontok a vizsgálatra alkalmatlanok, ezért ilyeneket (pl. levágott lábvéget) küldeni tilos.

4. Az ASP/KSP célzott surveillance esetén

- véralvadék elsősorban a szívből, esetleg valamely nagyobb érből, és
- mandulaminta (legalább kockacukor nagyságú darab).

A mellüregbe vagy a hasüregbe kifolyt vérből tilos mintát venni és ilyen mintát a laboratóriumba beküldeni.

A mintaazonosító lap használata

Mintaazonosító lapot kötelező használni, amely tartalmazza az alábbi adatokat:

1. A vadászatra jogosult nevét és címét
2. A vadgazdálkodási egység hatjegyű kódszámát (a vármegyére utaló kétjegyű előtagot és a hatjegyű kódszámot követő három egytagú kódszámot nem kötelező feltüntetni)
3. A mintavevő nevét és címét
4. Arra vonatkozó adatot, hogy vadászat során kilőtt egészséges, az OFÁ határozat szerint kilőtt egészséges, gyanút keltő klinikai tünetek miatt kilőtt vagy elhullott vaddisznóból történt-e a mintavétel (a gázolás miatti elhullást külön kérjük megjegyzésben jelezni)
5. A vaddisznó kilövésének vagy elhullásának helyét, elhullott vagy gyanút keltő klinikai tünetek miatt kilőtt egyedek esetén a földrajzi koordinátákat (GPS) minden esetben fel kell tüntetni. Egészséges kilőtt vaddisznók esetében is fel kell tüntetni a földrajzi koordinátákat (GPS).
6. A vaddisznó kilövésének idejét
7. A nagyvad azonosító számot
8. A vaddisznó becsült korát, ivarát és becsült testtömegét
9. Vadászat során kilőtt egészséges egyed esetében az állati test rendeltetési helyét, névvel és címmel
10. A mintavétel dátumát
11. A mintavevő aláírását
12. A terület kockázati besorolását (közepes, magas, fertőzött terület (SZKT-n kívüli része), szigorúan korlátozott terület)
13. Az eljáró állatorvos nevét

Célzott ASP surveillance program vaddisznókban

1. Minden HJK-nak (járási főállatorvosnak) gondoskodnia kell arról, hogy minden vadászati évben (március 1-től következő év február 28-ig, szökőévben február 29-ig) a Mentésítési tervnek az adott területre vonatkozó fejezetében részletezett aktív surveillance programban meghatározott vaddisznók esetében megtörténjen a mintavétel.
2. A célzott surveillance program keretében a vadászat során kilőtt egészséges vaddisznók esetében a mintavételről a vadászatra jogosultaknak kell gondoskodnia és a mintákat a HJK vagy az illetékes vármegyei főállatorvos által meghatározottak szerint kell leadnia. A vadászatra jogosultnak vagy képesített vadhúsvizsgálót, vagy hivatásos vadászt kell megbízni mintavétellel. A vadászatra jogosultnak törekednie kell arra, hogy amennyire lehetséges a vadászati év során folyamatos és egyenletes legyen a mintavétel.
3. A célzott surveillance program keretében a jelen határozat szerinti diagnosztikai kilövés során kilőtt egészséges vaddisznók esetében a kilövés és a mintavétel végrehajtására aktív közreműködésre kötelezett természetes személynek kell a mintavételt elvégeznie.
4. A mintavételhez szükséges eszközöket az illetékes járási főállatorvos biztosítja a vadászatra jogosultak számára. A mintákat a NÉBIH ÁDI legközelebbi telephelyére kell beküldeni, és ez a laboratóriumi vizsgálatra szánt mintákat összegyűjtő központi körjárat használatával is történhet. A mintaküldés gyakorlati megvalósítása – HJK vagy a vármegyei főállatorvos által a kockázati terület teljes területére meghatározott szempontok alapján - az illetékes járási főállatorvos feladata.
5. A mintavevőnek véralvadékat (elsősorban szívből, esetleg valamely nagyobb érből), továbbá mandulamintát kell vennie. A mintavételnél oda kell figyelni arra, hogy a mellüregbe vagy a hasüregbe kifolyt vérből nem szabad mintát venni. Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy a mintának a mintavételtől számított 48 órán belül be kell érkeznie a vizsgálatot végző laboratóriumba. A mintákat a mintavételt követően hűteni kell, de nem szabad lefagyasztani, mivel ez utóbbi a vérminta alkalmatlanságát eredményezheti. Minden egyes vaddisznó esetében a mintavevőnek mintaazonosító lapot kell kitöltenie három példányban, az első (eredeti) példány kíséri a mintákat, egy példányt a kísérőiratot (megrendelőt) kitöltő állatorvos, míg az utolsó példányt a vadászatra jogosult őrzi meg legalább két évig. (A 2. és 3. példány fénymásolat is lehet.) A mintaazonosító lap minimális adattartalmát a 3. függelék határozza meg.
6. A mintaazonosító lap alapján a járási főállatorvos által kijelölt hatósági vagy szolgáltató állatorvos (az utóbbi esetén elsősorban az elhullott vaddisznókból történő mintavétellel megbízott szolgáltató állatorvos) – a NÉBIH honlapjáról is letölthető – mintakísérő iratot (megrendelőt) tölt ki, és ahhoz csatolja a mintaazonosító lap/lapok első (eredeti) példányát/példányait. (Ha ugyanazon vadászatra jogosult egyszerre több állattól származó mintát is leadott, akkor elegendő egy kísérőiratot kitölteni, de mindegyik mintaazonosító lapot csatolni kell.) Nem kell ASP és KSP esetében külön kísérőiratot kitölteni, egy kísérőirat elegendő. A kísérőiraton (megrendelőn) fel kell tüntetni a „ASP/KSP célzott surveillance” szöveget.
7. A mintaküldő állatorvos felelőssége, hogy a vizsgáló intézet számára a 3. függelékben felsorolt adatok hiánytalanul rendelkezésre álljanak, valamint arról gondoskodni, hogy a minta késedelem nélkül a HJK vagy a vármegyei főállatorvos által kijelölt gyűjtőhelyek valamelyikén leadásra kerüljön. A mintaküldő állatorvos nem vehet át olyan vérmintát, amelyhez nincs mandulaminta, továbbá megtagadhatja az olyan

vérminta átvételét és beküldését, amely olyan mértékben hemolizált (egynemű, teljesen folyós, sötétvörös, lakkszerű, nem tartalmaz véralvadékokot), vagy egyéb anyaggal szennyezett, hogy intézeti vizsgálatra minden valószínűség szerint alkalmatlan lenne. Ezekben az esetekben a vadászatra jogosultnak intézkednie kell, hogy az alkalmatlan, illetve hiányos minta pótlására másik állatból mintavétel történjen.

5. függelék

Az elhullott vaddisznók ártalmatlanításának részletes szabályai a fertőzött és az ASP szempontjából magas és közepes kockázatú területeken, ha a hulla 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóba szállítása akadályba ütközik

1. A fertőzött területeken és az ASP szempontjából magas és közepes kockázatú területeken az elhullott vaddisznót – a mintavételt követően –, ha a hulla 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóba szállítása akadályba ütközik, főszabályként a helyszínen történő elásással kell ártalmatlanítani, úgy, hogy elegendő (mintegy 30-50 cm vastag) földréteg kerüljön rá. Ez a gyakorlatban elsősorban a megtalálás helyén vagy ahhoz a lehető legközelebb történő elásást jelenti. Az elásás előtt a hullát az ASP ellen hatékony fertőtlenítő szerrel le kell locsolni. A láthatóan szennyezett talajt és/vagy növényi részeket a hullával együtt kell elásni. Ha a megtalálás helyén a hulla nem ásható el, akkor azt csepegés-mentesség biztosítása mellett (pl. mosható-fertőtleníthető ponyvában vagy edényzetben) kell az elásás helyére szállítani. Ha fóliaszakot használnak, azt újra felhasználni tilos. A megtalálás és az elásás helyét is az ASP ellen hatékony fertőtlenítőszer oldatával le kell locsolni.

2. Ha a körülmények nem teszik lehetővé a megtalálás helyén vagy ahhoz lehető legközelebb történő elásást, akkor az elhullott vaddisznót az 1. pontban leírtak szerint a vadászatra jogosult által létesített, a terület vaddisznóállományához igazodó méretű és bármilyen módon körbekerített gödörhöz kell szállítani. Az ártalmatlanítást a gödörbe helyezéssel, az ASP ellen hatékony fertőtlenítő szerrel való lelocsolással és elegendő földréteggel a hullára rétegezésével kell végrehajtani. Az ártalmatlanítás célját szolgáló gödör felügyelete a vadászatra jogosult feladata, az illetékes járási főállatorvos ellenőrzi az előírások betartását.

3. Az ártalmatlanítás végrehajtására fő szabály szerint a szükséges eszközökkel rendelkező természetes személyt kell az Éltv. 51. § (3) bekezdés q) pontja szerint aktív közreműködésre kötelezni. Célszerű, hogy ez a személy az legyen, aki az elhullott vaddisznók szervezett keresését és a mintavételt is végzi. Ha az szükséges – különösen a 2. pontban említett gödörben történő ártalmatlanítás esetén – a vadászatra jogosult is aktív közreműködésre kötelezhető. Az aktív közreműködésre kötelezett természetes személynek vagy a vadászatra jogosultnak az ártalmatlanítás végrehajtásáért állami kártalanítás jár elhullott vaddisznónként.

4. Ha a fertőzött, a magas és közepes kockázatú területen szükségessé válik a 2. pontban említett, ártalmatlanításra használt gödör létesítése, azt a vadászatra jogosult Éltv. 51. § (3) bekezdés q) pontja szerint aktív közreműködésre kötelezésével kell megoldani, feltéve, hogy a vadászatra jogosult rendelkezik erre megfelelő területtel, valamint a gödör létesítése a terület felszín alatti vízkészletét nem veszélyezteti. A gödörnek legalább akkorának kell lennie, amely alkalmas annyi vaddisznóhulla eltemetésére, mint amennyi a vadászatra jogosult területére vonatkozó legutóbbi becslés szerinti számú vaddisznó 10%-a. Ha a gödör betelik, akkor azt véglegesen be kell temetni, és a közelében újat kell létesíteni. A vadászatra jogosult a gödör létesítése esetén állami kártalanításra jogosult. Ez a gödör az egyéni vadászból származó zsigerek ártalmatlanítására is használható. A zsigereket is az 1. pontnak megfelelő módon kell az ártalmatlanítás helyére szállítani. A gödörbe helyezett hullák számáról a vadászatra jogosult köteles nyilvántartást vezetni, és azt két évig meg kell őriznie.

5. Az ártalmatlanítást végző személynek a feladat elvégzését követően kezét, lábbelijét és szennyezett ruházatát, valamint az ártalmatlanítás során használt járművet és eszközöket ASP ellen hatékony fertőtlenítő szer oldatával le kell fertőtlenítenie.

Az ASP megelőzése szempontjából kiemelt jelentőségű általános járványvédelmi (biológiai biztonsági) követelmények

I. A kockázati kategóriára tekintet nélkül az egész országra vonatkozó követelmények

Követelmény	A sertésállományok melyik kategóriájában kötelező, illetve ajánlott
A nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1069/2009/EK Európai Parlamenti és Tanácsi Rendeletben (a továbbiakban: 1069/2009/EK rendelet), illetve a klasszikus sertéspesti elleni védekezésről szóló 75/2002. (VIII. 16.) FVM rendeletben foglalt, az állati eredetű anyagot tartalmazó élelmiszerhulladék (moslék) etetésére vonatkozó tilalom következetes betartása	Minden kategória esetében kötelező
A hulláknak és egyéb állati eredetű melléktermékeknek a 1069/2009/EK rendeletben foglaltaknak megfelelő kezelése és ártalmatlanítása.	Minden kategória esetében kötelező
Az állomány egyedeinek az ASP-re fogékony egyéb állatokkal való érintkezésének megakadályozása (zárt tartás olyan módon, amely megakadályozza más házisertésekkel vagy vaddisznókkal való közvetlen vagy közvetett érintkezést)	Minden kategória esetében kötelező
Kilőtt vaddisznók testével vagy azok bármely részével, továbbá elhullott vaddisznók testével vagy azok bármely részével való érintkezés megakadályozása	Minden kategória esetében kötelező
Sertésstartó gazdaságba belépni csak kéz- és lábbeli fertőtlenítés, átöltözés vagy egyszer használatos védőköpeny és védőlábbeli felvétele után lehet.	Nagylétszámú állományok esetében kötelező, kislétszámú árutermelő állományok esetében ajánlott. Vadászatnál vagy más sertésstartó helyen használt öltözetet és lábbelit azonban a kislétszámú állományok esetében is le kell cserélni.
A sertésstartó épületbe (ólba) belépni csak a kizárólag az erre a célra használt ruhában és lábbeliben, vagy egyszer használatos védőköpeny és védőlábbeli felvétele után szabad	Minden kategória esetében kötelező

Sertéseket csak megbízható, a központi adatbázisban nyilvántartott helyről, szállítási dokumentumokkal együtt szabad vásárolni	Minden kategória esetében kötelező
Csak az lépjen be a sertéstartó épületbe (ólba) akinek feltétlenül szükséges, de csak ruha és lábbeli csere után vagy egyszer használatos védőköpeny és védőlábbeli használatával.	Minden kategória esetében kötelező
Olyan kerítés a gazdaság körül, amely alkalmas ember, kóbor állat vagy vadon élő állat behatolásának megakadályozására	Nagylétszámú állományok esetében kötelező, a kislétszámú árutermelő állományok esetében ajánlott. Ha a járványügyi helyzet indokolja, a kültéri sertéstartás esetében is kötelező.
Az állategészségügyi hatóság által jóváhagyott járványvédelmi intézkedési terv, amely kiterjed a személyi higiénéire és a takarítás és fertőtlenítés végrehajtására a gazdaságban	Nagylétszámú állományok esetében kötelező, kislétszámú árutermelő állományoknak ajánlott.

II. Kizárólag a fertőzött területre, illetve a fertőzött területről, közvetlenül a termőföldről származó takarmány és alomanyag bármely kategóriába sorolt területen történő felhasználására vonatkozó követelmények

Követelmény	A sertésállományok melyik kategóriájában kötelező
Mielőtt a sertések takarmányozására használnák a fertőzött területen lekaszált fűvet vagy a közvetlenül a termőföldről származó gabonát, azokat kezelni kell az ASP vírusának hatékony ártalmatlanítása érdekében, vagy 30 napig olyan helyen kell ezeket tárolni, ahol vaddisznó nem férhet hozzájuk.	Minden kategória esetén
Mielőtt fertőzött területről, közvetlenül a termőföldről származó szalmát a sertések almozására használnák, azt kezelni kell az ASP vírusának hatékony ártalmatlanítása érdekében, vagy 90 napig olyan helyen kell ezeket tárolni, ahol vaddisznó nem férhet hozzájuk.	Minden kategória esetén

A vaddisznó társas vadászat járványügyi szabályai az ASP szempontjából a korlátozás alá vont területeken

1. A vaddisznó társas vadászat megszervezésével kapcsolatos járványügyi szabályok

1.1. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvényben, illetve a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendeletben foglalt előírásokon felül az ASP miatt korlátozás alá vont területen a vadászatra jogosult az e függelékben meghatározott járványügyi követelmények teljesítése esetén kaphat engedélyt a HJK vezetőjétől/vármegyei főállatorvostól a vaddisznó társas vadászat (továbbiakban: társas vadászat) megtartására. A társas vadászat megtartására vonatkozó kérelmet a vadászatra jogosultnak a vadászat tervezett időpontja előtt legalább 5 munkanappal – a HJK vezetője/vármegyei főállatorvos által meghatározott módon – kell írásban benyújtania. A kérelemnek tartalmaznia kell a következőket:

- a terület pontos megnevezése (település, ahova a terület tartozik és a terület helyi elnevezése), ahol a társas vadászatot végezni akarják,
- a társas vadászat vezetésével megbízott személy neve és címe, a vármegyei oktatáson való részvételének dátuma,
- az ASP-re vonatkozó szabályokat a résztvevőkkel ismertető, illetve az ASP-vel kapcsolatos előírások betartásáért felelős személy neve és címe, a vármegyei (online) oktatáson való részvételének dátuma (ha a két személy nem azonos),
- gyülekező hely,
- zsigerelés helye GPS koordinátákkal,
- teríték helye GPS koordinátákkal,
- hajtástérkép.

1.2. A társas vadászat vezetésével a vadászatra jogosult csak olyan személyt bízhat meg, aki a járványvédelmi vadászképzésen részt vett és ott sikeres vizsgát tett.

1.3. A vadászatra jogosult köteles gondoskodni arról, hogy az alkalmazásában álló hivatásos vadász – illetve több hivatásos vadász esetén közülük legalább egy – a járványvédelmi vadászképzésen részt vegyen. A társas vadászat csak akkor tartható meg, ha azon végig jelen van az a hivatásos vadász, aki a képzésen részt vett, vagy az a képzésen részt vett egyéb személy, aki az ASP-re vonatkozó intézkedések betartásáért, betartatásáért felelős a vadászatra jogosulttól kapott megbízás alapján.

1.4. A társas vadászat jelenlévő hivatásos vadász feladata, hogy az ASP-vel kapcsolatos legfontosabb, a képzésen megtanult ismeretekről a társas vadászat minden résztvevőjét – beleértve a hajtókat is – tájékoztassa a vadászat megkezdése előtt. A társas vadászat minden résztvevőjének e tájékoztatás megtörténtét aláírásával kell igazolnia.

1.5. A társas vadászat valamennyi résztvevőjének e függelékben foglalt járványügyi követelményeket maradéktalanul be kell tartania. A járványvédelmi előírások betartásához szükséges eszközöket és anyagokat a vadászatra jogosultnak a résztvevők számának megfelelő mennyiségben kell a vadászat teljes ideje alatt biztosítania. A vadászatra jogosult felelőssége, hogy az előírásokat minden résztvevő betartsa és alkalmazza. A társas vadászaton csak olyan személyek vehetnek részt, akik házisertést nem tartanak.

1.6. A hajtás során úgy kell eljárni, hogy annak iránya lehetőség szerint a korlátozás alá vont területen belülről mutasson, elkerülve ezzel azt, hogy a vaddisznók a területről kívülről meneküljenek.

1.7. A társas vadászat során törekedni kell arra, hogy a hajtási körbe bekerült vaddisznók közül a lehető legtöbb egyed lelövésre kerüljön, ezért a vadászok felállításánál ezt a szempontot kiemelten kell kezelni.

1.8. Minden vadászatra jogosult köteles a területén kialakítani egy olyan helyet, ahol a társas vadászaton kilőtt vaddisznók zsigerelese történik. Ugyanitt kell kialakítani az ártalmatlanításra váró zsigerek gyűjtésnek és tárolásának feltételeit.

1.9. Ha a társas vadászat során, akár élő állaton, akár zsigereles során felmerül az ASP gyanúja, vagy elhullott vaddisznót találnak a résztvevők, a járási főállatorvost haladéktalanul értesíteni kell.

1.10. A vaddisznótestek és a zsigerek szállítására csak a helyben használt gépjárművek használhatóak, amelyeket a használat után, a vadászterület elhagyása előtt tisztítani és fertőtleníteni kell.

1.11. A vendégvadászok saját gépjárművel nem hajthatnak be a vadászatra kijelölt területre.

2. A társas vadászat gyakorlati végrehajtása során betartandó járványügyi követelmények

2.1. A kilőtt vaddisznó szállítása a kilövés helyéről a zsigereles helyére műanyag ponyván vagy ládán, felemelve vagy csúsztatva (szánszerűen), vagy gépjárművel történhet. Gépjárművel történő szállítás esetén a platót műanyag fóliával kell védeni a szennyeződéstől. Zsigerelest kizárólag a zsigereles helyen lehet végezni.

2.2. A kilőtt vaddisznó megtalálási helyét, a teríték és a zsigereles helyét fertőtleníteni kell, az ASP ellen hatékony fertőtlenítő szerrel (a használható vegyszerekről szóló tájékoztatás elérhetősége: <http://portal.nebih.gov.hu/afrikai-sertespestis>).

2.3. A zsigereles helyére csak a feladatot végző személyek léphetnek be. A zsigereles részére a vadászatra jogosultnak eszközöket és egyszer használatos védőruhát vagy ennek hiányában lemosható (fertőtleníthető) műanyag kötenyt kell biztosítani. A zsigereles során minden egyedből vérmintát és mandulamintát kell venni laboratóriumi vizsgálat céljára. Az egyszer használatos védőruhát használat után össze kell gyűjteni és veszélyes hulladékként kell kezelni. A zsigereleshez használt eszközöket és kötenyt minden használat után fertőtleníteni kell és a következő használatig elzárva kell tárolni. A zsigerelest végző személyek a zsigereles helyét kézfertőtlenítést és lábbeli fertőtlenítést vagy cserét követően hagyhatják el.

2.4. A zsigereket és a felhasználásra nem kerülő egyedeket az állati eredetű melléktermék feldolgozó üzem által biztosított konténerbe kell elhelyezni. A vaddisznótesteket és a zsigereket az ASP ellen hatékony fertőtlenítő szer oldatával le kell lelocsolni. A konténer őrzéséről gondoskodni kell.

2.5. Ha a felhasználásra szánt testek megfelelő szállítása, tárolása nem oldható meg, úgy azokat 1. kategóriájú állati eredetű mellékterméknek kell tekinteni és mintavétel után ártalmatlanítani kell. E testek – mint megsemmisített termékek – után is állami kártalanítás illeti meg a vadászatra jogosultat.

2.6. A társas vadászatot követően a társas vadászatban résztvevők ruházatát, kezét, lábbelijét az ember egészségére és a ruházatra nem ártalmas fertőtlenítőszerrel kell fertőtleníteni.

3. Ellenőrzés

3.1. Az illetékes járási főállatorvos szűrőpróbaszerűen ellenőrzi, hogy az 1. és 2. pontban meghatározott követelményeket az érintettek betartják-e. Ha a járási főállatorvos a szabályok megsértését tapasztalja, akkor jelentést tesz a HJK vezetőjének/vármegyei főállatorvosnak. A vármegyei főállatorvos dönthet úgy, hogy a vadászatra jogosult által a vadászati évben tervezett további társas vadászatokra nem ad engedélyt, illetve élelmiszerlánc felügyeleti bírsággal sújthatja a vadászatra jogosultat. A Mentésítési tervben foglaltaknak a vadászatra jogosult által történő betartásának ellenőrzésére az OJK vezetője külső szakértőt is felkérhet.

A fertőzött területen (beleértve az SZKT területét is) lévő, vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadfarm vaddisznó állománya felszámolásának, valamint a vadfarmról élő vaddisznó kiszállításának szabályai

1. A HJK-nak intézkednie kell, hogy a fertőzött területbe történő besorolást követő fél éven belül a fertőzött területen lévő vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadfarm vaddisznó állománya felszámolásra kerüljön.
2. A fertőzött területbe történő besorolást követően azonnal meg kell tiltani a vadfarmon lévő vaddisznó állomány fedeztetését, termékenyítését és a vaddisznókra vonatkozóan beszállítási tilalmat kell elrendelni.
3. A vadfarmon lévő vaddisznóállomány felszámolását elsősorban arra engedéllyel rendelkező vágóhídon levágással, a 7-15. pontban szabályozott módon történő kiszállítással kell megoldani. Ha ilyen módon nincs lehetőség az állomány határidőre történő teljes felszámolására, akkor a bent maradó állatokat a vadfarmon le kell ölni és állami költségen 1. kategóriájú állati eredetű melléktermék feldolgozóban kell ártalmatlanítani. Az így leölt állatok után az állatok tulajdonosát állami kártalanítás illeti meg.
4. Ha a fertőzött területen lévő vadfarm nem felel meg a 6. pontban foglaltaknak, akkor a felszámolást vágóhídon történő levágással vagy helyben történő leöléssel haladéktalanul meg kell kezdeni.
5. Vágóhídra történő szállítást megelőzően a Mentésítési terv 2.3.3.7 pontjában foglalt – házisertésekre vonatkozó – előírásokat kell betartani és az ott leírt vizsgálatokat elvégezni.
6. A fertőzött területen lévő vadfarmról élő vaddisznó csak magas és közepes kockázatú területen lévő vadfarmra és vadaskertbe szállítható ki. Jelen függelék 7-15. pontjai a terület kockázati besorolásától függetlenül mind az indító, mind a fogadó tartási, tenyésztési helyre vonatkozóan csak olyan engedélyezett vadfarmok, vadaskertek esetében alkalmazhatóak, amelyek ép, a járványügyi zártágot maximálisan biztosító kettős kerítéssel ellátottak, vagy a vármegyei főállatorvos által elfogadott egyéb módszerrel biztosítják a zárt téri és a szabadtéri vaddisznóállomány érintkezésének megakadályozását. Vadfarm esetében a maximális járványvédelmi biztonság elérése érdekében rendelkezni kell továbbá mindazokkal a létesítményekkel, járványvédelmi, állategészségügyi eljárásokkal, amelyek a működés minden fázisában biztosítják a NÉBIH honlapján elérhető „Jó Sertéstartási Gyakorlat”-ban foglaltak maradéktalan betartását, a rendszeres állatorvosi felügyeletet, ellenőrzést. Vadaskert esetében naprakész nyilvántartással kell rendelkezni a Mentésítési terv vadaskertekre vonatkozó utasításainak végrehajtásáról, a beszállított állatokról, a beszállított állatokra vonatkozó kilövési kötelezettség teljesítéséről. Látogatási naplóban kell rögzíteni a vadaskertben megfordult személyek adatait, elérhetőségét, az ASP-ről tartott tájékoztatások teljesülését.
7. Fertőzött területen lévő vadfarmról magas és közepes kockázatú területen lévő vadaskertbe vagy vadfarmra élő vaddisznó behozatalára szóló engedélyt a vadfarm vagy vadaskert üzemeltetőjének írásbeli kérelmére a HJK vezetője, HJK hiányában a vármegyei főállatorvos adja ki. A behozatali engedély kiadásának feltétele a 6. pontban foglaltak megfelelőségének vizsgálata. A behozatali engedélyben rögzíteni kell, hogy a szállítmány csak a 8. pontban foglalt feltételek teljesülése esetén indítható. A magas kockázatú területen lévő vadaskert üzemeltetőjének a kérelemben vállalnia kell, hogy a betelepítést követő 15 napon belül gondoskodik a vadaskertben élő vaddisznóállomány olyan mértékű gyérítéséről,

amely gyérítés során lelőtt állatok száma minden korcsoportra vonatkozóan meghaladja a betelepített állatok számát. Közepes kockázatú területen mindezt a vadászati év végéig kell vállalni. Az így kilőtt állatok a diagnosztikai tervben kiadott darabszámba nem számíthatók be.

Betelepítési engedély folyamatos beszállításra nem, csak konkrét dátumhoz kötötten adható ki.

8. A 7. pontban felsorolt szállítások vonatkozásában a fertőzött területen lévő, kiszállítást indító vadfarmra illetve a kiszállítandó állatokra vonatkozó feltételek:

- a. a kiszállítandó állatok a vadfarmon születtek, vagy legalább a kiszállítást megelőző 30 napig a származási helyen tartózkodtak,
- b. a vadfarmra a kiszállítást megelőző 30 napban nem került be élő vaddisznó,
- c. a kiszállítandó állatok a házisertésekre vonatkozó jelölési szabályoknak megfelelően egyedileg jelöltek,
- d. a kiszállítás előtti 15 napon belül minden szállítandó egyedből vett vérmintából a NÉBIH ÁDI elvégezte az ASP vírusának kimutatására irányuló PCR vizsgálatot és az negatív eredményt hozott,
- e. a szállítmány az út megszakítása és pihentetés nélkül közvetlenül jut el a rendeltetési helyre,
- f. a szállítmányt az adott kockázati területnek megfelelő, házisertésekre vonatkozó dokumentáció és bizonyítvány kíséri, amelyen a szerepel a hatósági állatorvos ellenjegyzése a 7. pontban foglaltak teljesüléséről.

9. Magas kockázatú területen lévő vadfarmról magas kockázatú területen lévő vadaskertbe vagy vadfarmra a Mentésítési terv 3.2.8.1 pontjában foglaltak az irányadók.

10. Magas kockázatú területen lévő vadfarmról közepes kockázatú területen lévő vadaskertbe vagy vadfarmra élő vaddisznó beszállítására a HJK vezetője vagy HJK hiányában a vármegyei főállatorvos a 7. pontban foglaltaknak megfelelően adhat engedélyt.

11. Közepes kockázatú területen lévő vadfarmról közepes kockázatú területen lévő vadaskertbe vagy vadfarmra vaddisznót szállítani a Mentésítési terv 4.2.8.1 pontjában foglaltak alapján lehet.

12. A fertőzött területen lévő vadfarmon tartott élő vaddisznó kiszállítása az Európai Unió más tagállamába vagy harmadik országba tilos.

13. A magas és közepes kockázatú területen lévő, vaddisznót vagy vaddisznót is tartó vadfarmon a házisertés-állományra (tartott sertésfélékre) vonatkozó utasításokat kell betartani.

9. függelék

A magas kockázatú és fertőzött területen található, tartott sertésfélékkel foglalkozó létesítményekre vonatkozó megerősített járványvédelmi intézkedések

1. A magas kockázatú és fertőzött területen található, tartott sertésfélékkel foglalkozó létesítményeket üzemeltető felelős személy az e területeken kívülre történő engedélyezett mozgás esetén biztosítja, hogy a tartott sertésfélékkel foglalkozó létesítményben a következő megerősített járványvédelmi intézkedéseket alkalmazzák:

- a) a tartott sertésfélék sem közvetlenül, sem közvetve nem érintkezhetnek a következőkkel:
 - más létesítményből származó egyéb tartott sertésfélék;
 - vadon élő sertésfélék;
- b) megfelelő higiéniai intézkedések végrehajtása, például a ruházat és lábbeli cseréje a sertésfélék tartására szolgáló helyiségekbe való belépéskor és azok elhagyásakor;
- c) kézmosás és -fertőtlenítés, valamint a lábbeli fertőtlenítése a sertésfélék tartására szolgáló helyiségek bejáratánál;
- d) a tartott sertésfélékkel való minden érintkezés mellőzése a vadon élő sertésféléket érintő vadászatot vagy a vadon élő sertésfélékkel való bármilyen egyéb érintkezést követő legalább 48 órán keresztül;
- e) az illetéktelen személy vagy szállítóeszköz kitiltása a létesítményből, így a sertésfélék tartására szolgáló helyiségekből is;
- f) megfelelő nyilvántartás vezetése a sertésfélék tartására szolgáló létesítménybe belépő személyekről és szállítóeszközökről;
- g) a létesítmény sertésfélék tartására szolgáló helyiségeinek és épületeinek meg kell felelniük az alábbi követelményeknek:
 - kialakításuk megakadályozza minden más állat belépését a helyiségekbe és épületekbe, és nem engedi, hogy az ilyen állatok érintkezésbe léphessenek a tartott sertésfélékkel, illetve azok takarmányával és almozó anyagával,
 - helyiségekben és épületekben lehetőség van a kézmosásra és -fertőtlenítésre;
 - a helyiségek kialakítása lehetővé teszi azok tisztítását és fertőtlenítését;
 - a sertésfélék tartására szolgáló helyiségek bejáratánál megfelelő öltözők állnak rendelkezésre a lábbelik és ruhák cseréjéhez;
- h) állatbiztos kerítés legalább a sertésfélék tartására szolgáló helyiségek, illetve a takarmány és alom tárolására szolgáló épületek körül;
- i) a létesítmény érvényes, a járási főállatorvos által jóváhagyott járványvédelmi intézkedési tervvel rendelkezik, amely figyelembe veszi a létesítmény profilját és a nemzeti jogszabályokat, továbbá a járványvédelmi intézkedési tervnek legalább a következőket kell tartalmaznia:
 - „tisztá” és „piszkos” területek kijelölése a gazdaság típusának megfelelően, például öltözők, zuhanyzók és ebédlő kialakítása;

- az újonnan érkezett tartott sertésfélék létesítménybe való beléptetésére vonatkozó logisztikai eljárások kialakítása és adott esetben felülvizsgálata;
- a létesítmények, szállítóeszközök és felszerelések tisztítására és fertőtlenítésére, valamint a személyzeti higiéniaira vonatkozó eljárások;
- a személyzet helybeni étkezésére vonatkozó szabályok és adott esetben (amennyiben szükséges) a sertésfélék tartására vonatkozó tilalom elrendelése a személyzet számára;
- célzott rendszeres időközönként megtartott tájékoztató képzés a létesítményben dolgozó személyzet számára;
- logisztikai intézkedések bevezetése és adott esetben felülvizsgálata annak biztosítására, hogy a különböző járványügyi egységek megfelelően el legyenek különítve, és hogy a sertésfélék sem közvetlenül, sem közvetve ne kerüljenek érintkezésbe állati melléktermékekkel vagy más egységekkel;
- a helyiségeken vagy épületeken végzett építési vagy javítási munkák idejére a biológiai védelmi követelmények végrehajtását biztosító eljárások és utasítások bevezetése;
- a biológiai védelmi intézkedések végrehajtását vizsgáló belső ellenőrzés vagy önértékelés.

10. függelék

A tartott sertésfélék magas kockázatú területről másik tagállamba, valamint fertőzött területen kívülre történő szállításához használt szállítóeszközökre vonatkozó általános feltételek

Az illetékes járási állategészségügyi hatóság csak akkor engedélyezi a tartott sertésfélék szállítmányainak magas kockázatú területről másik tagállamba, valamint fertőzött területen kívülre történő mozgatását, ha az ilyen szállítmányok szállítására használt szállítóeszközt:

- a) úgy alakították ki és tartják karban, hogy az állatok, termékek vagy bármely más, állategészségügyi kockázatot jelentő tétel kiszabadulása, illetve kiszivárgása elkerülhető legyen; továbbá a szállító eszköz csorgás- és csepegésmentes;
- b) minden egyes szállítás után azonnal megtisztítják és fertőtlenítik;
- c) a fertőtlenítést követően minden esetben megszáritják vagy hagyják megszáradni újabb állatok berakodása előtt; valamint
- d) a szállítás előtt megfelelő védelemmel látták el a rovarok és rágcsálók ellen.

A szállítóeszközök tisztítását és fertőtlenítését úgy kell végezni, hogy:

- a) az illetékes hatóság előírásaival vagy eljárásaival összhangban az ASP ellen hatásos fertőtlenítőszerrel használjanak;
- b) a folyamatot a hatóság felügyelete, ellenőrzése mellett hajtsák végre.

Egységes Trófeabírálati Útmutató**A trófeabírálat rendje és a bíráló során alkalmazandó szabályok****1. Bevezetés****1.1. A trófeabírálat jelentősége és célja**

A vadásztrófeák, mint a vadászat tárgyiasult emlékei, a vadászati kultúra fontos elemei. Egyes trófeák ezen túlmenően a vadgazdálkodás, illetve a vadászati igazgatás szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bírnak, ezért a vadászati hatóság a trófeabírálati tevékenysége keretében vizsgálja és értékeli őket.

A hatósági trófeabírálat egyik fontos szerepe, hogy regisztrálja és egyedi azonosítóval (törzsszámmal) látja el a bemutatott trófeákat. A bíráló során a trófeák meghatározott jellemzőinek mérése- és értékelése is megtörténik, a gyűjtött adatok pedig – elsősorban a szarvasfélék és a muflon esetében – bioindikátorként utalhatnak az állomány minőségére. A trófeabírálat alkalmával fajonként különböző képletek alapján, pontozással kerül értékelésre az egyed teljesítménye. Egyes fajok esetében a bíráló további fontos része a mért értékek és a becsült kor alapján az elejtés szakszerűségének megítélése.

A jelen dokumentum célja, hogy a hatósági trófeabírálatot végző szakemberek számára részletesen bemutassa a bírálat Országos Trófeabíráló Testület (a továbbiakban: OTT) által egységesített módját, illetve a mérések elvégzése, valamint a szubjektív pontok és a levonások meghatározása során alkalmazandó szabályokat.

1.2. A hazai hatósági trófeabírálat során alkalmazott trófeabírálati képletek

Az Agrárminisztérium és a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács (a továbbiakban: CIC) között 2022-ben megállapodás jött létre a CIC trófeabírálati képleteinek alkalmazása vonatkozásában (amit jogszabály is előír a vadászati hatóság részére). Ebben a CIC továbbra is elismeri a magyarországi hatósági trófeabírálatot azzal a megkötéssel, hogy az nem minősül hivatalos CIC trófeabírálatnak, illetve néhány ponton (a trófeabírálatra történő bemutatás határideje, az ún. 24 órás tömeg számítása, a gímszarvas koronaágainak mérési módszere) eltér a CIC aktuális gyakorlatától.

A fentiekre való tekintettel a vadászati hatóság a jogszabályban meghatározott trófeák bírálatát a CIC bírálati képletei alapján, a hazai sajátosságokat alkalmazva (ide értve gímszarvas esetében a hagyományok alapján és Nadler Herbert iránti tiszteletből a Nadler-képlet szerinti pontszámítást is) végzi el. Az egyes vadfajok esetében alkalmazandó bírálati képletek az **5. fejezetben** kerülnek ismertetésre és részletezésre.

2. A trófea bemutatására és bírálatára vonatkozó szabályok

A vadászatra jogosult kötelezettsége, hogy a trófeákat a hatályos jogszabályokban foglaltaknak megfelelően a területi vadászati hatóságnak bírálatra bemutassa. A területi vadászati hatóság a trófea bírálatához szükséges – az adott vad elejtéséhez kötődő – adatokat tartalmazó „Nyilatkozat és adatközlés” c. lap kitöltése tekintetében előírhatja a vadászatra jogosultnak, hogy azt géppel kitöltve, nyomtatott formában adja át a bírálat megkezdésekor. Ez segítséget nyújt az adatok valóságnak megfelelő, pontos rögzítéséhez.

A területi vadászati hatóságnak a bemutatásra kerülő trófeák mindegyike esetében vizsgálnia szükséges azt, hogy a trófea bírálatra alkalmas állapotban van-e. Erre vonatkozóan részletes leírás található a **4.1. alfejezetben**.

A bírálatra alkalmas állapotú trófea bírálatát a jelen útmutatóban rögzítetteknek megfelelően kell elvégezni, az ennek során keletkezett adatokat pedig az erre a célra fejlesztett online felületen (Országos Trófeabírálati Rendszer, a továbbiakban: OTR) szükséges rögzíteni.

A bírálat során a hatályos jogszabályokban megjelölt fajok trófeáját az előírtaknak megfelelően – maradandó módon meg kell jelölni. Ehhez a csont vagy a szaru felületén tartósan megmaradó íróeszköz alkalmazása javasolt. Az előírt jelölés kiegészítésére bélyegző is alkalmazható. Minden jelölést úgy kell elvégezni, hogy a bírálatot követően alátétre szerelt, illetve kiállított trófea esztétikai értékét ne csökkentse. Maradandó módon való megjelölésnek minősül az első agancsú gímszarvas és dámszarvas kiskoponyával – a hozzáillő levágott rész nélkül – történő bemutatása esetén a kiskoponyán elhelyezkedő agancstövek végleges szétválasztása (a koponya homlokcsonti varrat mentén történő eltörése) is.

3. A trófeabírálat eszközei

3.1. A mérések elvégzéséhez, valamint egyes szubjektív pontszámok meghatározásához szükséges eszközök

- Rugalmas, legfeljebb 6 mm szélességű acél mérőszalag vagy legfeljebb 15 mm szélességű vászon vagy műanyag „szabócenti” a hosszmerésekhez.
- Rugalmas, legfeljebb 6 mm szélességű acél mérőszalag a körméretek méréséhez. A gímszarvas és a dámszarvas koszorú-körméretéhez, ill. a muflon szarvkörméreteihez „szabócenti” használata célszerű.
- Tolómérő (mufloncsiga esetében átlaló).
- Mérleg tömegméréshez (gím- és dāmtrófeákhoz dkg pontosságú, őztrófeákhoz g pontosságú).
- Átlátszó víztartállyal rendelkező térfogatmérő eszköz az őzagancs köbtartalmának méréséhez (pl. Bakkay-féle súly- és köbtartalommérő eszköz).
- Sablon a vadkanagarak értékeléséhez (lásd **5.5. alfejezet**).
- Letörölhető kréta a segédvonalak és -pontok bejelöléséhez.

4. A trófeabírálat általános alapelvei és szabályai

4.1. A trófeák bírálatra való előkészítésének szabályai

Bírálatra alkalmas a gímszarvas, a dámszarvas, az őz és a szikaszarvas trófeája akkor, ha a koponya kifőzött, tiszta, zsírtalanított és fehéritett állapotban van, a felülete pedig a fehéritéshez használt vegyszertől mentes. A koponya kizárólag abban az esetben lehet nedves, ha a kifőzés a bírálatra történő bemutatást megelőzően legfeljebb 2 napon belül történt. Az agancs ilyen esetben sem lehet nedves.

Bírálatra alkalmas a muflon trófeája akkor, ha a koponya kifőzött, tiszta, zsírtalanított és fehéritett állapotban van, a felülete pedig a fehéritéshez használt vegyszertől mentes. Elvárás a kitisztított és megfelelő hosszúságúra vágott szarvcsap, ami nem lehet annyira rövid, hogy a visszahelyezett szarv az eredeti állásszögében nem marad rajta. Szintén elvárás a szarv belső részének kitisztítása.

Bírálatra alkalmas a vaddisznó agyara akkor, ha az agyarak kifőzésre- és a gyökércsatornák kitisztításra kerültek. Elvárás, hogy az agyarak ne legyenek foglalatban vagy alátétre szerelve.

Bírálatra alkalmas a ragadozók koponyája akkor, ha a koponya tiszta, zsírtalanított és fehéritett állapotban van, a felülete pedig a fehéritéshez használt vegyszertől mentes.

Amennyiben a trófea nincs bírálatra alkalmas állapotban, a vadászati hatóság a bírálatot megtagadhatja addig, amíg a vadászatra jogosult a bírálatra alkalmas állapotot nem biztosítja. Ez a trófeabemutatói kötelezettség alól nem mentesít, valamint az arra jogszabályban előírt határidőt nem befolyásolja.

A fentiekben foglaltaktól eltérni kizárólag muflon esetében van lehetőség, amennyiben a trófea a későbbiekben preparátorhoz kerül, így nem megvalósítható a koponya kifőzése, tisztítása, zsírtalanítása és fehéritése. A kezeletlen trófea állati eredetű mellékterméknek minősül, amely köz- és állategészségügyi kockázatot jelent. A vonatkozó európai uniós és hazai jogszabályok alapján gondoskodni kell az ezen anyagok jelentette egészségügyi veszélyek jelentős csökkentéséről a szállítás és a bírálat teljes folyamata alatt. Ennek megfelelően a vadászatra jogosultnak a muflon trófeájának kezeletlen állapotban történő bemutatási szándékáról előzetesen tájékoztatnia kell a vadászati hatóságot. A trófea szállítása kizárólag légmentesen zárt, csorgás-, csepegés- és szivárgásmentes tárolóedényben végezhető és a bírálat alatt

gondoskodni kell arról, hogy a trófea ne szennyezze a környezetét, valamint az emberi egészségre ható kockázatot ne jelentsen. A vadászati hatóságnak az ilyen trófeáról fotódokumentációt kell készítenie.

4.2. Bírálati típusok a hatósági trófeabírálat során

A hatósági trófeabírálat során nem minden esetben kerül mérésre és pontozásra az adott trófea minden jellemzője, ennek megfelelően az alábbi, az OTR-ben is elkülönített bírálati típusok alkalmazhatók:

- **Teljes bírálat:** A CIC trófeabírálati képletében szereplő minden mérést, szubjektív pontot és levonást tartalmaz. Abban az esetben kell teljes bírálatot végezni, ha a trófea megfelel az érem és oklevél kiadásához szükséges feltételeknek, valamint a bíráló szakmai tapasztalata alapján esély van rá, hogy a bírálati pontszáma eléri legalább a bronzérem ponthatárát.
- **Részleges bírálat:** A trófea regisztrálásához és azonosításához minimálisan szükséges adatokat tartalmazza. Abban az esetben elegendő részleges bírálatot végezni, ha a bíráló szakmai tapasztalata alapján nincs esély rá, hogy a bírálati pontszám eléri legalább a bronzérem ponthatárát, valamint a szakszerűtlen elejtés lehetősége sem áll fenn [akár a szakszerűtlen elejtés megállapításának szempontrendszerében található mért adatok és egyéb trófeajellemzők, akár a trófea eredete (elhullás, továbbá vadaskertben történt, illetve állategészségügyi okból vagy jogosulatlan vadászat során történt elejtés) miatt].
- **Egyszerűsített bírálat:** A szakszerűtlen elejtés megállapításához szükséges jellemzők mérési adatait tartalmazza. Abban az esetben kell legalább egyszerűsített bírálatot végezni, ha a bírálatot végző személy szakmai véleménye alapján fennáll a szakszerűtlen elejtés lehetősége.
- **Barkás/parókás agancs bírálata:** Csak barkás vagy parókás agancs bírálata/regisztrációja során, olyan esetben kell alkalmazni, ahol a trófeán a részleges bírálatnál meghatározott tulajdonságok sem mérhetőek megfelelő módon.

4.3. Általános alapelvek és szabályok

A bírálatot ideális esetben három személy végzi: egy fő tartja a trófeát és segít a mérések során, egy fő végzi a méréseket, a harmadik pedig rögzíti a felvett adatokat.

A jelen dokumentumban szereplő fajok trófeabírálata során az alábbi általános szabályok érvényesek:

- A tömegmérés minden esetben nagykoponyával (vagy kiskoponyával és a hozzá tartozó levágott résszel együtt), állkapocs nélkül történik. Sérült trófea esetén (pl. szétlőtt vagy gázolás következtében szét tört koponya) a bírált trófeatömegnél csak az agancstővel összeköttetésben maradt csontrészek vehetők figyelembe, egyéb maradványok nem adhatóak hozzá.
- A mérések csak a trófeák meglévő részein történhetnek, a hiányzó darabot „odaképzelve” nem egészíthető ki a mérés.
- A méréseket az **1. táblázat**ban megadott pontossággal kell végezni.

1. táblázat A mérések pontossága a CIC trófeabírálati rendszerében

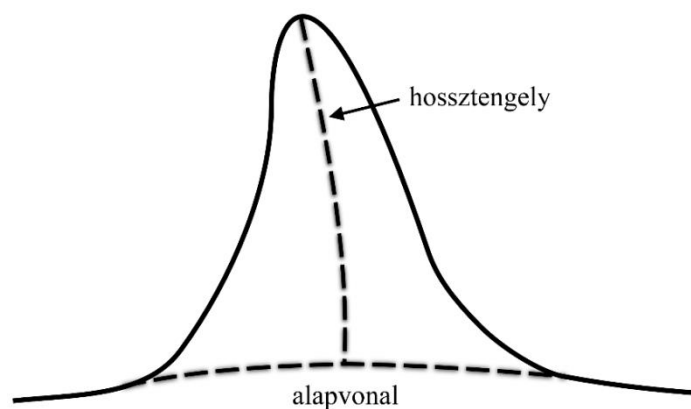
Mérendő érték	Mértékegység	Pontosság
Mérések általánosságban	cm	1 mm
Ragadozókoponyák mérése és vaddisznó nagyagyar szélessége	cm	0,1 mm
Tömeg (gímszarvas, dámszarvas)	kg	10 g
Tömeg (őz)	g	1 g
Köbtartalom (őz)	cm ³	1 cm ³

- A szubjektív pontok és a levonások egész vagy fél pont pontossággal határozhatóak meg.

Általános alapelv, hogy egy trófea egy adott tulajdonsága két különböző bírálati szempont szerint megállapított levonással nem sújtható. Nem minősül kétszeri hátrányban részesítésnek az az eset, ahol egy adott trófeajellemző vonatkozásában a szubjektív pontok között pont hozzáadására és a levonások között levonásra külön-külön is van lehetőség, és egyazon probléma miatt a trófea a szubjektív pontok között a maximálisan adhatónál kevesebbet kap, majd a levonások közt a bíráló levonással is sújtja.

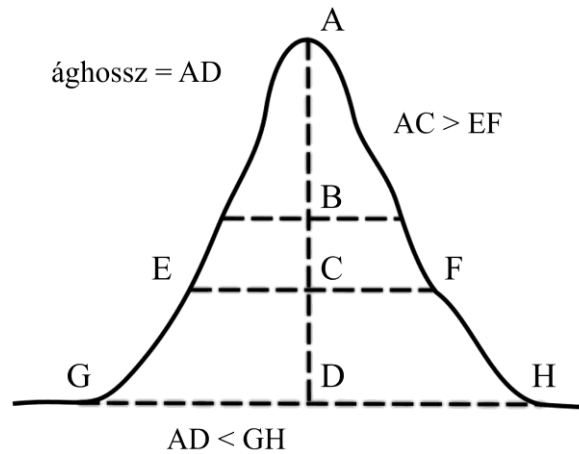
4.4. Egységes szempontok az agancsok ágainak meghatározásához

Ágnak tekintendő minden olyan kinövés, amely legalább 2 cm (őz esetében legalább 1 cm) hosszú, hossza pedig meghaladja a kinövés alapvonalának hosszát. A hossz a külső oldalon, a kinövés hossz tengelyének, valamint az alapvonal középpontjának találkozásától a kinövés csúcsáig (ágvég) mérendő, a kinövés hossz tengelyének mentén, irányváltoztatás nélkül. Az alapvonal az a képzeletbeli vonal, amely az agancs görbületét a kinövés hiányában követné (**1. ábra**).

1. ábra Az agancs ágainak azonosításához szükséges paraméterek

Ha a kinövés hossza meghaladja a 2 cm-t (őznél 1 cm-t), de az alapvonal hosszát nem, a csúcstól a külső hossz tengelyen legalább 2 cm-t (őznél 1 cm-t) visszamérve a bíráló kereshet olyan pontot, ahol a kinövés hossza meghaladja az alapvonal hosszát (**2. ábra**).

2. ábra A kinövés hossza (AD) meghaladja az alapvonal (GH) hosszát, de 2 cm (AB) alatt található olyan rész (AC), ami az ág kritériumának megfelel ($AC > EF$)

Ha a kinövés így ágnak bizonyul, akkor az alapvonal és az ág vég közti teljes hossz mérendő.

5. A hazai nagyvadfajok és ragadozók trófeabírálatára

5.1. Gímszarvas (*Cervus elaphus*)

5.1.1. A gímtrófea érmes ponthatárai

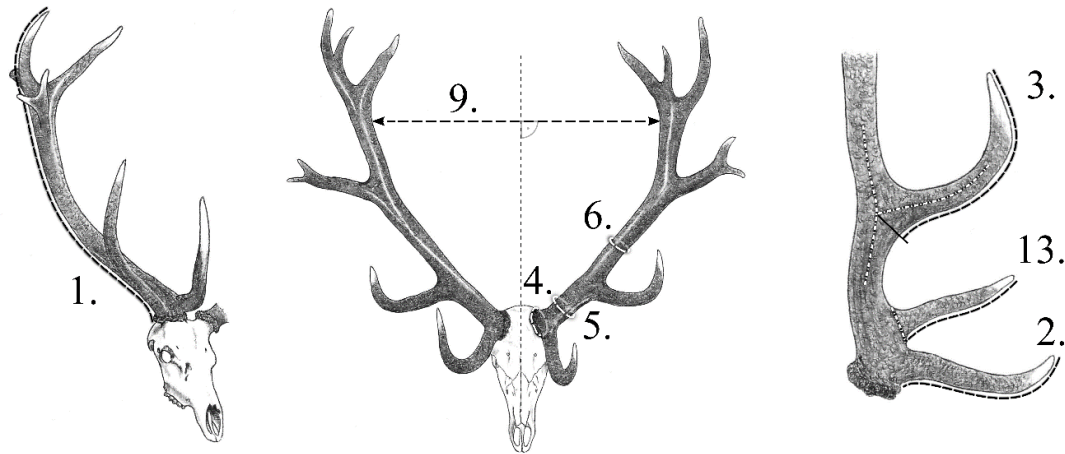
170 (Bronz); 190 (Ezüst); 210 (Arany)

5.1.2. A gímtrófea bírálati képlete

Mérések								
Paraméter		Méret	Összeg	Átlag	Szorzó	Pontszám		
1.	Szárhossz (cm)	jobb	---,--	---	---	---		
	bal	---,--						
2.	Szemághossz (cm)	jobb	--,--				X 0,25	--,--
	bal	--,--						
3.	Középághossz (cm)	jobb	--,--				X 0,25	--,--
	bal	--,--						
4.	Koszorúkörméret (cm)	jobb	--,--				X 1,0	--,--
	bal	--,--						
5.	Alsó szárkörméret (cm)	jobb	--,--	---	X 1,0	--,--		
	bal	--,--						
6.	Felső szárkörméret (cm)	jobb	--,--		X 1,0	--,--		
	bal	--,--						
7.	Ágak száma (db)	jobb	--		X 1,0	--		
	bal	--						
8.	Száraz agancstömeg (kg)	---	---	X 2,0	---			
9.	Terpesztés (cm)	---	Terpesztés aránya (%)	---	--			
Szubjektív pontok								
10.	Szin	0 - 2 pont adható				--,--		
11.	Gyöngyözöttség	0 - 2 pont adható				--,--		
12.	Ágvégek	0 - 2 pont adható				--,--		
13.	Jégágak	0 - 2 pont adható				--,--		
14.	Korona	0 - 10 pont adható				---		
			Összpontszám levonás nélkül			---		
15.	Levonás	0 - 3 pont vonható le				--,--		
Összpontszám						---		

5.1.3. A gímtrófea méretfelvételi helyei

A 3. ábra a szárhossz (1.), a szemághossz (2.), a középághossz (3.), a koszorúkörméret (4.), az alsó szárkörméret (5.), a felső szárkörméret (6.), a terpesztés (9.) és a jégág (13.) méretfelvételi helyeit mutatja.

3. ábra A gímtrófea méretfelvételi helyei

5.1.4. A mérések elvégzése és a szubjektív pontok meghatározása

1. Szárhossz: A szár külső oldalán, a koszorú alsó szélétől a szár (illetve a legnagyobb hosszú adó koronaág) csúcsáig mérjük úgy, hogy a mérőszalag a szár középvonalában fut és követi annak ívét. A mérőszalagot nem nyomjuk be a koszorú és a szár szegletébe, helyette a koszorú felső szélétől kb. 3 cm-re nyomjuk rá a szásra. A mérőszalag nem haladhat keresztül a koronán. Abban az esetben, ha a legnagyobb hosszú adó koronaág a szár belső oldalánál helyezkedik el, a mérőszalagot a szár hátsó oldalán, a korona mögött kell elvezetni.

2. Szemághossz: A koszorú felső szélétől, az ág külső (vagyis alsó) ívén, az ág hegyéig mérjük. Szokatlanul magasan elhelyezkedő szemág esetén a mérés kezdőpontját a szögfelezéses módszer (lásd a középaghossz mérésénél) alapján jelöljük ki.

3. Középaghossz: Az ág kiindulópontjától, annak külső (vagyis alsó) ívén, az ág hegyéig mérjük. A kiindulópontot úgy jelöljük ki, hogy a szár és az ág hossz tengelyének metszéspontjából a két tengely szögfelezőjét meghosszabbítjuk a szár alsó ívéig (lásd 3. ábra).

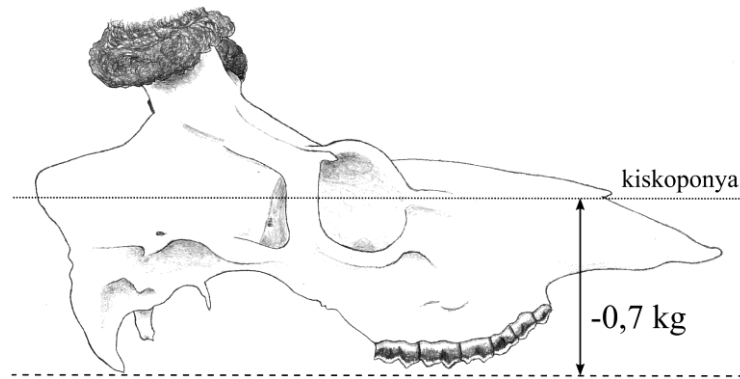
4. Koszorúkörméret: A koszorú külső ívén mérjük úgy, hogy a mérőszalagot nem nyomjuk be a gyöngyök közé és a kisebb befűződésekbe.

5. Alsó szárkörméret: A szemág és a középag közötti legvékonyabb helyen mérjük, a jégág elhelyezkedésére való tekintet nélkül.

6. Felső szárkörméret: A középag és a legalsó koronaág közötti legvékonyabb helyen mérjük, azt szem előtt tartva, hogy minden, a közéagnál feljebb található ág a koronához tartozik. Hiányzó középag esetén a mérést a szemág és a legalsó koronaág közötti legvékonyabb helyen végezzük, ilyenkor az alsó és a felső szárkörméret megegyezik. Dárdás szár esetén a szárkörméretet a középag felső kiindulási pontja és a dárda hegye között félúton mérjük. Ebben az esetben a felső kiindulási pontot a középaghossznál leírthoz hasonlóan, szögfelezéses módszerrel jelöljük ki (ezúttal a középag felső részén).

7. Ágak száma: Az ágak meghatározása a 4.4. alfejezetben szerepel, minden annak megfelelő kinövést ágként veszünk számításba.

8. Száraz agancstömeg: A CIC rendszerében a trófeabírálati lapon a kiskoponyás, orrcsonttal mért tömeget kell feltüntetni. Nagykoponyás trófea esetén -0,70 kg korrekciót kell alkalmazni (4. ábra). Ezt a korrekciót a gyakorlatban az OTR végzi, abban a teljes nagykoponyás tömeget kell feltüntetni.

4. ábra A gímtrófea száraz tömegének korrekciója

9. Terpesztés: A koponya hossz tengelyére merőlegesen (illetve a koponyatető síkjával párhuzamosan), az egységes koronák kiindulópontjai között mérjük (ebben az esetben a lecsúszott koronaágakat, ill. vendégágakat nem vesszük figyelembe). Egyoldali korona esetén az egységes korona kiindulópontja és a másik szár között végezzük a mérést. Egyenlőtlen magasságban található koronák esetén az alacsonyabban elhelyezkedő korona kiindulópontja és a másik szár között mérünk. A mindkét oldalon dárdás trófea esetén a szárak közti legnagyobb belső távolságot mérjük, a koponya hossz tengelyére merőlegesen (ez akár a dárdák hegyénél történő mérést is jelenthet). A terpesztést az átlagos szárhosszhoz viszonyított százalékos aránya ($\text{terpesztés} \times 100 / \text{szárhosszak átlaga}$) alapján pontozzuk:

- 60% alatt 0 pont
- 60-69,9% 1 pont
- 70-79,9% 2 pont
- 79,9% felett 3 pont

Szűk állásúnak, tehát nem szabályosnak minősül a trófea, amennyiben a terpesztésre kapott pontszáma 0.

10. Szín: A következők alapján értékeljük: világosszürke, sárgás vagy mesterségesen színezett (0 pont), szürke vagy középbarna (1 pont), sötétbarna vagy fekete (2 pont).

11. Gyöngyözöttség: A következők szerint pontozható: sima vagy gyenge (0 pont), normális vagy közepes gyöngyözés (1 pont), kifejezett gyöngyözés a teljes agancson (2 pont). A pontozáskor a kifejezett hosszanti barázdák pozitívan értékelendők.

12. Ágvégek: A következők alapján pontozható: tompa vagy pudvás (0 pont), kifent és hegyes, de szürke vagy barna (1 pont), hegyes és fehérre csiszolt (2 pont).

13. Jégágak: Összesen 0-2 pont adható oldalanként a következő kategóriák szerint: 2 és 10 cm között rövid (0 pont); 10,1 és 15 cm között közepes (0,5 pont); 15 cm felett hosszú (1 pont). A hosszt az alapvonal alsó kezdőpontjától az ág külső (vagyis alsó) ívén, az ág hegyéig mérjük.

14. Korona: A koronaágakat a két száron együttvéve értékeljük a 2. táblázat szerint, szem előtt tartva azt, hogy minden, a középágnál feljebb található ág a koronához tartozik. Elsőként az összes koronaág számát, majd a hosszú, végül pedig a közepes koronaágak számát meghatározva kapjuk meg az adható pontszámot. A gyakorlatban a koronára adható pontszámot az OTR számítja ki. A gyakori, általánosnak tekinthető koronaalakulástól eltérő esetekben, amennyiben a bíráló szakmai véleménye

alapján a mért ághosszak alapján kapott pontszám nincs összhangban a korona megjelenésével, ez a pontszám felülírható.

A mérés módja és a hossz kategóriák tekintetében általános szabályként a jégágnál leírtakat kell alkalmazni. A kehelykoronák mérése ettől eltér: azoknál nem az alapvonal végpontjától, a külső íven, hanem egy közös belső kiindulóponttól, az ágak belső oldalán történik a mérés. A tenyeres vagy lapát-jelleget mutató koronák (**5. ábra**) esetében, amennyiben található a lapáton olyan kinövés, amely ágnak minősül és visszavezethető az egységes korona kiindulópontjába, úgy ezen pont és az ágvég közötti szakasz önálló ághosszként mérendő. Amennyiben nem vezethető vissza az egységes korona kiindulópontjába, de más, ágként már figyelembe vett ágba igen, akkor úgy kell eljárni, mint az elágazó koronaág mérése során.

5. ábra Tenyeres vagy lapát-jelleget mutató korona ágainak mérése

Elágazó koronaág esetén a közös szakasz csak az egyik koronaág hosszába mérhető bele. Ilyen ágaknál mindig a korona természetes növekedését kell figyelembe venni, tehát a közös rész azon koronaág részének tekintendő, amelyből a másik „kiágazott”. A kiágazó koronaág hosszát a bírálati adatok rögzítésére szolgáló felületen „-” előjellel kell ellátni.

2. táblázat A gímtrófea koronára adható pontszámának meghatározása

5 koronaág			6 koronaág			7 koronaág			8 koronaág			9 koronaág			10 koronaág			11 koronaág			12+ koronaág		
Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont	Hosszú	Közepes	Pont
0	0	1	0	0	1,5	0	0	2	0	0-1	4	0	0-1	5	0	0-2	6	0	0-2	6,5	0	0-3	7
	1	1,5		1-2	2		1-2	2,5		2-5	4,5		2-6	5,5		3-7	6,5		3-9	7		4-9	7,5
	2-3	2		3	2,5		3-4	3		6-8	5		7-9	6		8-10	7		10-11	7,5		10+	8
	4	2,5		4-5	3		5-6	3,5		0-3	4,5		0-4	5,5		0-4	6,5		0-5	7		0	7
	5	3		6	3,5		7	4		4-7	5		5-8	6		5-9	7		6-10	7,5		1	1-6
1	0	1,5	1	0	2	1	0-1	2,5	2	0-1	4,5	2	0-2	5,5	2	0-1	6,5	2	0-2	7	2	0-3	7,5
	1	2		1-2	2,5		2	2-5		5	3-7		6	2-6		7	3-7		7,5	0-3		7,5	
	2	2,5		3	3		3-5	3,5		6	5,5		0	5,5		7-8	7,5		8-9	8		4-9	8
	3-4	3		4-5	3,5		6	4		0-3	5		1-4	6		0-3	7		0-4	7,5		10+	8,5
2	0	2	2	0	2,5	2	0-1	3	3	4-5	5,5	3	5-6	6,5	3	4-7	7,5	3	5-8	8	3	0	7,5
	1	2,5		1-2	3		2-3	3,5		0-1	5		0-2	6		0-3	7		0-1	7,5		1-6	8
	2	3		3	3,5		4	4		2-4	5,5		3-5	6,5		4-6	7,5		2-7	8		7+	8,5
	3	3,5		4	4		5	4,5		5	0-3		5,5	0		6	0-5		7,5	0-6		8	0-3
3	0-1	3	3	0	3	3	0-1	3,5	6	0-1	5,5	6	1-4	6,5	6	0-4	8	6	0-1	8	4	4+	8,5
	2	3,5		1-2	3,5		2-3	4		2	6		0-3	6,5		0-1	8		2-5	8,5		0	8
4	0	3,5	4	3	4	4	4	4,5	7	0-1	6	7	0-1	6,5	7	2-3	8,5	7	0-4	8,5	5	1-6	8,5
	1	4		0	3,5		0	3,5		8	0		6	2		7	0-2		8,5	8		0-3	8,5
5	0	4	4	1-2	4	4	1	4	8	0-1	7	8	0-1	7	8	0	8,5	8	0-2	9	6	0-4	8,5
				0	4		2-3	4,5					0	7		1	9		10	0-1		9	5+
6	0	4,5	5	0	4	5	0	4	10	0	9	10	0	9	10	0	9,5	10	0-2	9	7	0	8,5
				1-2	4,5		1-2	4,5					0	4		0	9,5		0	9,5		1+	9
7	0	5	6	0	4,5	6	0	4,5	10	0	7	10	0	9	10	0	9,5	10	0-2	9	8	0+	9
				1	5		1	5					0	9,5		0+	9,5						
8	0	5	7	0	5	7	0	5	10	0	7	10	0	9,5	10	0	10	10	0+	10	11	0+	10
				1	5		1	5					0	10		0+	10						
9	0	10	8	0	5	8	0	5	10	0	7	10	0	10	10	0	10	10	0+	10	12	0	10
				1	5		1	5					0	10		0	10						

15. Levonás: Összesen 0-3 pont vonható le a szárok kifejezett aszimmetriájáért (egyenlőtlen állás, eltérő hosszúság), valamint a szem-, jég-, illetve középágak szabálytalan tűzéséért és aszimmetriájáért.

5.1.5. A magyar vadászati hatóság által rögzített további méretek

Koponya hossza: A mérést az állkapocs nélkül végezzük. A koponya hossz tengelyének vonalában megtalálható két legtávolabbi pont távolságát mérjük, a koponya felső részén átfeszített mérőszalaggal.

5.2. Dámszarvas (*Dama dama*)

5.2.1. A dāmtrófea érmes ponthatárai

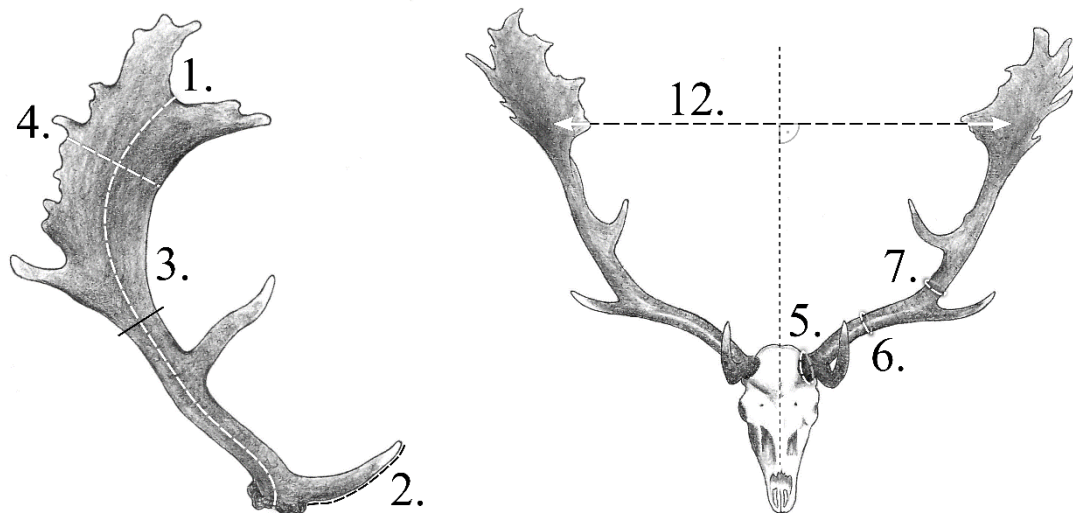
160 (Bronz); 170 (Ezüst); 180 (Arany)

5.2.2. A dāmtrófea bírálati képlete

Mérések									
Paraméter	Méret	Összeg	Átlag	Szorzó	Pontszám				
1. Szárhossz (cm)	jobb	___, _		___, _	X 0,5	___, _			
	bal	___, _							
2. Szemághossz (cm)	jobb	__ , _					__ , _	X 0,25	__ , _
	bal	__ , _							
3. Lapáthossz (cm)	jobb	__ , _					__ , _	X 1,0	__ , _
	bal	__ , _							
4. Lapátszélesség (cm)	jobb	__ , _					__ , _	X 1,5	__ , _
	bal	__ , _							
5. Rózsakörméret (cm)	jobb	__ , _	__ , _	X 1,0	__ , _				
	bal	__ , _							
6. Alsó szárkörméret (cm)	jobb	__ , _	__ , _	X 1,0	__ , _				
	bal	__ , _							
7. Felső szárkörméret (cm)	jobb	__ , _	__ , _	X 1,0	__ , _				
	bal	__ , _							
8. Száraz agancstömeg (kg)	___, _			X 2,0	___, _				
Szubjektív pontok									
9. Szín	0 - 2 pont adható				__ , _				
10. Csipkézettség	0 - 6 pont adható				__ , _				
11. Tömeg, alak, szabályosság	0 - 5 pont adható				__ , _				
Összpontszám levonás nélkül					___, _				
Levonások									
12. Terpesztés (cm)	___, _	Terpesztés aránya (%)	__ , _						
13. Hibás lapátalakulás	0 - 10 pont vonható le				___, _				
14. Nem kívánatos lapátélek	0 - 2 pont vonható le				__ , _				
15. Egyéb szabálytalanságok	0 - 6 pont vonható le				__ , _				
Összes levonás					___, _				
Összpontszám					___, _				

5.2.3. A dāmtrófea méretfelvételi helyei

A **6. ábra** a szárhossz (1.), a szemághossz (2.), a lapáthossz (3.), a lapátszélesség (4.), a rózsakörméret (5.), az alsó szárkörméret (6.), a felső szárkörméret (7.) és a terpesztés (12.) méretfelvételi helyeit mutatja.

6. ábra A dämtrófea méretfelvételi helyei

5.2.4. A mérések elvégzése és a szubjektív pontok meghatározása

1. Szárhossz: A szár (ill. a lapát) külső oldalán, a koszorú alsó szélétől a zárt lapát legmagasabb pontjáig (csipke nélkül) mérjük. A lapáton a mérési vonal egyik pontja sem lehet nagyobb távolságra a lapát elülső szélétől, mint amennyire a lapát felső részén található mérési végpont van. A mérőszalagot nem nyomjuk be a koszorú és a szár szegletébe, helyette a koszorú felső szélétől kb. 3 cm-re nyomjuk rá a szárra. Kisebb lapát-szerű kinövés öble akkor számíthat bele a szárhosszba, ha a kinövés legnagyobb szélessége eléri a teljes lapát legnagyobb szélességének felét. Hasadt lapát esetében a szárhossz mérése szintén azon a lapátfélen folytatható, amelynek legnagyobb szélessége eléri a teljes lapát legnagyobb szélességének felét. Amennyiben ez mindkét lapátfélen teljesül, akkor a nagyobb szárhosszt adó mérés a mérvadó.

2. Szemághossz: A koszorú felső szélétől, az ág külső (vagyis alsó) ívén, az ág hegyéig mérjük.

3. Lapáthossz: Pontosan a szárhossz mérésének vonalán – a zárt lapát legmagasabb pontjáig (csipke nélkül) – mérjük, abból a pontból kiindulva, ahol a felső szárkörméretnél 1 cm-rel nagyobb körméret mérhető. Amennyiben a felső szárkörméret meghaladja az alsó szárkörméret 130%-át, a mérés a középág és a lapát hossz tengelyeinek metszéspontjától indul. Hiányzó középág esetén attól a ponttól kell indítani a mérést, ahol a szemág és a lapát között mérhető legkisebb körméretnél 1 cm-rel nagyobb körméret mérhető.

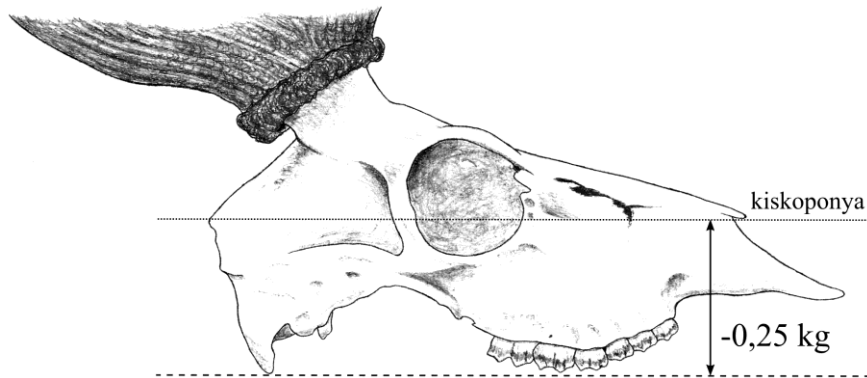
4. Lapátszélesség: A lapát hossz tengelyére merőlegesen, a legszélesebb helyen (csipke nélkül) mérjük úgy, hogy a lapátot – a mérőszalagot végig szorosán rányomva – körbemérjük, majd a körméretet megfelelően számítjuk ki a lapátszélességet (a gyakorlatban az OTR felületén a körméretet kell megadni, a szélesség számítását a rendszer végzi). A mérőszalag nem haladhat át hasadás felett. Amennyiben a lapát belső oldalán hosszanti él található, a mérőszalagot a belső oldalon nem nyomjuk szorosán a lapát felületére, hanem az élen „sátorszerűen” átfeszítjük azt. Ahol „cápfog” vagy belső csipke található, a szélesség számításához szükséges körméretet alatta és felette elvezetve is megmérjük, majd a kisebb értéket vesszük számításba.

5. Koszorúkörméret: A koszorú külső ívén mérjük úgy, hogy a mérőszalagot nem nyomjuk be a gyöngyök közé és a kisebb befűződésekbe.

6. Alsó szárkörméret: A szemág (hiányzó szemág esetén a koszorú) és a középág közötti legvékonyabb helyen mérjük. Hiányzó középág esetén a szemág és a lapát között végezzük a mérést, ilyenkor az alsó és a felső szárkörméret megegyezik.

7. Felső szárkörméret: A középág és a lapát közötti legvékonyabb helyen mérjük. A bírálati pontszámában legfeljebb az alsó szárkörméret 130%-a vehető számításba. Az OTR felületén ilyen esetben is a teljes körméretet kell feltüntetni, a pontszámítás korrekcióját a rendszer végzi.

8. Száraz agancstömeg: A bírálati lapon a kiskoponyás, orrcsonttal mért tömeget kell feltüntetni. Nagykoponyás trófea esetén -0,25 kg korrekciót kell alkalmazni (7. ábra). Ezt a korrekciót a gyakorlatban az OTR végzi, abban a teljes nagykoponyás tömeget kell megadni.

7. ábra A dártrófea száraz tömegének korrekciója

9. Szín: A következők szerint pontozható: világossárga vagy mesterségesen színezett (0 pont), szürke vagy középbarna (1 pont), sötétbarna vagy majdnem fekete (2 pont). A szín értékelésekor a lapát belső és külső oldala is számít.

10. Csipkézettség: Összesen 0-6 pont, lapátonként 0-3 pont adható a következő kritériumok alapján: kevés rövid csipke (0 pont), a lapát 1/3-a csipkézett (1 pont), a lapát 2/3-a csipkézett (2 pont), az elülső éltől eltekintve a teljes lapát csipkézett (3 pont).

11. Tömeg, alak, szabályosság: A trófea tömegére 0-3 pont adható a következő osztályok szerint:

- 2,75 kg alatt 0 pont
- 2,75-3,00 kg 1 pont
- 3,01-3,25 kg 2 pont
- 3,25 kg felett 3 pont

További 0-2 pont adható összesen a széles és teljes, valamint szimmetrikus lapátokért, és szép szemágakért.

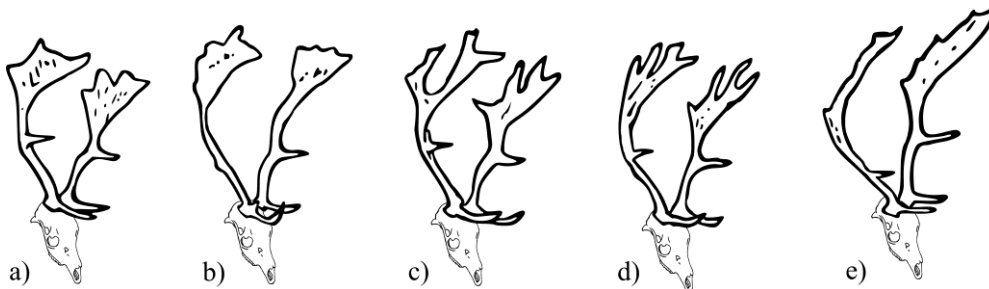
12: Levonás elégtelen terpesztésért: A terpesztést a koponya hossz tengelyére merőlegesen (ill. a koponyatető síkjával párhuzamosan), a száruk között megtalálható legnagyobb belső távolságnál mérjük onnan kiindulva, ahol a lapáthossz és -szélesség mérési vonalai metszik egymást. Egyenlőtlen magasságban található pontok esetén mindkét pont és a másik lapát között elvégezzük a mérést, és a nagyobb terpesztést vesszük számításba. A terpesztés az átlagos szárhosszhoz viszonyított százalékos aránya (terpesztés \times 100 / szárhosszak átlaga) alapján sújtható pontlevonással:

- 85% felett 0 pont
- 80-84,9% -1 pont
- 75-79,9% -2 pont
- 70-74,9% -3 pont

- 65-69,9% -4 pont
- 60-64,9% -5 pont
- 60% alatt -6 pont

Szűk állásúnak, tehát nem szabályosnak minősül a trófea, amennyiben a terpesztésére alkalmazott levonás -6 pont.

13. Levonás hibás lapátalakulásért: Összesen 0-10 pont, oldalanként 0-5 pont vonható le a következő lapátformákért: gyémánt vagy háromszög alakú lapát (1-3 pont), elágazó vagy hasadt lapát (2-4 pont), szaggatott vagy szabdalt lapát (3-5 pont), kard alakú lapát (4-5 pont). A hibás lapátalakulásokat a **8. ábra** szemlélteti.

8. ábra Gyémánt (a), háromszög (b), hasadt (c), szabdalt (d) és kard (e) alakú dámlapát

14. Levonás nem kívánatos lapátélekért: Összesen 0-2 pont vonható le pudvás, repedezett lapátélekért.

15. Levonás egyéb szabálytalanságokért: Összesen 0-6 pont vonható le a szárak kifejezett aszimmetriájáért (egyenlőtlen állás, eltérő hosszúság), valamint a szem-, illetve középágak szabálytalan tűzéséért és aszimmetriájáért, és az egyoldali jégágért vagy sarkantyúért.

5.2.5. A magyar vadászati hatóság által rögzített további méretek

Koponya hossza: A mérést az állkapocs nélkül végezzük. A koponya hossz tengelyének vonalában megtalálható két legtávolabbi pont távolságát mérjük, a koponya felső részén átfeszített mérőszalaggal.

5.3. Őz (*Capreolus capreolus*)

5.3.1. Az őztrófea érmes ponthatárai

105 (Bronz); 115 (Ezüst); 130 (Arany)

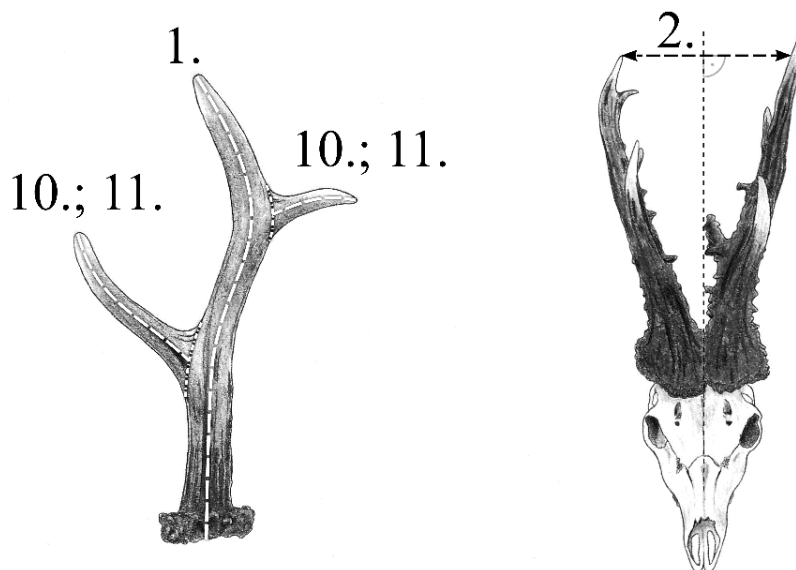
5.3.2. Az őztrófea bírálati képlete

Mérések						
Paraméter		Méret	Összeg	Átlag	Szorzó	Pontszám
1.	Szárhossz (cm)	jobb	---,--		---,---	X 0,5
		bal	---,--			
2.	Terpesztés (cm)	---,--	Terpesztés aránya (%)		---,---	--
3.	Száraz agancstömeg (g)	---			X 0,1	---,--
4.	Agancs köbtartalma (cm ³)	---			X 0,3	---,--
Szubjektív pontok						
5.	Szín	0 - 4 pont adható				--,--
6.	Gyöngyözöttség	0 - 4 pont adható				--,--
7.	Koszorú	0 - 4 pont adható				--,--
8.	Ágvégek	0 - 2 pont adható				--,--
9.	Forma és szabályosság	0 - 3 pont adható				--,--
10.	Ágak	0 - 2 pont adható				--,--
			Összpontszám levonás nélkül			---,---
11.	Levonás	0 - 5 pont vonható le				--,--

Összpontszám	---,---
---------------------	---------

5.3.3. Az őztrófea méretfelvételi helyei

A 9. ábra a szárhossz (1.), a terpesztés (2.) és az elülső, valamint a hátsó ág (10.; 11.) méretfelvételi helyeit mutatja.

9. ábra Az őztrófea méretfelvételi helyei

5.3.4. A mérések elvégzése és a szubjektív pontok meghatározása

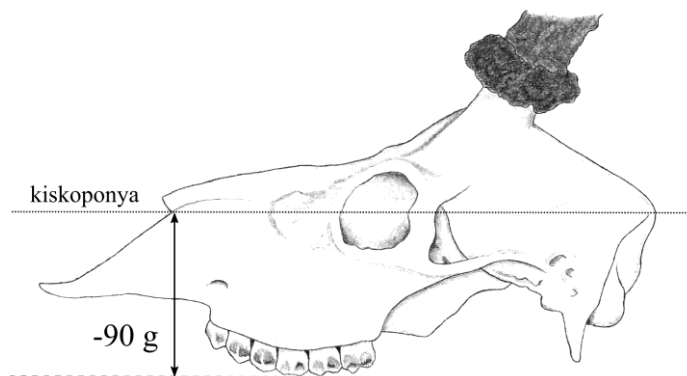
1. Szárhossz: A szár külső oldalán, a koszorú alsó szélétől a vezérág, vagyis a szár csúcsáig mérjük úgy, hogy a mérőszalag a szár középvonalában fut és követi annak ívét. A mérőszalagot nem nyomjuk be a koszorú és a szár szegletébe, helyette a koszorú felső szélétől kb. 2 cm-re nyomjuk rá a szárra.

2. Terpesztés: A koponya hossz tengelyére merőlegesen (ill. a koponyatető síkjával párhuzamosan), a szárok között megtalálható legnagyobb belső távolságnál mérjük attól függetlenül, hogy az a szárok csúcsánál, vagy – befelé ívelő szárok esetén – annál lejjebb található. A terpesztést az átlagos szárhosszhoz viszonyított százalékos aránya (terpesztés \times 100 / szárhosszak átlaga) alapján pontozzuk:

•	30% alatt	0 pont
•	30-34,9%	1 pont
•	35-39,9%	2 pont
•	40-44,9%	3 pont
•	45-75%	4 pont
•	75% felett	0 pont

Szűk állásúnak, tehát nem szabályosnak minősül a trófea, amennyiben a terpesztés aránya 30% alatti, ezért a terpesztésre kapott pontszáma 0. Túlterpesztettnek, tehát nem szabályosnak minősül a trófea, amennyiben a terpesztés aránya 75% feletti, ezért a terpesztésre kapott pontszáma 0.

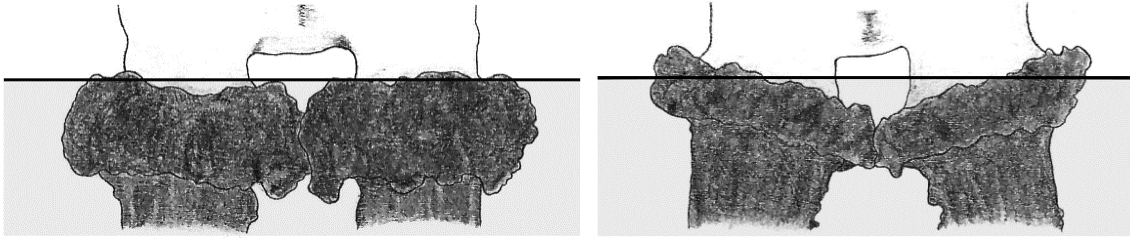
3. Száraz agancstömeg: A bírálati lapon a kiskoponyás, orrsonttal mért tömeget kell feltüntetni. Nagykoponyás trófea esetén -90 g korrekciót kell alkalmazni (**10. ábra**). Ezt a korrekciót a gyakorlatban az OTR végzi, abban a teljes nagykoponyás tömeget kell megadni.

10. ábra Az őztrófea száraz tömegének korrekciója

4. Agancs köbtartalma: Mivel az agancs formája változatos, és térfogata közvetlenül nem mérhető, két tömegmérésen keresztül közvetve mérjük (a kiszorított víz térfogatát számítjuk ki, ami az agancs térfogatával megegyezik). A gyakorlatban elvégzett számítás a következő példával illusztrálható: Adott egy 507 g száraz tömegű őzbaktrófea, melyet a megfelelő módon vízbe merítve 310 g-nak mérünk. Ebben az esetben az agancs térfogata úgy áll elő, hogy a száraz tömegből kivonjuk a vízben mért tömeget, majd a mértékegységet g-ról cm^3 -re módosítjuk (ezt a víz 1 g/cm^3 -es sűrűsége teszi lehetővé), tehát a köbtartalom 197 cm^3 .

A vízbemerítést úgy kell végezni, hogy az agancstövek és a koponya ne érjenek a vízbe. Amennyiben a koszorúk alsó pereme nem párhuzamos a koponyatetővel (vagyis „ferdén” állnak a koszorúk), az agancstő akkora részének bemerítésére kell törekedni, ami „megegyező” térfogatú a koszorú vízből kiálló részének térfogatával (**11. ábra**).

11. ábra Az özágancs vízbemerítése különböző rózsaaállítások esetén

5. Szín: A következő kategóriákat különböztetjük meg: világos vagy mesterségesen színezett (0 pont), sárga vagy világosbarna (1 pont), középbarna (2 pont), sötétbarna (3 pont), nagyon sötét barna vagy fekete (4 pont).

6. Gyöngyözöttség: A következők alapján pontozható: sima, szinte gyöngyözés nélküli (0 pont), gyenge gyöngyözés, ill. gyöngyözés az agancs felső részének kevesebb, mint egyharmadán (1 pont), közepes gyöngyözés, ill. gyöngyözés az agancs felső részének több, mint felén (2 pont), erőteljes gyöngyözöttség, ill. sok apró gyöngy az agancs felső részének teljes felületén vagy nagy gyöngyök az agancs felső részének több, mint kétharmadán (3 pont), nagyon erős gyöngyözés az agancs teljes felületén (4 pont).

7. Koszorú: A koszorúk magasságát és szélességét egyaránt értékeljük a következők szerint: gyenge, alacsony és keskeny (0 pont), közepes, zsinórszerű és gyengén gyöngyözött (1 pont), jó, gyűrűjellelű és kellően magas (2 pont), erős, magas és széles (3 pont), nagyon erős, magas és széles (4 pont).

8. Ágvégék: A következő csoportok szerint pontozható: tompa, szürke, pudvás (0 pont), mérsékelten hegyes és kevésbé kifent (1 pont), hegyes és fehérre csiszolt (2 pont).

9. Forma és szabályosság: Előlnézetből 0-1,5 pont adható a két szár szimmetriájára és az ágak egyező tűzésére. Oldalnézetből szintén 0-1,5 pont adható a két szár párhuzamos állására és az ágparek egyező tűzésére. Az oldalnézetből nem párhuzamos állású száakkal rendelkező trófea megnevezése „lépegetős”.

10. Ágak: A két elülső és a két hátsó ágat értékelve összesen 0-2 pont adható, áganként a következő kategóriák szerint: 2,5 és 5 cm között közepes (0 pont); 5 cm felett hosszú (0,5 pont). A hosszt az ág külső ívén, az alapvonal felezőpontjától az ág hegyéig mérjük.

11. Levonás: A két elülső és a két hátsó ágat értékelve összesen 0-2 pont vonható le, áganként a következő kategóriák szerint: 2,5 és 5 cm között közepes (-0 pont); 2,5 cm alatt rövid (-0,5 pont). A hosszt az ág külső ívén, az alapvonal felezőpontjától az ág hegyéig mérjük. További 0-3 pont vonható le a következőkért: aszimmetria előlnézetből (-1 pont), aszimmetria oldalnézetből (-1 pont), nemkívánatos agancsalakulás, pl. csavarodott vagy hajlott száak (-1 pont).

5.4. Muflon (*Ovis musimon*)

5.4.1. A muflontrófea érmes ponthatárai

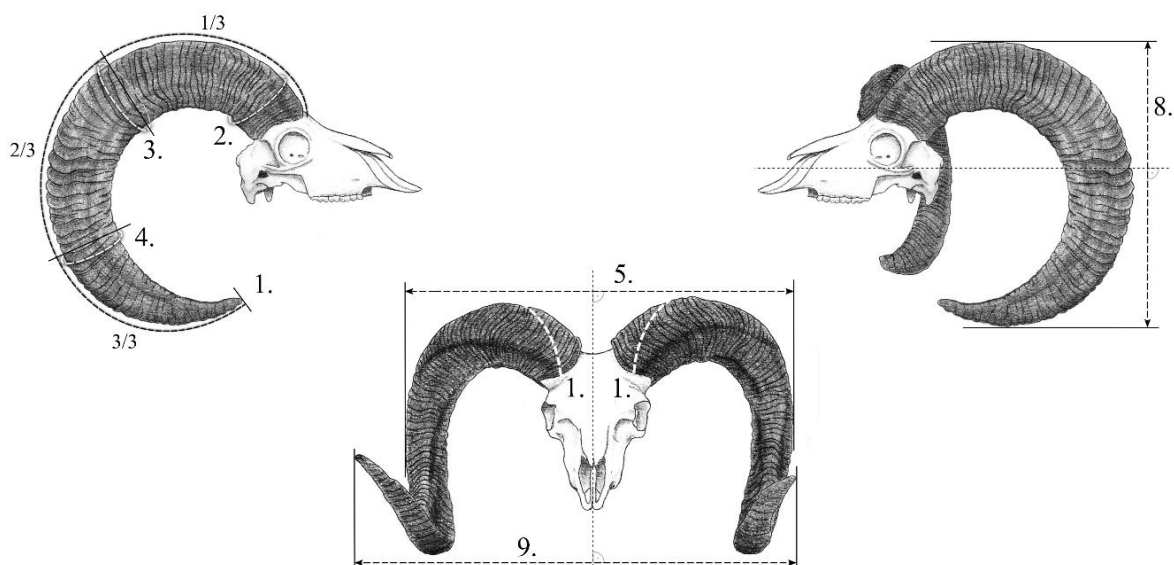
185 (Bronz); 195 (Ezüst); 205 (Arany)

5.4.2. A muflontrófeák bírálati képlete

Mérések							
Paraméter		Méret	Összeg	Átlag	Szorzó	Pontszám	
1.	Csigahossz (cm)	jobb	---,--		---	X 1,0	---
		bal	---,--				
2.	I. szarvkörméret (cm)	jobb	--,--		--	X 1,0	--
		bal	--,--				
3.	II. szarvkörméret (cm)	jobb	--,--		--	X 1,0	--
		bal	--,--				
4.	III. szarvkörméret (cm)	jobb	--,--		--	X 1,0	--
		bal	--,--				
5. Terpesztés (cm)		---				X 1,0	---
Szubjektív pontok							
6. Szín		0 - 3 pont adható				--	
7. Gyűrűzöttség		0 - 3 pont adható				--	
8. Csavarodottság		0 - 5 pont adható				--	
			Összpontszám levonás nélkül			---	
9. Levonás		0 - 5 pont vonható le				--	
Összpontszám						---	

5.4.3. A muflontrófea méretfelvételi helyei

A 12. ábra a csigahossz (1.), az I-III. szarvkörméret (2-4.), a terpesztés (5.), a csavarodottság (8.) és a szarvvégek távolságának (9.) méretfelvételi helyeit mutatja.

12. ábra A muflontrófea méretfelvételi helyei

5.4.4. A mérések elvégzése és a szubjektív pontok meghatározása

1. Csigahossz: A szarv alapjától (legelöl és legegységesebb lévő pontjától) a szarv hegyéig mérjük úgy, hogy a mérőszalag végigkövesse a csiga külső ívét. A mérőszalagot a kezdőponttól a lehető legrövidebb úton, de törés nélkül vezetjük át a csiga külső élére. Törött szarvvég esetén csak a meglévő rész mérhető.

2-4. I.; II.; III. Szarvkörméret: Mérőszalaggal, a csiga hossza alapján kijelölt – egyenlő hosszúságú – harmadok legvastagabb részein mérjük. Amennyiben a legnagyobb körméret egy megvastagodott évgűrűn mérhető, azt szabályos mérési helynek tekintjük. A csiga repedése következtében rendellenesen szétnyílt szakasz nem tekinthető szabályos mérési helynek a körméret tekintetében.

5. Terpesztés: Átlaló segítségével, a koponya hossz tengelyére merőlegesen (ill. a koponyatető síkjával párhuzamosan) mérjük a két szarv külső oldalai közötti legnagyobb távolságon. A szarvvégek távolsága nem számít bele a terpesztésbe, tehát abban az esetben is a szarvoldalak között végezzük a mérést, ha a kifelé hajló szarvvégek nagyobb terpesztést adnának.

6. Szín: A következő kategóriákat különböztetjük meg: világossárga vagy mesterségesen színezett (0 pont), világosbarna (1 pont), közép barna (2 pont), sötétbarna vagy fekete (3 pont).

7. Gyűrűzöttség: A következők szerint pontozható: sima, a befűződések nagyon ritkák vagy teljesen hiányoznak (0 pont); gyengén, kevésbé sűrűn barázdált (1 pont); sűrűn és kifejezetten barázdált (2 pont); nagyon sűrűn és nagyon erősen barázdált az egész szarvon (3 pont).

8. Csavarodottság: Átlalóval mérjük, a koponya hossz tengelyére merőlegesen, a szarv legmagasabban és legalacsonyabban lévő pontja között. A két oldali mérést átlagolva 0-5 pont adható az alábbiak szerint:

- 26 cm alatt 0 pont
- 26 cm – 26,95 cm 1 pont
- 27 cm – 27,95 cm 2 pont
- 28 cm – 28,95 cm 3 pont
- 29 cm – 29,95 cm 4 pont
- 29,95 cm felett 5 pont

9. Levonás: Aszimmetrikus, szabálytalan ívű csigákért 0-2 pont vonható le. A C-index (a terpesztés és a szarvvégek közötti távolság hányadosa) értékéért 0-3 pont vonható le a következők alapján: 2,50-től 2,69-ig 1 pont, 2,70-től 2,89-ig 2 pont, 2,9-től pedig 3 pont. A 0,70 vagy annál kisebb C-index rendellenes tróféát jelez, ami kizárandó a bírálatból. A szarvvégek távolságát a koponya hossz tengelyére merőlegesen (ill. a koponyatető síkjával és a terpesztés mérési síkjával párhuzamosan) mérjük a két szarv csúcsa között. Törött szarvvégek esetében a szarv, illetve a törött felület középvonalát kell figyelembe venni a mérés során.

5.5. Vaddisznó (*Sus scrofa*)

5.5.1. A vaddisznótrófea érmes ponthatárai

110 (Bronz); 115 (Ezüst); 120 (Arany)

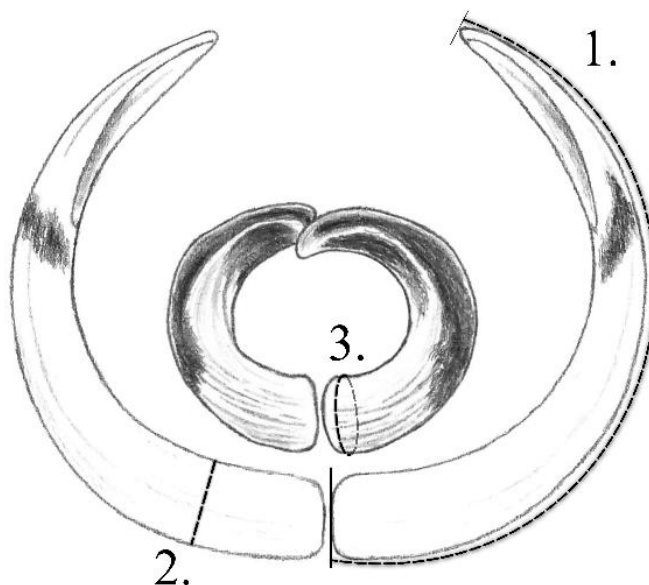
5.5.2. A vaddisznótrófea bírálati képlete

Mérések						
Paraméter		Méret	Összeg	Átlag	Szorzó	Pontszám
1. Nagyagyar hossza (cm)	bal	--,'--		--,'--	X 1,0	--,'--
	jobb	--,'--				
2. Nagyagyar szélessége (mm)	bal	--,'--		--,'--	X 3,0	--,'--
	jobb	--,'--				
3. Kisagyar körmérete (cm)	bal	--,'--	--,'--		X 1,0	--,'--
	jobb	--,'--				
Szubjektív pontok						
4. Nagyagyar	0 - 2 pont adható					--,'--
5. Kisagyar	0 - 3 pont adható					--,'--
			Összpontszám levonás nélkül		---,'--	
6. Levonás	0 - 10 pont vonható le					--,'--

Összpontszám	---,'--
---------------------	---------

5.5.3. A vaddisznótrófea méretfelvételi helyei

A 13. ábra a nagyagyar hosszának (1.), a nagyagyar szélességének (2.) és a kisagyar körméretének (3.) méretfelvételi helyeit mutatja.

13. ábra A vaddisznótrófea méretfelvételi helyei

5.5.4. A mérések elvégzése és a szubjektív pontok meghatározása

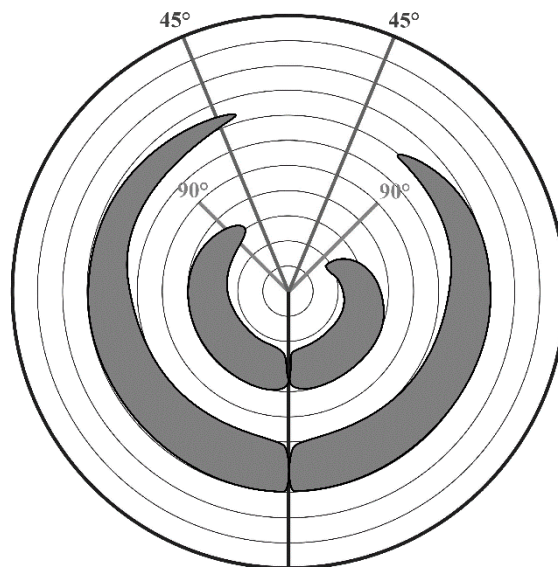
1. Nagyagyar hossza: Az agyar külső ívén, a gyökéralapi rész és az agyar hegye között mérjük. Törött agyarnál csak a meglévő rész mérhető. Szétszedhetetlenül befoglalt trófea esetén csak az agyar foglalatán kívüli része mérhető.

2. Nagyagyar szélessége: Tolómérővel mérjük a legszélesebb helyen (nem feltétlenül a gyökéralapi résznél található). A rendellenes kinövések nem mérhetőek a szélességbe.

3. Kisagyar körmérete: A legvastagabb részen mérjük úgy, hogy a mérőszalagot nem nyomjuk bele az agyar vájataiba. Az esetleges rendellenes kinövések nem mérhetőek a körméretbe.

4. Nagyagyar: Oldalanként 0,5-0,5 pont adható a koptatási felület szegleténél, az állkapocsból kiálló részen megjelenő sötétbarna vagy fekete színeződésért. Oldalanként további 0,5-0,5 pont adható abban az esetben, ha az agyarak egy befoglaló körbe illesztve elérik vagy túlnyúlnak a **14. ábrán** látható, 45°-ot bezáró segédvonalakon, valamint szabályos körívet mutatnak a külső felületükön, hegyük ép, nincsenek rajtuk hosszanti barázdák, a koptatási felületük hossza pedig meghaladja az 5 cm-t.

5. Kisagyar: Oldalanként 0,5-0,5 pont adható a koptatási felület sötétbarna vagy fekete színéért. Oldalanként további 0,5-0,5 pont adható abban az esetben, ha az agyarak egy befoglaló körbe illesztve elérik vagy túlnyúlnak a **14. ábrán** látható, 90°-ot bezáró segédvonalakon, valamint szabályos körívet mutatnak a külső felületükön. Újabb 1 pont adható, ha a két kisagyar hegye egy befoglaló körbe illesztve összeér vagy átfed egymással.

14. ábra A nagy- és kisagyarak formájának értékelését segítő sablon használata

6. Levonás: Összesen 0-3 pont vonható le a nagyagyarak koptatási felületének elégtelen hosszúért a következők szerint: 4 cm alatt oldalanként 1,5-1,5 pont; 4,1-5 cm között oldalanként 0,5-0,5 pont. További 0-3 pont vonható le a nagyagyarak eltérő hosszúért, szélességéért és formájáért. Szintén 0-3 pont vonható le a kisagyarak eltérő hosszúért és formájáért. Végül 0-1 pont vonható le a nagy- és kisagyarak közötti egyensúly hiányáért, a köztük lévő aránytalanságért.

5.6. Ragadozók (*Carnivora*)

5.6.1. A ragadozókoponya érmes ponthatárai

Vörös róka (*Vulpes vulpes*): 24,0 (Bronz); 24,5 (Ezüst); 25,0 (Arany)

Aranysakál (*Canis aureus*): 25,0 (Bronz); 25,5 (Ezüst); 26,0 (Arany)

Borz (*Meles meles*): 22 (Bronz); 22,5 (Ezüst); 23,0 (Arany)

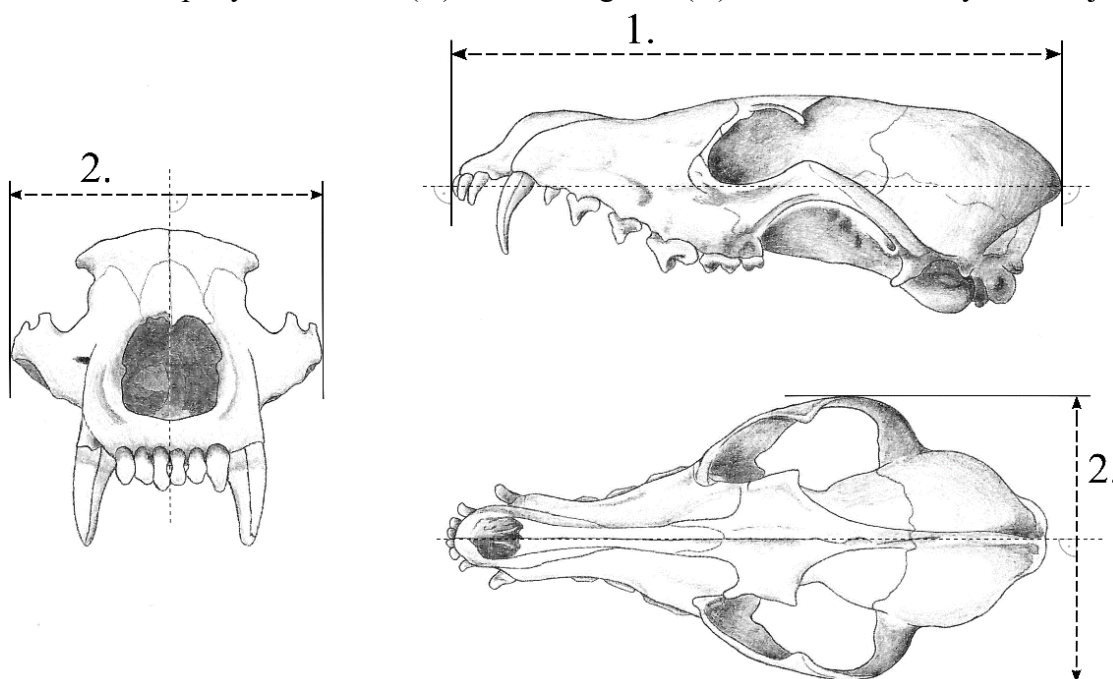
5.6.2. A ragadozókoponya bírálati képlete

Mérések				
	Paraméter	Méret	Szorzó	Pontszám
1.	Koponya hossza (cm)	-- , --	X 1,0	-- , --
2.	Koponya szélessége (cm)	-- , --	X 1,0	-- , --

Összpontszám	-- , --
--------------	---------

5.6.3. A ragadozókoponya méretfelvételi helyei

A 15. ábra a koponya hosszának (1.) és szélességének (2.) méretfelvételi helyeit mutatja.

15. ábra A ragadozókoponya méretfelvételi helyei

5.6.4. A mérések elvégzése

1. Koponya hossza: A mérést az állkapocs nélkül, tolómérővel végezzük. A koponya hossz tengelyének vonalában megtalálható két legtávolabbi pont távolságát mérjük a nyakszirti taréj és a koponya elülső része között. A nem szokványos szögben előre álló fogak normál állásnál előrébb elhelyezkedő részei nem mérhetők bele a távolságba. A fogak hiánya esetén a koponya legelőrébb lévő pontjáig végezhető a mérés.

2. Koponya szélessége: A mérést tolómérővel, a koponya hossz tengelyére merőlegesen végezzük a legszélesebb helyen.

5.7. Szikaszarvas (*Cervus nippon*)

5.7.1. A szikatrófea érmes ponthatárai

Japán szikaszarvas (*Cervus nippon nippon*): 225 (Bronz); 240 (Ezüst); 255 (Arany)

Dybowski szikaszarvas (*Cervus nippon hortulorum*): 300 (Bronz); 350 (Ezüst); 400 (Arany)

5.7.2. A szikatrófea bírálati képlete

Mérések						
Paraméter		Terpesztés	Jobb	Bal	Különbség	
1.	Belső terpesztés (cm)	---'--	szárhosszak átlagával összevetendő		---'--	
2.	A szemág és harmadik ág közti rendellenes ágak összegzett hossza - Σ				---'--	
3.	Szárhossz (cm)		---'--	---'--	---'--	
4.	Szemághossz (cm)		--'--	--'--	--'--	
5.	Középághossz (cm)		--'--	--'--	--'--	
6.	A harmadik (belső) ág hossza (cm)		--'--	--'--	--'--	
7.	További (korona)ágak hossza (cm)		első	--'--	--'--	--'--
8.			második	--'--	--'--	--'--
9.			harmadik	--'--	--'--	--'--
10.	Alsó szárkörméret (cm)		--'--	--'--	--'--	
11.	Felső szárkörméret (cm)		--'--	--'--	--'--	
Oszlopok összegei			---'--	---'--	---'--	---'--
Összpontszám számítása			1. + 2. + 3. oszlop	- 4. oszlop	Összpontszám	
		---'--	---'--	---'--		

5.7.3. A mérések elvégzése

1. Belső terpesztés: A szárok közti legnagyobb belső távolságot mérjük a második (középág) és harmadik (belső) ágak közötti szakasznál, a koponya hossztengelyére merőlegesen. Hiányzó harmadik ág esetén a második ág (középág) és a szár csúcsa közti távolság felénél kezdődik a mérés. Amennyiben a terpesztés meghaladja a szárhosszak átlagát (bal szárhossz + jobb szárhossz / 2), akkor a szárhossz és a terpesztés különbségét a „Különbség” oszlopban fel kell tüntetni.

Példa: a bal szárhossz 45,0 cm, a jobb szárhossz 40,0 cm, így az átlagos szárhossz 42,5 cm. A belső terpesztés 46,0 cm. A 46,0 cm az első oszlopban, a 3,5 cm (46,0 cm – 42,5 cm) pedig a „Különbség” oszlopban kerül rögzítésre.

2. Az első (szemág) és harmadik ág közti rendellenes ágak összegzett hossza: A bal és jobb száron található rendellenes (a szemág és a harmadik ág között, a szár hátsó részén található) ágak hosszainak összege a „Különbség” oszlopban kerül rögzítésre.

3. Szárhossz: A szárhosszt a külső íven, a koszorú alsó peremétől a szár csúcsáig mérjük.

4. Szemághossz: A koszorú felső peremétől, az ág alsó ívén, az ág csúcsáig mérjük. Amennyiben az ág több, mint 5 cm-rel a koszorú felett ered, akkor a mérés kezdőpontja az ág kiindulási pontja.

5. Középághossz: A mérést a külső oldalon, az alapvonal felezőpontjától, az ág középvonalában, az ág csúcsáig végezzük.

6. A harmadik (belső) ág hossza: A mérést az elülső oldalon, az alapvonal felezőpontjától, az ág középvonalában, az ág csúcsáig végezzük.

7. További ágak hossza – első, második, harmadik koronaág: Amennyiben megtalálható, az első, második és harmadik koronaág hosszát a harmadik (belső) ág hosszával megegyező módon mérjük. A szár csúcsa nem minősül koronaágnak.

8. Alsó szárkörméret: A szemág és a középag között, a szár legvékonyabb részén mérjük.

9. Felső szárkörméret: A középag és a villa között, a szár legvékonyabb részén mérjük. Amennyiben nem található villa, a mérést a második ág (középag) és a szár csúcsa közti távolság felénél végezzük. Ilyen esetben a középag felső részét vesszük figyelembe, ahol szögfelező módszert alkalmazunk.

6. További információk

Jelen dokumentumot az Országos Trófeabíró Testület az alábbi egyetemi jegyzet felhasználásával készítette: Kovács, I., Tóth, B., Bleier, N., Beregi, A., Szabó, Z., Csányi, S. (2020): Trófeabírálat. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók számára. Szent István Egyetem, Vadvilág Megőrzési Intézet, Gödöllő. 73 p.

A ritka és különleges trófeaalakulások esetén alkalmazandó mérési módszerek bemutatása az Országos Trófeabíró Rendszer felületén található

A Fajtaoltalmi Nonprofit Kft. közleménye a 2025. évi őszi vetésekhez

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény – az EU rendeleteinek megfelelően – szabályozza a növényfajta-oltalomból eredő (Farm Saved Seed - FSS) díjigényt:

„109/A.§ (1) A mezőgazdasági termelő – a hibridek és szintetikus fajták kivételével – a jogosult engedélye nélkül saját gazdaságában szaporítás céljából hasznosíthatja a betakarításból származó olyan terményt, amelyhez a (2) bekezdésben meghatározott növényfajokhoz tartozó, növényfajta-oltalom alatt álló növényfajta vetőmagjának vagy vetőgumójának (a továbbiakban együtt: vetőmag) saját gazdaságában való elvetésével jutott hozzá. E hasznosításra tekintettel – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a jogosultat méltányos összegű díjazás illeti meg.”

A gazdálkodói privilégium és a jogosulti díjigény előzetes magalapozására a Fajtaoltalmi Nonprofit Kft. az alábbiakban közzéteszi a megbízási szerződéseibe foglalt, általa képviselt fajták 1 hektárra eső jogdíj kiszámításához szükséges, megbízó által ajánlott vetőmagmennyiséget és tömegegységre vetített licenszdíj-mértéket.

A visszavetett vetőmag (utántermesztett vetőgumó) utáni „díjfizetési kötelezettség nem terheli azt a mezőgazdasági termelőt, aki szántóföldi növénytermesztéssel 20 hektárnál –, illetve burgonya esetében 1 hektárnál – kisebb területen foglalkozik”.

Növényfaj 1995. évi XXXIII. Tv. 109/A§ (2) bek. szerinti megnevezése	Oltalmazott fajta	Ajánlott vetési mennyiség Kg/ha	Legalacsonyabb szaporítási fokú fémzárolt vetőmag terméséből visszafogott vetőmag után fizetendő licenrdj Ft/tonna+ÁFA	Nettó Ft/ha +ÁFA	Bruttó Ft/ha
Őszi árpa	Adalina	220	10 000	2 200	2 794
	Alora	180	5 500	990	1 257
	Arizona	210	7 500	1 575	2 000
	Axioma	180	5 500	990	1 257
	Basalt	200	6 900	1 380	1 753
	Bente	180	12 000	2 160	2 743
	Bordeaux	220	6 500	1 430	1 816
	Calypso	200	11 000	2 200	2 794
	Carioca	180	5 500	990	1 257
	Carmina	220	9 000	1 980	2 515
	Casanova	200	11 000	2 200	2 794
	Claudia	220	11 000	2 420	3 073
	Daisy	200	7 500	1 500	1 905
	Daxor	200	6 900	1 380	1 753
	Etincel	200	11 000	2 200	2 794
	Faktor	220	6 500	1 430	1 816
	Fascination	180	12 000	2 160	2 743
	Finola	180	5 500	990	1 257
	Gigga	200	6 900	1 380	1 753
	GK Aréna	200	9 000	1 800	2 286
	GK Foxy	200	9 000	1 800	2 286
	GK Judy	200	9 000	1 800	2 286
	GK Matador	200	9 000	1 800	2 286
	GK Rodeó	200	9 000	1 800	2 286
	Hajna	220	7 200	1 584	2 012
	Heike	180	5 500	990	1 257
	Heves	210	8 000	1 680	2 134
	Integral	200	7 500	1 500	1 905
	Jakubus	180	12 000	2 160	2 743
	Jup	200	14 000	2 800	3 556
	KG Apavár	215	7 400	1 591	2 021
	KG Nagykun	215	7 400	1 591	2 021
	KG Puszta	230	7 400	1 702	2 162
KH Anatólia	215	11 000	2 172	2 758	
KH Korsó	230	11 000	2 530	3 213	
KH Tas	200	11 000	2 200	2 794	

KWS Astaire	200	8 120	1 624	2 062
KWS Donau	200	11 500	2 300	2 921
KWS Glacier	200	8 120	1 624	2 062
KWS Higgins	200	8 120	1 624	2 062
KWS Kosmos	200	8 120	1 624	2 062
KWS Meridian	200	8 000	1 600	2 032
KWS Scala	200	11 500	2 300	2 921
KWS Tardis	200	8 120	1 624	2 062
KWS Tenor	200	8 000	1 600	2 032
Leopard	200	10 000	2 000	2 540
LG Arlety	250	7 500	1 875	2 381
LG Capricorn	220	7 800	1 716	2 179
LG Triumph	220	7 800	1 716	2 179
LG Zebra	220	7 800	1 716	2 179
LG Zorica	220	7 800	1 716	2 179
Livada	180	5 500	990	1 257
Mascott	200	7 500	1 500	1 905
Melia	200	14 000	2 800	3 556
Merle	200	11 500	2 300	2 921
Monique	180	12 000	2 160	2 743
Monroe	220	10 000	2 200	2 794
Multie	200	10 000	2 000	2 540
Mv Initium	220	8 000	1 760	2 235
Paradies	180	12 000	2 160	2 743
Paso	220	7 500	1 650	2 096
Patina	210	7 000	1 470	1 867
Piroska	180	5 500	990	1 257
Quadriga	200	7 500	1 500	1 905
Rendance	200	10 000	2 000	2 540
Sandra	200	11 500	2 300	2 921
Sensation	180	12 000	2 160	2 743
Sevilla	180	5 500	990	1 257
SU Ellen	180	12 000	2 160	2 743
SU Hetti	180	12 000	2 160	2 743
SU Jule	200	11 500	2 300	2 921
SU Laubella	180	12 000	2 160	2 743
Suez	220	10 000	2 200	2 794
SY Tepee	200	10 000	2 000	2 540
Tasja	220	10 000	2 200	2 794
Teuto	200	7 500	1 500	1 905
Tiffany	200	11 500	2 300	2 921
Vanessa	200	11 500	2 300	2 921
Viktoria	220	8 000	1 760	2 235

	Violetta	200	11 500	2 300	2 921
	Zenek	200	7 500	1 500	1 905
Őszi borsó	Ascension	100	18 000	1 800	2 286
	Assas	100	18 000	1 800	2 286
	Asteroid	100	18 000	1 800	2 286
	Aviron	200	13 000	2 600	3 302
	Balltrap	200	13 000	2 600	3 302
	Dexter	180	15 000	2 700	3 429
	Enduro	200	13 000	2 600	3 302
	Escrime	200	13 000	2 600	3 302
	Feroe	180	15 000	2 700	3 429
	James	180	15 000	2 700	3 429
	Jumper	200	13 000	2 600	3 302
	Kaplan	170	7 500	1 275	1 619
	Lapony	180	15 000	2 700	3 429
	Paddle	200	13 000	2 600	3 302
	Safran	170	7 500	1 275	1 619
	Uppercut	200	13 000	2 600	3 302
Őszi búza	Academy	180	10 500	1 890	2 400
	Activus	200	10 000	2 000	2 540
	Adamus	200	11 000	2 200	2 794
	Adesso	180	7 600	1 368	1 737
	Airbus	250	7 500	1 875	2 381
	Akteur	200	11 500	2 300	2 921
	Albertus	200	9 000	1 800	2 286
	Alcantra	250	7 500	1 875	2 381
	Alessio	180	7 600	1 368	1 737
	Algeri	220	8 000	1 760	2 235
	Alicantus	200	11 000	2 200	2 794
	Altigo	250	7 500	1 875	2 381
	Amandus	200	9 000	1 800	2 286
	Amerigo	250	7 500	1 875	2 381
	Amicus	230	9 000	2 070	2 629
	Ampleur	180	10 500	1 890	2 400
	Anapurna	250	7 500	1 875	2 381
	Angelus	200	9 000	1 800	2 286
	Antigua	220	6 000	1 320	1 676
	Antille	220	6 000	1 320	1 676
	Antonius	200	10 000	2 000	2 540
	Apache	180	10 500	1 890	2 400
	Apexus	200	11 000	2 200	2 794
	Apostel	200	11 500	2 300	2 921
	Arameus	200	11 000	2 200	2 794

Arezzo	200	10 000	2 000	2 540
Arktis	200	11 500	2 300	2 921
Arminius	200	11 000	2 200	2 794
Arnold	180	7 600	1 368	1 737
Aron	225	9 500	2 138	2 715
Artimus	200	11 000	2 200	2 794
Asory	200	7 500	1 500	1 905
Astardo	200	11 500	2 300	2 921
Attraktion	180	12 000	2 160	2 743
Aurelius	200	11 000	2 200	2 794
Avenue	250	7 500	1 875	2 381
Axaro	200	11 500	2 300	2 921
Axioma B	200	7 500	1 500	1 905
Babona	230	7 800	1 794	2 278
Bajazzo	180	7 600	1 368	1 737
Balaton	180	7 600	1 368	1 737
Balitus	230	6 000	1 380	1 753
Balzac	200	7 500	1 500	1 905
Barok	180	7 600	1 368	1 737
Basaltic	200	14 000	2 800	3 556
Basilio	180	10 500	1 890	2 400
Basmati	200	6 900	1 380	1 753
Bernstein	200	11 500	2 300	2 921
Bologna	200	8 250	1 650	2 096
Boregar	200	10 000	2 000	2 540
Brilliant	225	9 500	2 138	2 715
Brutus	180	7 600	1 368	1 737
Calisol	200	6 900	1 380	1 753
Calixo (őszi)	200	7 500	1 500	1 905
Cameleon	180	12 000	2 160	2 743
Camillus	200	11 000	2 200	2 794
Campesino	200	11 500	2 300	2 921
Cecilius	200	11 000	2 200	2 794
Celebrity	180	10 500	1 890	2 400
Cellule	180	10 500	1 890	2 400
CH Combin	180	12 000	2 160	2 743
Chevignon	180	12 000	2 160	2 743
Chevron	180	12 000	2 160	2 743
Comilfo	200	7 500	1 500	1 905
Complice	180	10 500	1 890	2 400
Concret	180	10 500	1 890	2 400
Cornetto	200	7 500	1 500	1 905
Cristoph	180	7 600	1 368	1 737

Csiko	180	7 600	1 368	1 737
Dallara	200	8 250	1 650	2 096
Danaida	180	10 500	1 890	2 400
Edelmann	200	11 500	2 300	2 921
Ekonom	200	11 500	2 300	2 921
Element	200	11 500	2 300	2 921
Emilió	200	11 500	2 300	2 921
Energo	200	11 500	2 300	2 921
Euclide	180	10 500	1 890	2 400
Eurofit	200	11 500	2 300	2 921
Evina	250	7 500	1 875	2 381
Exotic	200	8 120	1 624	2 062
Fabius	200	9 000	1 800	2 286
Fabula	200	11 500	2 300	2 921
Falado	200	8 250	1 650	2 096
Fantomas	200	7 500	1 500	1 905
Farinelli	200	6 900	1 380	1 753
Farmer	180	10 500	1 890	2 400
Figaro	200	9 340	1 868	2 372
Filon	180	10 500	1 890	2 400
Findus	200	11 500	2 300	2 921
Flavor CS	200	14 000	2 800	3 556
Foxyl	200	9 340	1 868	2 372
Frenetic	180	10 500	1 890	2 400
Fulvio	180	7 600	1 368	1 737
Gabrio	200	8 250	1 650	2 096
Gallio	180	7 600	1 368	1 737
Gallus	200	9 000	1 800	2 286
Gaudio	180	7 600	1 368	1 737
Generalis	180	10 500	1 890	2 400
Genius	180	12 000	2 160	2 743
GK Arato	230	9 800	2 254	2 863
GK Bagó	250	9 500	2 375	3 016
GK Bakony	250	8 500	2 125	2 699
GK Békés	250	9 500	2 375	3 016
GK Berény	250	9 000	2 250	2 858
GK Börzsöny	250	9 500	2 375	3 016
GK Csanád	250	9 500	2 375	3 016
GK Csillag	250	9 800	2 450	3 112
GK Déva	250	9 500	2 375	3 016
GK Futár	250	9 000	2 250	2 858
GK Hortobágy	250	9 500	2 375	3 016
GK Ígéret	250	8 000	2 000	2 540

GK Kalász	250	8 000	2 000	2 540
GK Kolozs	250	9 500	2 375	3 016
GK Körös	250	9 800	2 450	3 112
GK Magvető	250	9 500	2 375	3 016
GK Megyer	250	9 500	2 375	3 016
GK Petur	250	8 000	2 000	2 540
GK Pilis	250	9 500	2 375	3 016
GK Szatmár	250	9 500	2 375	3 016
GK Szereda	250	9 500	2 375	3 016
GK Szilárd	250	9 500	2 375	3 016
GK Torontál	250	9 500	2 375	3 016
GK Zete	200	9 000	1 800	2 286
Graindor	200	11 500	2 300	2 921
Granus	180	12 000	2 160	2 743
Intensity	180	10 500	1 890	2 400
Iridium	200	6 900	1 380	1 753
IS Laudis	210	6 000	1 260	1 600
Jegenye	230	7 800	1 794	2 278
Kalahari	250	7 500	1 875	2 381
KG Kunhalom	215	8 200	1 763	2 239
KG Magor	230	8 200	1 886	2 395
KG Vitéz	215	8 200	1 763	2 239
Kiathos	200	11 500	2 300	2 921
Klima	200	11 500	2 300	2 921
Kometa	225	9 500	2 138	2 715
KWS Carusum	200	10 150	2 030	2 578
KWS Criterium	200	9 340	1 868	2 372
KWS Extrem	200	9 340	1 868	2 372
KWS Ferrum	200	6 900	1 380	1 753
KWS Flexum	200	9 340	1 868	2 372
KWS Magic	200	6 900	1 380	1 753
KWS Peplum	200	9 340	1 868	2 372
KWS Rhum	200	9 340	1 868	2 372
KWS Sphere	200	9 340	1 868	2 372
KWS Ultim	200	9 340	1 868	2 372
Lavandou	200	9 340	1 868	2 372
LD Chaine	200	7 500	1 500	1 905
Lennox	180	12 000	2 160	2 743
Leonidus	200	11 000	2 200	2 794
LG Abilene	250	7 500	1 875	2 381
LG Absalon	250	7 500	1 875	2 381
LG Alvarez	250	7 500	1 875	2 381
LG Apilco	250	7 500	1 875	2 381

LG Armstrong	250	7 500	1 875	2 381
LG Ascona	200	11 500	2 300	2 921
LG Asterion	250	7 500	1 875	2 381
LG Initial	250	7 500	1 875	2 381
LG Mocca	250	7 500	1 875	2 381
LID Saraband	200	14 000	2 800	3 556
Lindbergh	180	12 000	2 160	2 743
Lithium	200	6 900	1 380	1 753
Ludwig	200	11 500	2 300	2 921
Lukullus	200	9 000	1 800	2 286
Lupus	200	4 850	970	1 232
Mandarin	180	7 600	1 368	1 737
Manhattan	200	11 500	2 300	2 921
Maurizio	180	7 600	1 368	1 737
Midas	180	7 600	1 368	1 737
Modern	200	9 340	1 868	2 372
Monaco	180	7 600	1 368	1 737
Montecristo CS	200	14 000	2 800	3 556
Mulan	180	12 000	2 160	2 743
Mutic	180	10 500	1 890	2 400
Mv Csárdás	250	8 000	2 000	2 540
Mv Dallam	250	8 000	2 000	2 540
MV Dandár	250	8 000	2 000	2 540
Mv Felleg	250	8 000	2 000	2 540
MV Ikva	230	8 000	1 840	2 337
MV Ispán	250	8 000	2 000	2 540
Mv Káplár	230	8 000	1 840	2 337
Mv Karéj	250	8 000	2 000	2 540
Mv Karikás	250	8 000	2 000	2 540
Mv Kikelet	250	8 000	2 000	2 540
Mv Kolo	250	8 000	2 000	2 540
Mv Kolompos	250	8 000	2 000	2 540
Mv Kondás	230	8 000	1 840	2 337
Mv Krajcár	250	8 000	2 000	2 540
Mv Lucia / Mv Lucilla	250	8 000	2 000	2 540
Mv Magdaléna	250	8 000	2 000	2 540
Mv Ménrót	250	8 000	2 000	2 540
MV Mente	250	8 000	2 000	2 540
Mv Nádor	250	8 000	2 000	2 540
Mv Nemere	250	8 000	2 000	2 540
Mv Pántlika	250	8 000	2 000	2 540
Mv Pirkadat	250	8 000	2 000	2 540
Mv Seuso	250	8 000	2 000	2 540

Mv Suba	250	8 000	2 000	2 540
Mv Tallér	250	8 000	2 000	2 540
Mv Toborzó	250	8 000	2 000	2 540
Mv Toldi	250	8 000	2 000	2 540
Mv Uncia	250	8 000	2 000	2 540
Nemo	200	7 500	1 500	1 905
Norenos	200	11 500	2 300	2 921
NS Obala	240	6 000	1 440	1 829
Obiwan	200	11 500	2 300	2 921
Oregrain	180	10 500	1 890	2 400
Orloge	200	7 500	1 500	1 905
Ortolan	180	10 500	1 890	2 400
Pedro	180	7 600	1 368	1 737
Peppino	180	7 600	1 368	1 737
Petronella	220	7 800	1 716	2 179
Pibrac	200	8 250	1 650	2 096
Premio	220	10 000	2 200	2 794
Prestance	180	10 500	1 890	2 400
Princessz	230	8 000	1 840	2 337
Providence	180	10 500	1 890	2 400
Rebell	180	7 600	1 368	1 737
Reciproc	200	7 500	1 500	1 905
RGT Action	200	10 000	2 000	2 540
RGT Cesario	200	10 000	2 000	2 540
RGT Konzert	200	10 000	2 000	2 540
RGT Kreuzer	200	10 000	2 000	2 540
RGT Marcopolo	200	10 000	2 000	2 540
RGT Montecarlo	200	10 000	2 000	2 540
RGT Pacteo	200	10 000	2 000	2 540
RGT Palmeo	200	10 000	2 000	2 540
RGT Reform	200	10 000	2 000	2 540
RGT Revolver	200	10 000	2 000	2 540
RGT Sacramento	200	10 000	2 000	2 540
RGT Venezia	200	10 000	2 000	2 540
RGT Volupto	200	10 000	2 000	2 540
Roland	180	7 600	1 368	1 737
Rubisko	200	10 000	2 000	2 540
Rustic	200	8 120	1 624	2 062
Sailor	200	7 500	1 500	1 905
Saki	200	10 000	2 000	2 540
Santorin	200	9 340	1 868	2 372
Saratus	200	11 000	2 200	2 794
Shrek	200	7 500	1 500	1 905

	Silverio	200	9 340	1 868	2 372
	Sirtaki	200	6 900	1 380	1 753
	Sofru	200	14 000	2 800	3 556
	Solehio	200	8 120	1 624	2 062
	Solindo CS	200	14 000	2 800	3 556
	Solveig	200	14 000	2 800	3 556
	Somtuooso	200	14 000	2 800	3 556
	Sonatine CS	200	14 000	2 800	3 556
	Sophie CS	200	14 000	2 800	3 556
	Sorrial	200	14 000	2 800	3 556
	Sosthene	200	14 000	2 800	3 556
	Sothis	200	14 000	2 800	3 556
	Spontan	200	11 500	2 300	2 921
	Steffi	220	6 000	1 320	1 676
	Stromboli	200	9 340	1 868	2 372
	SU Alvius	180	12 000	2 160	2 743
	SU Mangold	180	12 000	2 160	2 743
	SU Mendoza	180	12 000	2 160	2 743
	SW Kadrij	225	9 500	2 138	2 715
	SY Exaltation	200	8 250	1 650	2 096
	SY Moisson	200	8 250	1 650	2 096
	SY Passion	200	8 250	1 650	2 096
	SY Rocinante	200	8 250	1 650	2 096
	Tamborello	200	7 500	1 500	1 905
	Tamino	180	7 600	1 368	1 737
	Tonnage	200	10 000	2 000	2 540
	Topkapi	180	7 600	1 368	1 737
	Ubcus	220	9 000	1 980	2 515
	Urbanus	200	9 000	1 800	2 286
	Uski	200	6 900	1 380	1 753
	Vyckor	200	9 340	1 868	2 372
	Winner	180	10 500	1 890	2 400
	Zampano	180	7 600	1 368	1 737
	Zephyr	200	9 340	1 868	2 372
Őszi durumbúza	Amidur	220	11 000	2 420	3 073
	Auradur	200	9 800	1 960	2 489
	Canailou	180	12 000	2 160	2 743
	Diadur	220	11 000	2 420	3 073
	Elsadur	180	12 000	2 160	2 743
	Formidou	180	12 000	2 160	2 743
	GK Bétadur	250	10 800	2 700	3 429
	Gk Julidur	230	10 800	2 484	3 155
	GK Selyemdur	250	10 000	2 500	3 175

	Karur	200	10 000	2 000	2 540
	Mv Hundur	240	9 200	2 208	2 804
	Mv Pelsodur	240	9 200	2 208	2 804
	Mv Pennedur	240	9 200	2 208	2 804
	Mv Vékadur	240	9 200	2 208	2 804
	Pescadou	180	12 000	2 160	2 743
	RGT Belalur	200	10 000	2 000	2 540
	RGT Kapsur	200	10 000	2 000	2 540
	RGT Leondur	200	10 000	2 000	2 540
	RGT Voilur	200	10 000	2 000	2 540
	Rocaillou	180	12 000	2 160	2 743
	Sambadur	200	9 800	1 960	2 489
	Sanodur	220	11 000	2 420	3 073
	Tempodur	200	9 800	1 960	2 489
	Tennodur	200	9 800	1 960	2 489
	Wintergold	180	12 000	2 160	2 743
	Wintersonne	180	12 000	2 160	2 743
	Winterstern	180	12 000	2 160	2 743
Őszi káposztarepce	Arabella	5	420 000	2 100	2 667
	Berny	4	362 400	1 450	1 842
	Harry	4	362 400	1 450	1 842
	Jeremy	4	362 400	1 450	1 842
	Jolly	4	362 400	1 450	1 842
	Labrador	4	400 000	1 600	2 032
	Marley	4	450 000	1 800	2 286
	Randy	4	362 400	1 450	1 842
	Ricky	4	362 400	1 450	1 842
	Sammy	4	400 000	1 600	2 032
	Sidney	4	400 000	1 600	2 032
Őszi rozs	Dankowskie Diament	160	11 400	1 824	2 316
	Ryefood	800	4 000	3 200	4 064
Őszi tritikálé	Borowik	200	9 500	1 900	2 413
	Borwo	200	9 500	1 900	2 413
	Carmelo	200	9 500	1 900	2 413
	Dimenzio	200	4 000	800	1 016
	Elicsir	200	14 000	2 800	3 556
	Fredro	200	8 000	1 600	2 032
	GK Maros	200	8 800	1 760	2 235
	GK Rege	200	8 500	1 700	2 159
	GK Szemes	200	8 500	1 700	2 159
	GK Temes	200	9 000	1 800	2 286
	GK Trivita	200	9 000	1 800	2 286
	Hungaro	200	4 000	800	1 016

	Kaulos	180	7 600	1 368	1 737
	Mv Sámán	200	8 000	1 600	2 032
	Mv Talentum	200	8 000	1 600	2 032
	Mv Talizmán	200	8 000	1 600	2 032
	Orinoko	200	9 500	1 900	2 413
	Polego	180	7 600	1 368	1 737
	Quatrevents	200	9 000	1 800	2 286
	Ramdam	200	7 500	1 500	1 905
	Riparo	200	11 500	2 300	2 921
	Salto	200	6 000	1 200	1 524
	SU Agendus	180	12 000	2 160	2 743
	SU Askadus	180	12 000	2 160	2 743
	SU Liborius	180	12 000	2 160	2 743
	SW Talentro	200	11 500	2 300	2 921
	Trapero	200	6 000	1 200	1 524
	Triagent	200	9 000	1 800	2 286
	Tribonus	200	9 000	1 800	2 286
	Tricanto	180	7 600	1 368	1 737
	Trimaxus	200	9 000	1 800	2 286
	Trimondo	200	9 000	1 800	2 286
	Trisem	200	9 000	1 800	2 286
	Trismart	200	14 000	2 800	3 556
	Tulus	180	12 000	2 160	2 743
Őszi zab	GK Arany	200	9 000	1 800	2 286
	GK Impala	200	8 500	1 700	2 159
	Mv Hópehely	180	8 800	1 584	2 012
	Mv Imperiál	180	8 800	1 584	2 012
	Mv Istráng	180	8 800	1 584	2 012
	Mv Kincsem	180	8 800	1 584	2 012
Tönkölybúza	Convoitise	200	7 500	1 500	1 905
	GK Fehér	180	12 000	2 160	2 743
	Mv Martongold	220	13 000	2 860	3 632
	Mv Vitalgold	220	13 000	2 860	3 632
	Serenité	200	14 400	2 880	3 658

A Földművelésügyi Értesítőt a Szerkesztőbizottság közreműködésével az Agrárminisztérium szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Andréka Tamás

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth Lajos tér 11.

A Földművelésügyi Értesítő hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.kormany.hu/hu/foldmuvelesugyi-miniszterium/> honlapon érhető el.

Felelős kiadó: Dr. Andréka Tamás